

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Hospodářská politika soudobé vlády ČR

Bc. Jana Dohnalová

**Diplomová práce
2014**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana Dohnalová**
Osobní číslo: **E12158**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Hospodářská politika soudobé vlády ČR**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce bude charakterizovat, analyzovat a zhodnotit hospodářsko-politickou praxi soudobé Nečasovy vlády s důrazem na zhodnocení vlivu jednotlivých realizovaných opatření na ekonomické (podnikatelské) prostředí ČR.

Zásady:

- Charakteristika postavení vlády v České republice, její funkce a pravomoce.
- Nečasova vláda, její složení, začátek působení a její cíle.
- Důležitá realizovaná opatření provedená Nečasovou vládou a jejich vliv na ekonomické prostředí.
- Zhodnocení a úspěšnost; plnění stanovených cílů.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Dornbush, R.; Fischer, S. Makroekonomie. Praha: SPN a Nadace Economics, 1994. ISBN 80-04-25 556-6.
Froyen, R. T. Macroeconomics Theories and Politics. New York: Prentice Hall, 2004. ISBN 0-13-143 582-5.
Heywood, A. Politologie. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-115-1.
Prorok, V.; Lisa, A. Základy politologie. Praha: VŠE, 2002. ISBN 80-7079-935-8.
Soukup, J. Makroekonomie: Moderní přístup. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-174-4.
Vodička, K. Politický systém České republiky. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-893-7.
Economic growth strategy of the Czech republic 2005-2013. Prague: Office of the Government of the Czech Republic, 2005.
Úřad vlády České republiky. Dva roky vlády: 13. července 2010 - 13. července 2012. Oddělení tiskové, odbor tiskový a styku s veřejností. Praha, červenec 2012.
Ústava České republiky. In Sběrka zákonů, Česká republika. 1992, roč. 1993.
Webové stránky parlamentnilisty.cz
Webové stránky vláda.cz

Vedoucí diplomové práce:
doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 1. října 2013
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2014

Bc. Jana Dohnalová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkovala své vedoucí práce doc. Ing. Jolaně Volejníkové, Ph. D. za její věnovaný čas, odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce.

Velké poděkování patří také mé rodině za její podporu a trpělivost, kterou mi poskytla po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Tato diplomová práce charakterizuje, analyzuje a hodnotí hospodářsko-politickou praxi Nečasovy vlády s důrazem na zhodnocení vlivu jednotlivých realizovaných opatření na ekonomické (podnikatelské) prostředí České republiky. První část popisuje hospodářskou politiku, její nástroje a cíle, poté popisuje politiku, politické strany, politickou kulturu a výkonnou moc. Druhá část se týká Nečasovy vlády, voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2010, ministrů vlády. Dále je tato část zaměřena na cíle této vlády, jejich plnění/neplnění. Závěr pak zahrnuje zhodnocení Nečasovy vlády.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hospodářská politika, cíle a nástroje hospodářské politiky, politika, politické strany, politická kultura, výkonná moc, vláda, vláda Petra Nečase.

TITLE

Economic policy of the contemporary government of the Czech Republic

ANNOTATION

This dissertation describes, analyzes and evaluates the economic and political practice of Nečas government. It emphasizes evaluation of the impact of the implemented measures on economic (entrepreneurial) environment of the Czech Republic. The first part describes the economic policy, its instruments and objectives. At the same time, it describes politics, political parties, political culture, and the executive. The second part concerns Nečas government, elections to the Chamber of Deputies in 2010 and Ministers of Government. This part is also focused on the objectives of the government and its fulfilment/non-fulfilment. The conclusion contains evaluation of Nečas government.

KEYWORDS

Economic policy, instruments and objectives economic policy, politics, political parties, political culture, executive power, government, government of Petr Nečas.

OBSAH

ÚVOD	11
1 HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA.....	13
1.1 NOSITELÉ HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY	14
1.2 NÁSTROJE HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY.....	16
1.3 CÍLE HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY.....	18
1.3.1 <i>Vztah mezi cíli hospodářské politiky.....</i>	<i>20</i>
2 POLITIKA	23
2.1 POLITICKÉ STRANY	25
2.1.1 <i>Klasifikace politických stran.....</i>	<i>28</i>
2.2 POLITICKÁ KULTURA	33
3 VÝKONNÁ MOC.....	37
3.1 VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY.....	40
3.1.1 <i>Úřad vlády České republiky.....</i>	<i>40</i>
3.2 VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2010.....	42
3.3 KOALIČNÍ SMLOUVA	46
4 VLÁDA PETRA NEČASE.....	48
4.1 MINISTŘI NEČASOVY VLÁDY	48
5 CÍLE VLÁDY PETRA NEČASE.....	55
5.1 PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY A HLAVNÍ CÍLE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH ...	55
5.2 ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH CÍLŮ PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY	73
ZÁVĚR.....	89
POUŽITÁ LITERATURA	91

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010	45
Tabulka 2: Cíle vlády a jejich plnění.....	57
Tabulka 3: Základní makroekonomické údaje České republiky v letech 2010 – 2013.....	73
Tabulka 4: Vývoj výdajů jednotlivých ministerstev v letech 2010 – 2013 v mil. Kč.....	75
Tabulka 5: Vývoj počtu zaměstnanců v jednotlivých ministerstvech v letech 2010 – 2012....	77
Tabulka 6: Vývoj výdajů na platy jednotlivých ministerstev v letech 2010 – 2013	78
Tabulka 7: Vývoj vybraných korupčních činů v letech 2010 – 2013.....	83
Tabulka 8: Hodnoty magického čtyřúhelníku pro Českou republiku v letech 2010 – 2013	86

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Optimální magický čtyřúhelník	22
Obrázek 2: Principy Ústavy České republiky	38
Obrázek 3: Vývoj výdajů vybraných ministerstev v letech 2010 – 2013 v mil. Kč.....	76
Obrázek 4: Vývoj výdajů na platy vybraných ministerstev v letech 2010 – 2013 v mil. Kč...	79
Obrázek 5: Složení výdajů na platy Ministerstva financí v roce 2013	80
Obrázek 6: Vývoj příjmů z DPH v České republice v letech 2010 – 2013 v mil. Kč.....	82
Obrázek 7: Magický čtyřúhelník České republiky za rok 2010 a 2012	87

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AČR	Armáda České republiky
CIA	Hodnocení korupčních rizik
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČNB	Česká národní banka
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČVUT	České vysoké učení technické
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSSS	Dělnická strana sociální spravedlnosti
ELIS	Elektronická licenční správa
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
HDP	Hrubý domácí produkt
HNP	Hrubý národní produkt
HP	Hospodářská politika
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IZIP	Elektronická zdravotní knížka
JKM	Jednotné kontaktní místo
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
LRV	Legislativní rada vlády
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MO	Ministerstvo obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATO	Severoatlantická aliance

NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
ODS	Občanská demokratická strana
PB	Platební bilance
PČR	Policie České republiky
PO	Právnícká osoba
PPP	Public-Private Partnership – Partnerství pro veřejného a soukromého sektoru
ProCoP	Product Contact Point - Kontaktní místo pro výrobky
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
RIA	Hodnocení dopadu regulace
Sb.	Sbírka zákonů
SOLVIT	Systém řešení problémů na vnitřním trhu EU
SPOZ	Strana práv občanů Zemanovci
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
SŠ	Střední škola
SZ	Strana zelených
ÚOKFK	Útvar odhalování korupce a finanční kriminality
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
USA	Spojené státy americké
VB	Velká Británie
VPS	Všeobecná pokladní správa
VV	Věci veřejné
ZP	Zdravotní pojišťovna
ZŠ	Základní škola
ZZ	Zdravotní zařízení

ÚVOD

Česká republika je parlamentní demokracie, ve které je vláda vrcholným orgánem výkonné moci a je upravena v základním dokumentu republiky, a to v Ústavě České republiky, v hlavě třetí, konkrétně v článcích 67 - 80. Vláda se skládá z předsedy, tedy premiéra, dále místopředsedů vlády a ministrů. Vláda má důležitou roli a postavení ve státě – řídí celý stát z hlediska územního i věcného. Stát spravuje svými politickými rozhodnutími, kterými upravuje a vytváří zákony.

Každá vláda se ke svému úkolu staví jinak a na řízení státu má jiný názor. V současnosti se ve všech médiích probírá aktuální politické dění, soudobá vláda, politika a obecně politická kultura. Diskutuje se, jaký způsob hospodaření ve státě je ten správný – jak snižovat výdaje a vysoké státní rozpočty, co dělat, když se stát dostane do dluhové krize a další podobné situace, které se vláda snaží řešit. Jelikož vláda rozhoduje o budoucnosti země a celý stát reprezentuje, objevují se i otázky politického kodexu, politické morálky a etiky. Od chování členů vlády, ale také například od velikosti korupce ve státě, se poté odvíjí názory občanů na politiku a politickou situaci ve vládě vůbec. Někteří lidé na základě těchto názorů hodnotí vládu pozitivně, jiní ji naopak kritizují a vyzdvihují minulost a najdou se také osoby, které politické dění raději zcela ignorují. Poslední zmíněný postoj ale nepovažuji za příliš šťastný, jelikož celá politika je důležitou součástí společnosti a občané mají odpovědnost za její vývoj. Svým hlasováním ve volbách delegují své pravomoce na kandidáty, kteří, pokud ve volbách uspějí, získají možnost rozhodovat o vývoji státu.

Politická témata jsou velmi obsáhlá a často komplikovaná. Tato práce se zaměřuje na problematiku hospodářské politiky, konkrétně na vládu Petra Nečase. Téma jsem si vybrala, neboť hospodářská politika je velmi významná a důležitá pro stát a ekonomiku. Samotný rozbor hospodářské politiky je pro mě velice zajímavý i proto, že jde jen těžko dopředu odhadovat výsledky tohoto rozboru. **Cílem práce je zhodnocení hospodářské politiky vlády Petra Nečase. V práci je tato vláda a její členové charakterizována, jsou popsány průběžné změny v obsazení jednotlivých ministerstev spolu s odůvodněním těchto změn. Dále je provedena analýza a zhodnocení klíčových vládních opatření vycházejících z Programového prohlášení Vlády České republiky včetně dopadů těchto opatření hospodářské politiky na ekonomickou výkonnost České republiky v průběhu vlády Petra Nečase.**

Práce je rozdělena do několika kapitol. V první kapitole, která je částí teoretickou, je analyzována a definována hospodářská politika, její nositelé, nástroje a přístupy k dělení.

V dalším kroku se zabývám cíli hospodářské politiky, které podrobněji rozebírám, včetně vztahů mezi těmito cíli. V závěru kapitoly je v souvislosti s cíli a jejich provázaností znázorněn magický čtyřúhelník.

Druhá kapitola je zaměřená na politiku, politické strany a politickou kulturu. V první části této kapitoly je popsána politika a charakterizován její vývoj, je zde vysvětlena politologie a postavení politika a jeho potřebné vlastnosti. V další části se zaměřuji na definici politických stran, jejich vlastnosti a dále jsou strany klasifikované podle několika kritérií. Poslední část obsahuje definici politické kultury a její typy, je zde také zmíněna politická morálka a etika.

V třetí kapitole se zabývám výkonnou mocí. Zaměřuji se především na vládu, její působnost, výkon a postavení. Podrobněji je probrán i Úřad vlády České republiky, činnost tohoto úřadu a pravomoc vedoucího Úřadu vlády České republiky. V poslední části třetí kapitoly jsou analyzovány volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané v roce 2010, ze kterých vzešla vláda Petra Nečase. Tato část zahrnuje i situaci před volbami, vč. příprav velkých politických stran na tyto volby. Obsahem je i rozpracování uzavřené koaliční smlouvy a vznik vlády Petra Nečase.

V rámci čtvrté kapitoly je podrobněji probrána vláda Petra Nečase. Konkrétně je kapitola zaměřená na osobnost premiéra Petra Nečase a jeho kariérní růst. Dále jsou zde charakterizováni jednotliví členové vlády a změny v jejím složení. Tato kapitola obsahuje analýzu vlády a jednotlivé výměny ministrů i s uvedením důvodů, které ke změnám vedly.

V páté kapitole jsou zhodnoceny cíle vlády, které vycházejí z Programového prohlášení Vlády České republiky, a jejich plnění, resp. neplnění. V podkapitole hodnotím vybrané cíle a jejich dopady na ekonomickou výkonnost České republiky v průběhu vlády Petra Nečase. Je zde zaznamenán např. vývoj základních makroekonomických ukazatelů, vývoj výdajů jednotlivých ministerstev či vývoj korupčních činů za vlády Petra Nečase. Na konci kapitoly hodnotím vládu prostřednictvím vytvořeného magického čtyřúhelníku pro Českou republiku za roky 2010 a 2012.

V závěru je provedená rekapitulace práce a jsou zde shrnuté výsledky práce. Na základě těchto výsledků je zhodnoceno celkové působení vlády, její nedostatky a přínosy.

1 HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA

Hospodářská politika je soubor aktivit státu, pomocí kterých se stát záměrně snaží dosáhnout určitých cílů. V roli státu zde vystupuje vláda, ale i další státní orgány, které určitým způsobem přistupují k ekonomice své země a využívají různé finanční i nefinanční prostředky k ovlivnění ekonomiky a dosažení vytyčených cílů. Hospodářská politika je široký pojem skládající se z řady dílčích politik, jako je například průmyslová politika, fiskální, monetární apod. K dosažení stanovených cílů stát v rámci hospodářské politiky využívá různé nástroje a jeho cíle mohou být makroekonomické a mikroekonomické. Na základě toho poté rozlišujeme hospodářskou politiku. V rámci makroekonomické hospodářské politiky se objevuje snaha dosáhnout cílů, které jsou znázorněny v tzv. magickém čtyřúhelníku. Mikroekonomická hospodářská politika se zaměřuje na cíle na úrovni jednotlivých subjektů, kde je cílem dosahovat co nejvyšší efektivity při alokaci zdrojů. Každá vláda zasahuje do fungování státu jiným způsobem, což má na hospodářskou politiku také vliv. Určité vlády jsou liberální, založené na názoru, že do ekonomiky by měly zasahovat co nejméně a vše nechat na trhu, který si s tím poradí. Opak je intervencionistická hospodářská politika, kde jsou podle vlády zásahy do ekonomiky nutností.

Kromě toho, že je hospodářská politika určitým přístupem státu k ekonomice a můžeme ji v praxi spatřovat v různých zásazích státu – jako například provedená změna základní sazby DPH z 20 % na 21 %, která nabyla účinnosti v roce 2013, je to také teoretická disciplína, která se v polovině 20. století oddělila od makroekonomie. Tato teoretická disciplína využívá teoretických poznatků z různých odvětví, převážně z makroekonomie, ale i z politologie, práva, veřejné správy, k tomu, aby analyzovala místní ekonomiku a probíhající jevy a navrhla řešení dané situace pomocí určitých nástrojů. Za zakladatele této teoretické disciplíny se přitom považuje J. M. Keynes, který výrazně ovlivnil vývoj celé ekonomie ve 20. století.

„Hospodářskou politiku chápeme jako vědomé a kvalifikované sledování a prosazování společenského konsenzu vládou v oblasti hospodářství země. Hledáme tedy odpovědi na otázky KDO? – což jsou nositelé hospodářské politiky, ČÍM? – neboli jakých nástrojů je možno použít a PROČ? – kde se ptáme, za jakým cílem.“ [73]

Hospodářská politika se tak pohybuje na pomezí teoretické disciplíny a ekonomické praxe. Její způsob praktikování záleží na přístupu vlády a samozřejmě na dalších okolnostech, jako je historie státu, politicko-ekonomický vývoj, zvyky, orientace strany, která je u moci, náboženské vnímání, sociální stabilita apod. Hospodářskou politiku ovlivňuje i řada

podmínek, například hospodářský a politický systém, byrokracie, velké sociální skupiny a nadnárodní a mezinárodní organizace.

Jaké jsou důvody, které vedou vládu k vykonávání zásahů? Mezi ty nejčastější patří tržní selhání, kdy nedochází k efektivní alokaci zdrojů, což vede k neefektivitě ve výrobě a spotřebě. Za takovéto situace, jejímž příkladem je například nedokonalá konkurence, kdy se na trhu vyskytuje jen jedna či malé množství firem, stát zasahuje. Dalším důvodem jsou externality, neboli efekty přelévání, kdy činnost jednoho subjektu přenáší náklady či výnosy na jiný subjekt. Tyto efekty neprochází trhem, přičemž stát se snaží podporovat pozitivní externality například poskytováním pigouovských dotací firmám na zařízení, které bude snižovat množství škodlivin vypouštěných do ovzduší. Posledním hlavním důvodem státních zásahů je existence veřejných statků, což jsou statky, které přinášejí užitek celé společnosti a díky svým vlastnostem, jako je nevylučitelnost ze spotřeby, nedělitelnost spotřeby a nerivalitnost, nelze jejich poskytování ponechat soukromému sektoru. Klasickým příkladem veřejného statku je policie, veřejné osvětlení, ochrana obyvatel - armáda apod.

1.1 Nositelé hospodářské politiky

Nositelem hospodářské politiky je subjekt, který se určitým způsobem podílí na výkonu hospodářské politiky. Může se jednat o státní orgán, nestátní instituci, o skupinu, ale i o jednotlivce. Důležité však je, že tyto subjekty se jakýmkoliv způsobem angažují při tvorbě, provádění a kontrole hospodářské politiky.

V rámci tvorby se zapojuje a aktivně účastní především vláda, politické strany, parlament a profesní svazy. Při provádění, tedy realizaci hospodářské politiky, vystupuje opět vláda, soudy, úřady práce, finanční úřady, mohou zde ale vystupovat i nestátní organizace, například zájmové skupiny. Při kontrole hospodářské politiky jednají speciální instituce, které byly založeny zejména pro výkon kontroly a zajištění zpětné vazby. Jde především o Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen NKÚ), což je nezávislý orgán, který vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu. Dalším účastníkem při kontrole hospodářské politiky může být i tisk.

Nositele hospodářské politiky se dělí i do různých skupin. Existují subjekty, které vystupují na národní (orgány zákonodárné a výkonné, soudy) a nadnárodní úrovni. Nadnárodní úroveň má vyšší pravomoce a postavení než národní úroveň a v určitých případech může usměrňovat a omezovat výkon národní úrovně. Mezi nadnárodní orgány můžeme řadit orgány Organizace spojených národů, Mezinárodního měnového fondu či

orgány Evropské unie. Obecně platí, že čím vyšší je stupeň integrace, tím více je omezována národní hospodářská politika a více se musí respektovat rozhodnutí, která jsou vydaná orgány nadnárodní úrovně.

Nositele můžeme dále třídit do několika skupin: [51]

- **zákonodárné instituce** – parlament, který stanoví pravidla pro fungování ekonomického mechanismu a rozpočtové vymezení výkonné vládní moci (např. stanovení daňové soustavy);
- **vládní instituce** – vláda jako vrcholný koordinátor HP, ministerstva či jiné státní instituce, jako např. celní a daňové orgány, živnostenské úřady, působící jako tvůrci a realizátoři hospodářské politiky;
- **emisní banka** chápaná jako nositel měnové politiky;
- **instituce vytvářející tržní prostředí a dohlížející na jeho kvalitu** - protimonopolní úřady;
- **soudní instituce**, jež zaručují vymahatelnost zákonem stanovených pravidel;
- **instituce protivážných sil či nositelé vlivu**, jež nepatří k formální organizaci hospodářské politiky, ale přímo či nepřímo ovlivňují tvorbu i výkon hospodářské politiky - např. odbory, organizace zaměstnavatelů, politické strany, lobby, zájmové organizace atd.

Existuje i další členění podle podílu na hospodářsko-politickém rozhodování. Poté jde o tyto skupiny: [55]

- **nositelé hospodářsko-politického rozhodování (decizní sféra)** – instituce a osoby, které mají pravomoc rozhodnutí přijímat, vykonávat a prosazovat. Tato pravomoc je jim dána ze zákona. Do této skupiny řadíme vládu, parlament a centrální banku, tedy tvůrce hospodářské politiky.
- **nositelé hospodářsko-politického vlivu (vlivová sféra)** – instituce a osoby, které mají možnost hospodářsko-politické rozhodování ovlivňovat, avšak nemají rozhodovací a výkonné pravomoce. Patří sem např. velké podniky, politické strany, odbory, tisk, vědecké instituce, lobby apod.

Nositeli mohou být jak veřejná sféra nezávislá na vládě, tak i soukromá sféra. Mezi veřejnou sférou nezávislou na vládě se řadí zejména ústřední banka, tedy v České republice Česká národní banka (dále jen ČNB), která je autonomní vůči vládě a vykonává nezávislou

měnovou politiku, pečuje o cenovou stabilitu, dohlíží na finanční systém, zajišťuje hladký oběh peněz a plynulý platební styk. Dále ve veřejné sféře vystupují hospodářské komory, protimonopolní úřad a sbor poradců prezidenta. Do soukromé sféry lze řadit odbory, které mají své mzdové a pracovní cíle, dále svazy zaměstnavatelů, výzkumné ústavy, tisk a politické strany. Důležité postavení mají i nátlakové skupiny, které se snaží ovlivňovat decizní sféru a uspokojit potřeby svých členů. V soukromé sféře působí i tisk, který má silný vliv na decizní sféru a může napomáhat při odhalování podplácení, vydírání a při boji proti korupci.

1.2 Nástroje hospodářské politiky

Nástroje hospodářské politiky představují důležitou volbu pro nositele hospodářské politiky. Cílem nástrojů je dosažení vybraných cílů, avšak pokud zvolíme nevhodný nástroj, může dojít k neefektivnímu dosahování cíle, nebo se k cíli ani nemusíme dostat. Proto je nutné vybírat nástroje zodpovědně a s rozvahou. Existuje celá řada nástrojů, kterých je mnohem více než cílů a které ne vždy směřují stejným směrem. Jedním nástrojem dosáhneme jednoho cíle, jiným můžeme dosáhnout jiného cíle, ale od prvního cíle se můžeme vzdálit. Tyto problémy lze řešit určením si priority cílů, a na základě toho využívat jednotlivé nástroje. To, jaký cíl je důležitější, závisí vládě, na jejích prioritách, cílech a její orientaci.

Nástroje se třídí různým způsobem. M. Žák uvádí tyto hlediska:

- podle úrovně působení:
  - **makroekonomické nástroje** – jedná se o nástroje, které ovlivňují celkovou ekonomiku, tedy nástroje využívané v protimonopolní politice, strukturální politice, sociální politice a vnější hospodářské politice. Cílem těchto nástrojů je vyvolat určitou motivaci u ekonomických subjektů, ale zároveň subjekty nenutí k určitému jednání.
  - **mikroekonomické nástroje** – jde o sektorové nástroje, jejichž využitím ovlivňujeme pouze určitou politiku, např. dopravní, energetickou, průmyslovou či zemědělskou.
- podle charakteru vlivu:
  - **přímé** - jde zejména o nástroje na mikroekonomické úrovni, které nutí ekonomické subjekty k určitému chování a jednání, a to tím, že stát vydá konkrétní nařízení, které povede ke splnění cíle. Dále může stát vystupovat na trhu jako jeho účastník a svým jednáním povede k dosažení cíle.

- **nepřímé** – stát vytváří obecné právní normy, které ovlivňují chování ekonomických subjektů a vedou tak k naplnění daného cíle.
- podle oblasti působení, kterých může být řada, jde například o nástroje:
  - **legislativní (normativní)** – nástroji jsou v tomto případě právní předpisy (zákony, vyhlášky), které mají často dlouhodobější charakter. Prostřednictvím těchto předpisů je ekonomickým subjektům určeno, co dělat mohou a co nemohou.
  - **monetární (peněžní)** – jedná se o nástroje, které využívá centrální banka (v České republice je to ČNB) a prostřednictvím těchto nástrojů zasahuje zejména do regulace peněz, úvěrů a bankovní soustavy. Tyto nástroje působí zejména na mikroekonomické úrovni.
  - **fiskální (rozpočtová)** – těmito nástroji se ovlivňuje hospodaření se státním rozpočtem, zejména pak zdanění a vládní výdaje. Týkají se strany výdajové a příjmové, přičemž se zaměřují na jejich velikost i strukturu.
  - **důchodové** – takovéto nástroje využíváme zejména pro regulaci cen a mezd.
  - **zahraničně-ekonomické** – tyto nástroje vedou především ke změnám cel, kvót a měnového kurzu.
- podle způsobu ovlivňování na:
  - **selektivní nástroje**
  - **plošné nástroje**
- podle působení na vývoj vztahů mezi účastníky trhu na:
  - **nástroje systémotvorné (nástroje politiky řádu)** – mění prvky ekonomického systému, způsob koordinace ekonomických aktivit a ovlivňuje motivaci jednání ekonomických subjektů. Tím, že provedeme změnu v regulaci cen, ovlivníme celý systém tržně tvořených cen. Jde o nástroje kvalitativní povahy, což znamená, že jejich dopady je nemožné předvídat, protože jsou velice komplikované.
  - **nástroje běžné hospodářské politiky (nástroje politiky procesu)** - působí na chování ekonomických subjektů, ale hospodářský systém i způsob koordinace hospodářských aktivit zůstává zachován. Např. změna daňového zatížení ovlivní pracovní motivaci. Jde o nástroje kvantitativní, dokážeme např. určit výši změny úrokové sazby a můžeme s určitou pravděpodobností odhadnout důsledek změn a sestavit tak prognózu budoucího vývoje.

Vzhledem k tomu, že je zde určitá nejistota v dopadu některých nástrojů (např. systémotvorných), došlo k vytvoření pravidel pro výběr nástrojů. První z nich je Euckenovo pravidlo, jehož autorem je W. Eucken. Na základě tohoto pravidla by se měly využívat takové nástroje, které jsou v souladu se systémem a prováděná opatření vyvolávají u ekonomických subjektů důvěru, nikoliv nejistotu. Tím dochází k zajištění stálosti hospodářské politiky, průhlednosti a předvídatelnosti jednotlivých opatření. Dalším pravidlem je Tinbergenovo pravidlo, podle kterého by se mělo využívat tolik nástrojů hospodářské politiky, kolik je stanovených cílů. Tedy pokud mám 3 cíle, budou se využívat 3 nástroje podle uvážení vlády. Mundellův princip zase prosazuje výběr takového nástroje, který cíl nejvíce ovlivní. Poslední je Meadeho princip zodpovědnosti, který říká, že za každý makroekonomický cíl by měla být zodpovědná jediná státní instituce, která má na použitý nástroj největší vliv. [73]

1.3 Cíle hospodářské politiky

Cílem hospodářské politiky je bod, či spíše stav, kterého chceme dosáhnout a je pro nás žádoucí. Většina zemí se nesnaží dosáhnout jednoho cíle, ale sleduje několik různých cílů. Cíle můžeme dělit do tří hierarchicky uspořádaných bodů.

Stát má jeden základní cíl – maximalizaci společenského blahobytu. Je to nejvyšší cíl, ke kterému směřuje úsilí každého státu a celého systému. Tento cíl je ale bohužel velmi obecný a není jednoduché ho konkretizovat. Proto se zde vyskytují další cíle na nižší úrovni.

Dalšími cíli jsou základní společenské cíle a hodnoty, které jsou významně ovlivněny tradicí země, její kulturou a zvyky. K definování těchto „nejvyšších cílů“ demokratické společnosti jsou využívány znalosti z různých oborů od filozofie, politologie, přes právo až k ekonomickým poznatkům. Mezi tyto cíle se nejčastěji řadí:

- **svoboda** – lze ji popsat jako možnost jednotlivce vybrat si svůj cíl podle svých zájmů a snažit se tohoto cíle dosáhnout. Jde o svobodné rozhodování i v oblasti ekonomické činnosti. Svoboda má však své hranice, což je bod, kdy dochází k omezování svobody jiných jednotlivců.
- **spravedlnost** - ta zaručuje stejná práva pro všechny, představuje rozdělení výsledků podle zásluh a potřeb.
- **jistota** – je pevné přesvědčení občanů o zajištění svobody, přičemž zde neexistuje strach o svobodu.

- **pokrok** – je to určitá koordinovaná změna dopředu, která má pozitivní dopad pro společnost, vede k dosažení vyšší úrovně společnosti. Pokrok může být v různých oblastech, může jít například o sociální či technický pokrok. Je důležitý, protože díky pokroku se přiblížíme k cílům, dále zvyšuje možnost provádět inovace a tím zvyšovat konkurenceschopnost společnosti.
- **nezávislost** – představuje suverenitu, možnost rozhodovat se sám za sebe a za své rozhodnutí a činy přebírat zodpovědnost.
- **demokracie** – politický proces, během kterého se lidé podílí na řízení společnosti za účelem prosazování základního společenského cíle.
- **racionalita** – je chápána jako schopnost jednat a rozhodovat na základě rozumu a logiky.

Tyto cíle jsou ale opět velice obecné a je velmi obtížné k nim přiřazovat konkrétní cíle hospodářské politiky, proto tu existuje ještě jedna skupina cílů.

Poslední skupinou cílů jsou tradiční cíle hospodářské politiky, někdy označovány jako ekonomické cíle. Tyto cíle jsou prostředky k dosažení právě zmíněných vyšších cílů. Zajišťují především hospodářskou stabilitu a růst ekonomiky. Dosažením těchto cílů zabráníme makroekonomické nerovnováze, nebo ji alespoň zmírníme. Existují 4 základní cíle:

- **vysoká zaměstnanost** – nebo také nízká nezaměstnanost. Nezaměstnanost je chápána jako určitá část pracovního potenciálu, která nepracuje. Přičemž nezaměstnaný člověk je osoba, která práci nemá, ale pracovat může a aktivně se do hledání práce zapojuje (je zapsaný na úřadu práce). Nezaměstnanost se vyjadřuje pomocí míry nezaměstnanosti v procentech, a to jako podíl nezaměstnaných k celkovému počtu aktivního obyvatelstva (tedy součtu zaměstnaných a nezaměstnaných lidí). V ekonomice vždy existuje určitá přirozená míra nezaměstnanosti, což je nejnižší udržitelná míra nezaměstnanosti, která v ekonomice může nastat. Nezaměstnanost rozlišujeme frikční, strukturální a cyklickou.
- **inflace** – cílem je zajištění stabilní a mírně rostoucí cenové hladiny. Inflace je opakovaný růst cen v ekonomice. Dochází k oslabení reálné hodnoty dané měny vůči zboží a službám, tedy na nákup stejného zboží či služby spotřebitel potřebuje více jednotek měny dané země. Inflace se měří na základě cenových indexů. Inflaci můžeme mít mírnou, pádivou, ale i hyperinflaci, za přijatelnou se považuje inflace kolem 2 – 4 % ročně.
- **platební bilance** – cílem je dosažení rovnováhy v zahraničně-obchodních vztazích a udržování stabilního měnového kurzu. Platební bilance je systematický výkaz, který

zachycuje všechny ekonomické transakce mezi domácími a zahraničními subjekty za určité období, kterým je nejčastěji rok.

- **rostoucí úroveň reálného produktu** - cílem je podporovat a zvyšovat celkovou produkci v ekonomice. Čím vyšší je úroveň reálného produktu, tím vyšší je úroveň celkových příjmů v ekonomice a zvyšuje se tak životní úroveň každého člověka v dané zemi. Úroveň reálného produktu se měří hrubým domácím či národním produktem, kdy se častěji využívá hrubý domácí produkt (dále jen HDP). HDP slouží pro stanovení výkonnosti dané ekonomiky a je charakterizován jako peněžní vyjádření celkové hodnoty statků a služeb vyrobené za určité období (nejčastěji rok) na daném území. Hrubý národní produkt (dále jen HNP) představuje v peněžním vyjádření celkovou hodnotu statků a služeb vyrobené za určité období (nejčastěji rok) národními výrobními faktory dané země, a to kdekoliv na světě.

Podle L. Urbana se vzhledem ke společenskému vývoji a rozsáhlé globalizaci v rámci tradičních cílů objevují i další cíle:

- **kvalita hospodářského růstu** – nezáleží pouze na dosažení daného cíle, ale také na způsobu jeho dosažení, kdy by mělo být snahou neznečišťovat životní prostředí, snižovat sociopatogenní jevy apod.
- **hospodářská adaptabilita** – právě globalizací a propojováním ekonomik dochází k neustálému vývoji v oblasti výzkumu a vývoje, klade se požadavek na kreativitu a ekonomika musí být konkurenceschopná, a proto by měla být schopná se pružně přizpůsobovat těmto vyšším požadavkům.
- **sociální cíle** – ekonomika by měla mít velmi propracovanou a stabilní sociální politiku, která by zabraňovala vzniku sociálního napětí, demonstrací a stávek.

1.3.1 Vztah mezi cíli hospodářské politiky

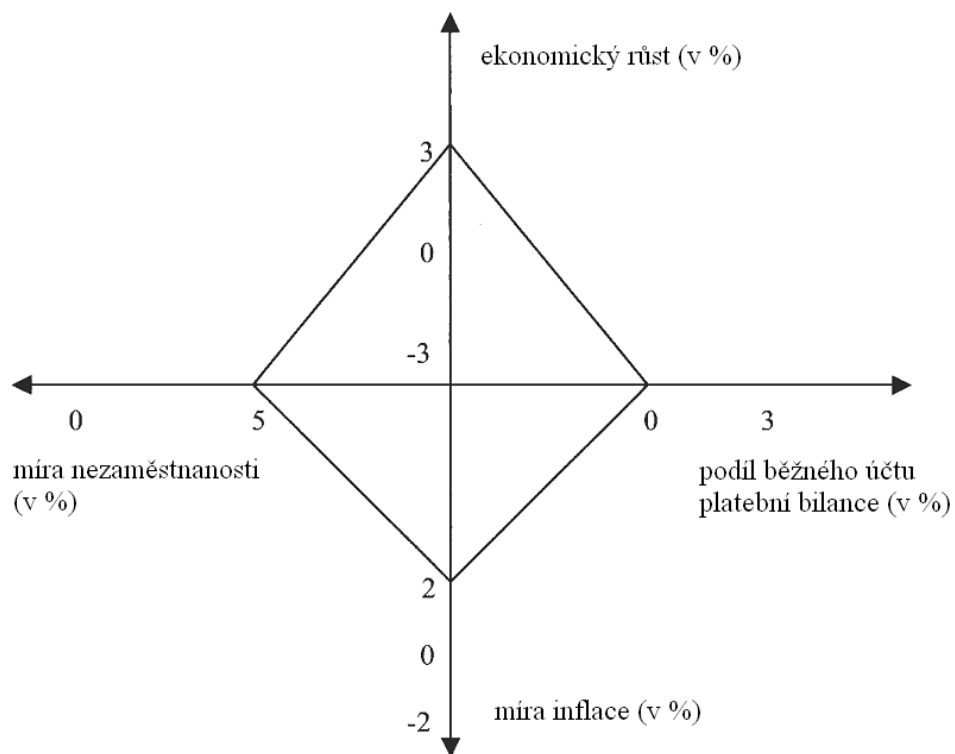
Mezi jednotlivými ekonomickými cíli jsou horizontální a vertikální vztahy. Lze určit 4 základní možnosti horizontálních vztahů mezi jednotlivými cíli: [45]

- **vztah negace (konfliktnosti)** – cíle se vzájemně vylučují. Pokud sledují jeden cíl, nemůžou dosahovat druhého cíle. Někdy jsou cíle i konfliktní, kdy dosahováním jednoho cíle se od jiného či jiných cílů vzdalují. Příkladem může být vztah mezi inflací a nezaměstnaností.
- **vztah neutrality (nezávislosti)** – cíle se nijak neovlivňují a jsou na sebe nezávislé. Příkladem může být nezávislost změny úrokové míry na velikosti investic.

- **vztah harmonie (komplementarity)** – cíle se pozitivně ovlivňují, doplňují a posilují. Takový vztah je vždy žádoucí a pro praxi prospěšný. Např. snižujeme nezaměstnanost a zvyšujeme objem produkce.
- **vztah totožnosti** – dva nebo více cílů se obsahově neliší a můžeme je označit jako jeden cíl. Např. snižování nezaměstnanosti = zvyšování zaměstnanosti.

V ekonomice se můžeme setkat zejména s konfliktními cíli, harmonické cíle jsou spíše výjimkou. Pokud dojde ke stanovení cílů, určí se vertikální vztahy mezi cíli, tedy jejich nadřazenost a podřazenost. Pro vládu může být určitý cíl důležitější než jiný, a právě proto je nutné si sestavit hierarchii cílů, kterou určí vláda na základě kompromisu, podle určitých priorit a poté bude upřednostňovat ty nejdůležitější. Pokud chce vláda dosáhnout cíle co nejrychleji a provede tak tzv. šokovým opatřením, poté je větší pravděpodobnost, že dojde ke konfliktu s jinými cíli a daného cíle sice dosáhne, ale vědomě obětuje jiný. Po určení cíle, kterého chce dosáhnout, ho musí kvantifikovat a zjistit, jak nejlépe cíle dosáhnout. Nejde jen o určení problému, ale i o zabezpečení jeho řešení, což vyžaduje podrobný rozbor problému - proč k němu dochází a následné nalezení způsobu a nástrojů k jeho napravení.

Právě díky různým vztahům mezi jednotlivými cíli je dosažení ekonomických cílů velmi obtížné. Grafické znázornění ekonomických cílů představuje tzv. magický čtyřúhelník. Jeho velkou výhodou je jeho jednoduchost a přehlednost. Jednotlivé cíle v magickém čtyřúhelníku nabývají optimálních hodnot, ke kterým by měla směřovat každá země. Čím jsou pak reálné roční hodnoty jednotlivých cílů dané země blíže hodnotám magického čtyřúhelníku, tím je hospodářská politika účinnější a úspěšnější.

Obrázek 1: Optimální magický čtyřúhelník

Zdroj: [44]

Na obrázku 1 jsou vidět cíle, které tvoří vrcholy magického čtyřúhelníku spolu s optimálními hodnotami, kterých by měly dosahovat. Patří mezi ně:

- meziroční tempo růstu reálného produktu = y (%) $\rightarrow$ 3 %,
- podíl salda běžného účtu PB na nominálním produktu = $bú$ (%) $\rightarrow$ 0 %,
- průměrná roční míra inflace = π (%) $\rightarrow$ 2 %,
- průměrná roční míra nezaměstnanosti = u (%) $\rightarrow$ 5 %.

2 POLITIKA

Politika je součástí společnosti už několik tisíciletí, vychází z řeckého *polis*, což znamená obec či městský stát. Hovořilo se o ní již v antickém Řecku a v tomto období byla označována jako činnost, která se provádí na úrovni státu. V této době se jí hodně zabýval Platón a Aristoteles, který spojuje politiku se vznikem státu. Aristoteles označoval politiku jako činnost, pomocí které se lidé snaží zlepšit život. Politiku chápal také jako správu obce a podle něj bylo cílem politiky nalezení určitého kompromisu. S postupným rozvojem technologií a celkovou modernizací byla společnost složitěji organizovaná a potřebovala být řízena. A proto se objevovaly skupiny lidí, které se řízením společnosti začaly zabývat profesionálně. Politika pak byla chápána jako výsada ekonomicky aktivní skupiny nebo tzv. „politické třídy“, které rozvíjely své schopnosti a dovednosti tak, aby mohly vládnout, řídit společnost a celkově se na politice podílet. Právě díky jejich aktivnímu postavení měly větší možnost realizovat svoje zájmy, s čímž byla spojena i možnost zneužití moci upřednostňováním svých zájmů na úkor potřeb jiných občanů. Politika se s postupem doby měnila a stále mění. V každé etapě je tento pojem doplňován o další poznatky a objevy. Měnila se jak její podoba, tak i míra, s jakou se mohly jednotlivé skupiny občanů na politice podílet. Spolu s politikou došlo i k rozvoji demokracie, která souvisela s účastí lidí na politice. Demokracie byla tak brzy definována jako vláda lidu či možnost lidí podílet se na správě veřejných věcí.

„Politika je specifický druh činnosti v institucionalizované formě (organizovaná činnost s algoritmy postupu), mající místo na určitém území, jejímž cílem je prostřednictvím vlivu a jeho forem (moc, autorita atp.) dosáhnout v rámci existujících sociálních vztahů vytvoření podmínek pro realizaci stěžejních zájmů (hodnot) určité sociální skupiny.“ [40]

V politice se střetávají různé názory – na vládnutí, na společenské problémy, na přístup k občanům apod., přičemž cílem je dosáhnout určitého kompromisu, se kterým bude spokojena většina lidí. Toho se často dosáhne jen díky tomu, že ostatní sleví ze svých nároků a podřídí se většině. Důležitou součástí politiky je tak i spolupráce, při které se hledá právě to společné řešení. Politika je prostředek, kterým se regulují potřeby lidí a míra jejich uspokojení. Také zprostředkovává vztah mezi vládnoucími a ovládanými skupinami. S politikou se velmi často pojí pojmy jako moc, vliv a autorita, protože v politice působí řada různých lidí, sociálních skupin a společenských subjektů, kteří mají různé cíle a zájmy a snaží je realizovat právě prostřednictvím moci, vlivu a autority. Mezi těmito skupinami existují politické vztahy, které mohou mít různou formu – může jít o vytváření skupinových zájmů, politických stran či institucí politické moci apod. Dále v politickém vztahu vždy nalezneme

subjekt a objekt. Subjektem politického vztahu, tedy nositelem politické činnosti, může být člověk či určitá skupina lidí. Tito lidé mají své zájmy a představy o svém postavení ve společnosti. Ve společnosti jsou aktivní a tímto aktivním chováním se snaží dosáhnout určité moci a získat vliv ve společnosti. Pro dosažení cílů pak vytvářejí různé instituce, politické strany, nátlakové skupiny, mezinárodní seskupení apod. Mezi těmito subjekty dochází ke sporům, protože každý zastává jiný názor – svůj subjektivní názor na politiku a na způsob jejího vykonávání. Proto spolu vyjednávají a snaží se spory v politice odstraňovat či snižovat. Objektem politického vztahu může být celá společnost i případně jen její součást, na kterou se působí, např. určité sociální skupiny.

Teoretickými politickými znalostmi se v současnosti zabývá obor, vědecká disciplína nazývaná politická věda neboli politologie. Tato věda je souborem znalostí: [40]

- o politickém prostředí, fungování jednotlivých institucí včetně jejich výhod a nevýhod;
- o politických cílech a jejich podrobném zkoumání;
- o způsobu a prostředcích k dosažení politických cílů, o důležitosti autority a informací v politice;
- o možných postupech, strategiích, taktikách a metodách využívaných při politických aktivitách.

K působení v politickém prostředí a vykonáváním politických rozhodnutí však nestačí pouze tyto teoretické znalosti získané z politologie, které zaručují určitou úroveň politického vědomí, ale jsou nutné i praktické zkušenosti, znalosti a schopnosti z této oblasti, které osoba získá svoji aktivitou. Na základě všech těchto znalostí, teoretických i praktických, mají účastníci ve společnosti určitou politickou pozici.

Politik při vykonávání své práce nese vysokou odpovědnost, jelikož má vysoké postavení a od ostatních občanů se tak musí odlišovat svými znalostmi a dovednostmi. Politik, ale i sociální skupiny či politické strany mají určitou politickou roli, což znamená, že společnost očekává určitý způsob chování v dané situaci. Politik by se tak měl snažit být dobrým politikem, měl by mít znalosti a schopnosti z různých oborů, které bude propojovat a využívat v praxi. Měl by mít schopnosti vědce-politologa a vnímat realitu takovou, jaká je. Při své práci často potřebuje poradit od odborníků s určitým problémem, proto by měl být schopen komunikovat a spolupracovat s odborníky a jejich názor brát v potaz. Svými rozhodnutími vytváří realitu, proto by měl být i umělcem. Měl by být i psychologem, kterým se stává při

získávání voličů. Poslední, velmi důležitou vlastností, která je často opomíjená (zejména právě samotnými politiky), ale přitom je velmi důležitá, je morálka. Politik by měl být morální člověk, měl by mít své zásady, měl by být charakterní a rozhodně by se neměl bát říct pravdu a za svým názorem si pevně stát. V současnosti je tato vlastnost velkým problémem, protože se politik často nechá ovlivnit jinými vysoce postavenými osobami, upřednostňuje své zájmy před zájmy společnosti (či zájmy svých voličů) nebo svým voličům slibuje něco, co nedokáže splnit, čímž je oklamává a lže jim, což morální není. Při rozhodování musí využívat a řídit se svým citem a intuicí. Z uvedených vlastností tak vyplývá, že dobrý politik využívá znalosti z mnoha oborů a musí si hlavně sám uvědomit, jak důležitou funkci a roli ve společnosti zastává. Politikem se pak často stanou osoby pracující v oboru napojeném na politické prostředí - například právníci, politologové, žurnalisté, historici, vysokoškolští učitelé, ekonomové a manažeři.

2.1 Politické strany

Politické strany představují důležitou součást aktuálního dění a významný a nenahraditelný prvek politického systému. Slovo strana pochází z latinského *pars*, což označuje určitou část (díl) v rámci celku. Existuje mnoho definic politických stran, kterými se je snažili různí autoři vystihnout. Jiný autor, jiný přístup, jiná definice. Politické strany si samozřejmě prošly určitým vývojem. V 12. až 13. století, kdy strany vznikaly, šlo především o frakce v rámci omezeného okruhu lidí, kteří měli určitá politická práva. K velkému rozvoji politických stran v moderní strany došlo během 18. a 19. století díky průmyslové revoluci, rozvoji parlamentu a zdůrazňování volebního práva. Z tohoto důvodu vznikala řada nových stran, které měly původ volební i mimovolební, parlamentní i mimoparlamentní. Některé strany se postupným vývojem slučovaly, některé se rozštěpily a vznikaly tak další nové strany. Dalším důvodem vzniku nových stran byla modernizace společnosti a její celkový vývoj. Strany vznikaly ale zejména z důvodu existence konfliktu. Každá strana zastávala jiný názor - jiný názor na vládnutí, na míru zásahů do trhu, rozdílný názor na individualismus či odlišný důraz na zvyky a tradice atd. Tím dochází k dlouhodobým konfliktům politických stran ve společnosti, které jsou ale potřebné, protože pokud by se všechny strany shodly na stejném postupu a názoru, politické strany by nemusely existovat – stačila by přeci jedna.

Politické strany byly nejdříve chápány jako sdružení, která prosazují určité názory a ideály, sdružující se právě proto, aby tyto názory prosadila v politické společnosti podle zvláštního principu, na kterém se shodla. Jde tak o organizované dobrovolné seskupení

občanů, které se účastní na politickém životě, a jehož cílem je ve volbách získat politickou moc a prosazovat stejné myšlenky, názory a zájmy svých členů. Předpokladem pro existenci demokracie ve společnosti je respektování politického pluralismu. Tento pojem znamená existenci více politických stran, které spolu soutěží za rovných podmínek, prosazují svoji politickou vůli a chtějí převzít politickou moc tím, že získají velký počet politických mandátů ve volbách, což jim umožní prosazovat svůj volební program.

Politické strany vystupují jako právnické osoby, úkoly mohou přidělovat pouze svým členům a nesmí vystupovat jako státní orgán, ani nesmí být spojeny se státem. Členem strany může být pouze fyzická osoba, která je starší 18 let a současně není členem jiné strany. Na základě Ústavy České republiky je zaručena svoboda zakládání politických stran, dobrovolnost vzniku i členství v politické straně a je zakázána diskriminace pro členství v politické straně. Pro založení politické strany je vyžadována veřejná podpora v podobě minimálně jednoho tisíce podpisů. Dále je k vytvoření samotné politické strany nutná existence tzv. přípravného výboru, který se skládá ze tří občanů České republiky starších 18 let, kteří mohou provádět právní úkony. Každá politická strana si vytváří své stanovy, tedy určitý organizační řád, který je základním dokumentem a ve kterém jsou uvedeny základní informace jako název, sídlo, jména hlavních představitelů, jednotlivé orgány strany a jejich pravomoce, způsob volby orgánů strany, programové zásady a politické cíle. Žádost o vznik politické strany se poté předkládá příslušnému orgánu MV, který ji projedná a schválí, či zamítne.

„Politickou stranu lze definovat jako trvalou organizaci, uspořádanou od celostátní až k místní úrovni, která se ve jménu určitého ideologického programu (projektu) snaží sama nebo v rámci koalice dobýt a vykonávat moc, a za tím účelem vyhledávat lidovou podporu.“ [33]

Politické strany mají řadu charakteristických znaků, kterými se vyznačují. Podle těchto znaků každá strana:

- má určitý politický program – v něm jsou stanoveny politické cíle, hodnoty a zájmy;
- se účastní různých voleb s cílem dosažení veřejné podpory;
- působí na veřejnost, snaží se získat nové členy, voliče a další příznivce;
- má určitou stálou organizační strukturu – stálou členskou základnu, ideologii, strategii a program;

- má dobrovolné členství, kdy se občan sám rozhoduje o tom, zda se stane členem či nikoliv;
- je založena na vnitrostranické demokracii, na základě které dochází k veřejným volbám funkcionářů, svobodné diskuzi, možnosti předkládat návrhy;
- je nezávislá na státu, což je zakotveno v Ústavě České republiky;
- je financována z příspěvků členů či příspěvků státu, z hospodářské činnosti a případně ze sponzorských darů;
- má stejné postavení jako jiná strana, a je tak zaručena rovnoprávnost politických stran.

Politické strany také plní v rámci politického systému určité funkce, mezi které patří:

- **zprostředkovatelská** – tato funkce zajišťuje kontakt mezi občany a politickou sférou.
- **výběrová (rekrutování)** – funkcí je výběr a střídání řídicích pracovníků, kdy se v tzv. primárních volbách určí, kdo bude na předních místech kandidátní listiny, tedy právě přední odborníci. Politické strany mají také zásluhu na výchově politických elit, protože politické strany potřebují kompetentní lidi, tzv. politickou elitu, a takové odborníky z různých oblastí se snaží získat, resp. vychovávat.
- **integrační** – tato funkce vede k integraci sociálních skupin, dochází k harmonizování rozmanitých zájmů a jejich sjednocení a to prostřednictvím programů, ve kterých politická strana vyjadřuje svůj okruh zájmů, který by měl být ve společnosti realizován. Občané pak mají možnost podílet se na vytváření těchto programů nebo se k některému připojit.
- **mobilizační** – v rámci této funkce jde o politickou mobilizaci občanů v rámci politické oblasti. Politické strany se snaží motivovat občany k účasti ve volbách, vyvolat zájem o referendum, o účast na předvolebních akcích. Tím se snaží občany různým způsobem oslovit a zapojit do dění ve společnosti.
- **socializační** – tato funkce vede k politické socializaci občanů, kdy politické strany učí své členy hrát politické role, provádět řízenou diskuzi, dosahovat kompromisu a uzavírat koalice. Tímto způsobem do lidí vnáší určité hodnoty.
- **ústavní (politicko-organizační)** – tato funkce v sobě zahrnuje kontrolu, koordinaci a stabilizaci vládních orgánů. Jde o organizaci a kontrolu státní moci, protože jen strana, která vyhraje ve volbách a dostane se do parlamentu či vlády, ovlivní politické

dění a má silnou politickou moc. Tyto strany se poté podílejí na tvorbě, provádění a kontrole státní politiky. Ostatní politické strany jsou prakticky zbytečné.

Politické strany se snaží působit na občany a občané zase působí svým chováním a rozhodováním na politické strany. Prorok V. a Lisa A. dělí občany do několika skupin podle jejich vlivu na politickou stranu, a to na:

- **voliče** – volič je občan České republiky starší 18 let, který má právo volit a při volbách se rozhoduje podle svého uvážení pro určitou politickou stranu na základě svých zájmů a preferencí. Tím ovlivňuje politickou stranu a celkové politické dění ve společnosti.
- **sympatizující** – je to fyzická osoba, která projevuje sympatie k určité straně, příležitostně se účastní akcí strany, stranu může i podle svého uvážení finančně podporovat. Sympatizuje s programem, cíli a hodnotami strany.
- **členové strany** – členem strany je osoba starší 18 let způsobilá k právním úkonům, která souhlasí s programovými cíli strany. Člen se může prokazovat členským průkazem, dále má povinnost platit členské příspěvky za určité období a tím stranu podporuje zejména finančně. Členové mohou volit a být voleni do orgánů strany, mohou také vystupovat ve straně s politickou iniciativou, čímž se pak podílí na vytváření politiky strany.
- **straničtí aktivisté** – jsou to osoby, které souhlasí s politikou strany, s jejím programem a tuto stranu propagují různými prostředky. Může se jednat o dobrovolné aktivisty, kteří svoje aktivity dělají sami na základě svého uvážení, nebo se může jednat o placené občany, například při podepisování petic.
- **funkcionáři strany** – členové strany mohou získat určitou funkci volbou či jmenováním. Jedná se tak o nejdůležitější skupinu lidí, může jít o předsedu strany, místopředsedy apod. Ve svých funkcích poté rozhodují o důležitých otázkách týkajících se strany, jako například o jejím fungování a cílech, o rozdělování financí, výběru kandidátů apod.

2.1.1 Klasifikace politických stran

Politické strany můžeme klasifikovat podle různých kritérií.

1. **Politické kritérium (politická ideologie)** – toto členění je založeno buď na:

- a. programovém zaměření – toto dělení je složitější a nepřehledné, protože je založeno na ideologické orientaci dané strany, a tak může existovat velké množství stran. Základní politické strany podle tohoto dělení jsou:
- **konzervativní strany** – kladou důraz na tradice a zvyky ve společnosti, varují společnost před změnami a zdůrazňují silné působení státních institucí (KDU-ČSL);
  - **liberálně-konzervativní strany** – kladou důraz jak na tradice a rodinu, tak i na osobní svobodu (ODS);
  - **liberálně-socialistické strany** – podle těchto stran by stát měl zasahovat zejména v oblastech, kde selhává trh, měl by aktivně působit i v rámci hospodářské politiky, obecný zájem je důležitější než individualismus a základními hodnotami jsou spravedlnost a bratrství (ČSSD);
  - **liberální strany** – prosazují odpovědnost a svobodu jednotlivce a jsou pro omezení vlády ve společnosti a minimální zásahy do trhu, prosazují nedotknutelnost vlastnictví a neviditelnou ruku trhu, věří v pokrok (šlo např. o Národní stranu svobodomyšlnou);
  - **komunistické strany** – tyto strany kladou důraz na dělnickou třídu, která je nejdůležitější částí společnosti, zdůrazňují i společné vlastnictví (KSČM);
  - **socialistické strany** – kladou důraz na sociální solidaritu a pomoc v určitých problémových oblastech – např. školství a zdravotnictví (Česká strana národně sociální);
  - **nacionalistické strany** – tyto strany chápou stát jako výjimečný, zdůrazňují hodnoty vlastního národa a nadřazují ho nad jiné státy (Národní strana);
  - **ekologické strany** – vývoj společnosti se podle těchto stran musí přizpůsobit a podrobit ochraně životního prostředí (SZ);
  - **křesťanské (lidové) strany** – prosazují hodnoty křesťanství (Křesťanská demokracie);
  - **extrémistické strany** – jedná se o strany, které stojí na pokraji politické společnosti, snaží se narušovat politickou soutěž a často jsou v rozporu i s ústavou. Může jít o komunistické či fašistické strany vystupující jako extrémní pravice s bojovným a nacionalistickým charakterem.
- b. místě v politickém spektru – toto dělení, vzniklé po francouzské revoluci v 18. století, probíhá podle zasedacího pořádku kolem krále. Dnes je dělení založeno na sociálně-

ekonomickém kritériu, které zahrnuje formu vlastnictví výrobních prostředků, rozsah úlohy státu v hospodářství, způsob přerozdělování společenského blahobytu, rozsah a formy sociálního vlastnictví. Na základě těchto kritérií poté strany dělíme na krajní pravice, pravice, pravý střed (KDU-ČSL), levý střed (ČSSD), levice, krajní levice a extrémní. 4 hlavní proudy jsou:

- **levice** – klade důraz na sociálně silný stát a zásahy státu do ekonomiky, využívá nástroje přímé demokracie, prosazuje sociální, ekonomickou i náboženskou rovnost a spravedlnost, čímž dochází k většímu omezování svobody. Upřednostňuje zájmy kolektivu před zájmy jednotlivci, zdůrazňuje společné vlastnictví a tím zasahuje do práv jednotlivců. Řadí se sem strany komunistické, sociálně-demokratické či socialistické, např. strana KSČM.
- **pravice** – upřednostňuje zastupitelskou demokracii, klade důraz na základní svobody jednotlivce, který je zodpovědný za svůj osud. Podporuje soukromé vlastnictví a individualismus, možnost svobodného podnikání, minimalizuje zásahy státu do ekonomiky a podporuje tržní mechanismus. Řadí se sem strany liberální, konzervativní, křesťansko-demokratické a agrární, např. strana ODS.
- **středové (centristické)** – jde o strany uprostřed politické scény, které představují určitý kompromis mezi levicovými a pravicovými stranami, zaměřují se zejména na střední vrstvy společnosti, tyto strany mají vysoký koaliční potenciál, neboť se přiklání kamkoliv. Např. strana KDU-ČSL.
- **extrémistické (fundamentalistické)** – antisystémové destruktivní strany, které prosazují jediný pevný postoj, většinou se jedná o menšinový názor, např. strany fašistické, anarchistické, rasistické, extrémně ekologické apod.

2. **Kritérium organizace** – podle tohoto hlediska členíme strany podle:

a. typu struktury – strany dělíme na:

- **strany s pevnou strukturou** – sem řadíme tradiční komunistické strany;
- **strany s volnou strukturou** – sem patří liberální strany či politická hnutí;

b. míry samostatnosti jednotlivých článků, kdy míra samostatnosti souvisí s kompetencí vyšších a nižších článků při přijímání nových členů, nakládání s finančními prostředky, při komunikaci s jinými stranami a navazování spolupráce. Poté je dělíme podle způsobu organizace na strany:

- **centralizované strany;**
- **decentralizované strany s velkou vnitřní spojitostí;**
- **decentralizované strany s nízkou organizační spojitostí.**

c. nároků na kontrolu života členů strany na totalitní či částečné strany. Největší požadavky měli v minulosti komunistické a fašistické strany. Současné strany, ani komunistické, podobné ambice v České republice nemají.

3. **Členská základna** – z tohoto hlediska členíme strany podle:

a. charakteru členství:

- **kádrové strany (honorační, elitní strany, strany notáblů)** – tyto strany si své členy vybírají - proto se kdysi strany označovaly jako tzv. strany „vážených osobností“. U členů si poté zajišťuje jejich loajalitu, např. poskytováním různých výhod. Strany jsou institucionálně slabé, mají slabou územní organizaci a strategický aparát. K voličům jsou aktivní zejména před volbami. Jde o komunistické strany, které se vyskytují v zemích s komunistickým totalitním režimem.
- **masové strany (masově-byrokratické strany, strany sociální integrace)** – tyto strany mají silnou stranickou instituci a velký počet členů, přičemž členství je otevřené každému. Mají rozsáhlou a propracovanou územní organizační strukturu, fungující stranický aparát. Strany se vyznačují disciplinovaností, ideologičností, centralizací a agresivitou vůči politickému systému. Cílem je mít silné a pevné vztahy k voličům, řadí se sem strany socialistické, sociálně-demokratické, křesťanské a křesťansko-demokratické.
- **strany kartelu** - jde o nový typ stran, jejichž cílem je stabilita a snaha řídit a kontrolovat volební soutěž. Nemají organizované členství, formální strukturu ani vnitřní zdroje. Jsou tedy závislé na vnějších zdrojích, které získávají od státu, zejména v podobě dotací. Poté samy strany prostřednictvím svého působení ve státních orgánech odsouhlasí výši a způsob rozdělování peněz od státu. Ve společnosti existuje několik málo politických subjektů, politická soutěž je mírnější a politické programy se často sblížují a jsou si hodně podobné. Vyskytuje se v zemích, kde je rozvinutý systém státních dotací a kde působí konsensuální politika, např. v Německu, Rakousku a skandinávských zemí.

b. šířky spektra:

- **catch-all (volební, univerzální strany)** – tyto strany se nesoustředí pouze na své členy, ale usilují o podporu nejrůznějších vrstev ve společnosti. Cílem těchto stran je oslovení největšího voličského publika. Počet členů stran je nižší, ale úloha lídrů naopak vyšší. Lídři mají za úkol efektivně využívat prostředky k oslovování co nejširší společnosti. Využívají často sdělovací prostředky či reklamu, přičemž finanční prostředky na tyto akce získávají z vnějších zdrojů, hlavně ze státních dotací. Jde např. o strany ODS či ČSSD.
  - **strany ideologicky úzké** – strany oslovují jen úzkou skupinu voličů, na které jsou zaměřené. Jde např. o katolické strany, které jsou zaměřené na katolíky, agrární strany orientující se zase na zemědělce apod.
4. **Počet politických stran v systému** – všechny významné politické strany tvoří ve společnosti soubor politických stran, mezi kterými jsou různé vztahy. To označujeme za systém politických stran. Tyto systémy poté rozlišujeme na systémy:
- a. **jedné strany** – ve státě existuje jedna strana a stát tak nefunguje na principu demokracie, protože jedna strana má monopol a výsadní postavení. Jde o státy fašistické či komunistické diktatury.
  - b. **dvoustranické** – existují zde dvě velké strany, které spolu soupeří, konkurují si a střídají se u moci. Strany přitom neuzavírají koalici. Mohou zde existovat i další, menší strany, které ale mají mizivou šanci získat určitou moc. Tento systém se nazývá i jako tzv. systém dvou a půl strany, kde vedle dvou velkých silných stran existuje ještě jedna menší strana, která se přidává k jedné z velkých stran a tím funguje většinová vláda. Často se dvoustranické systémy vyskytují v USA a VB.
  - c. **vícestranické** – ve státě existuje více politických stran, které se podílejí na moci. Není možné, aby jedna strana byla u moci, protože není dostatečně silná a velká. Dochází tak k vytváření koaliční vlády. Koalicí se přitom chápe spojení stran uzavřené k tomu, aby uspěly při hlasování. Uzavírá se volební koalice, kterou po volbách uzavírají dvě či více stran s podobným programem, jejichž cílem je zvolení do parlamentu, a vládní koalice, která sdružuje strany se společnými zájmy nebo pro zvýšení volebních šancí. Vícestranický systém je např. v České republice, Německu či Itálii. Rozlišuje se umírněný a extrémní pluralismus, kdy umírněný pluralismus je systém, kde je maximálně 5 či 6 stran. Extrémní pluralismus zahrnuje více než 6 stran.
5. **Kritérium postoje ke stávající vládní moci:**

- a. vládní strany – tyto strany sestavují vládu, samostatně či v koalici;
- b. opoziční strany – strany, které usilují o převzetí moci prostřednictvím vítězství ve volbách. Tyto strany dále dělíme na:
  - **parlamentní** – v České republice se strana stává parlamentní, pokud překročí hranici 5 % hlasů ve volbách;
  - **mimoparlamentní** – strany, které nepřekročí stanovenou hranici;
  - **antisystémové** – tyto strany nerespektují demokracii, jsou to extrémní pravice či levice, např. fašistická strana.

6. Podle vztahu k politické moci:

- a. strany monopolní či totalitní;
- b. demokratické strany – tyto strany uznávají konkurenci a pluralismus.

7. Podle vztahu strany ke společenské skutečnosti na strany:

- a. revoluční – jejich cílem je kvalitativní změna společenského systému;
- b. reformistické – usilují o velké změny ve společnosti bez narušení základních zásad ve společnosti;
- c. konzervativní – chtějí udržet současný systém a jsou proti změnám;
- d. reakční – prosazují částečný či úplný návrat k předchozímu systému.

8. Dělení zohledňující důvody voličské vazby ke straně na:

- a. charismatické strany – volič preferuje osobnost dané strany, a proto se k této straně přiklání. Tyto strany často nemají žádnou vnitřní strukturu a členové se orientují kolem lídra.
- b. klientelistické strany – občané se stávají členy strany z důvodu získání hmotných a nehmotných výhod. Strana si vytváří určitou organizační strukturu.
- c. programové strany – voliči tyto strany volí na základě programu strany, ze kterého vyplývá, že po zvolení strany získají výhodu ve formě určitých kolektivních statků. Tyto strany mají silně propracovanou organizační strukturu a jasný politický program.

2.2 Politická kultura

Politická kultura má vliv na politický vývoj a v současnosti se na ní kladou velké nároky. Pro občany je důležitá a do jisté míry podle ní hodnotí politickou situaci. Důraz přitom kladou

nejen na politickou kulturu, ale i na morálku a na současné myšlení a chování účastníků v politickém systému. Politickou kulturou se zabývá řada politologů, sociologů, psychologů, politiků, ale i novináři a další veřejní činitelé. Tento pojem se různí autoři snaží definovat, což ale není jednoduché, protože se politická kultura využívá v různých souvislostech a jde o velmi široký pojem. Do politické kultury se řadí například hodnoty, normy, emoce a city, stereotypy chování, znalosti, ideologie, programy, vztahy, výsledky politických činností, formy vlivových institucí atd. Jako první se tímto termínem zabývali v 60. letech G. A. Almond a S. Verba, kteří ve své knize *The Civic Culture* označili kulturu jako určitý vzorec chování jednotlivců v politice.

Politická kultura znamená způsob vykonávání politické činnosti, způsob chování a jednání a výběr prostředků, které slouží k dosažení politických cílů. V tom všem je možné politickou kulturu spatřovat. Je to profesionální etika politiků, jejich morální, ekonomická a politická činnost. Označuje kvalitu politické činnosti, určitou úroveň politiků a jejich schopnost slušně řešit spory a diskutovat s partnery i protivníky. Označuje tak způsob dosahování politického (ne)úspěchu. Politická kultura je ovlivňována řadou faktorů. Její úroveň závisí na vzdělanosti obyvatel, na předcházejícím vývoji společnosti a politických zkušenostech, na demokratických podmínkách, cílech politiky a přijatých zákonech, které politickou kulturu mohou rozvíjet.

„Politickou kulturou rozumí politologie nejčastěji soubor historicky vzniklých a ustálených principů politického myšlení a chování jednotlivců, sociálních skupin i celých společností uplatňujících se v jejich každodenním životě, zejména při řešení nových politických situací, úkolů nebo problémů. Jde o modely vnitřních postojů, přístupů a způsobů myšlení, rozhodování a jednání, jaké subjekty společenského života zaujímají vůči situačním momentům, politickým potřebám a úkolům svého politického systému a na druhé straně jaké tento systém zaujímá k jejich politickému myšlení a chování.“ [1]

Politická kultura také slouží k vyjádření subjektivního postoje občanů, které souvisí s reakcí na určité chování či s politickou situací. Je určitým vnějším projevem skupiny lidí na danou situaci a je to utvořená atmosféra ve společnosti, která vznikla díky politické praxi uplatňované ve společnosti a vztahu lidí k politickému dění. Politická kultura se různě člení. Některé druhy politické kultury jsou: [1]

- **politická kultura jednotlivce (občana, politické osobnosti)** – vyjadřuje určitý způsob jednání jednotlivce v politice. Jde o soubor vlastního hodnocení a poznávání

politických skutečností, ale i o způsob politického myšlení. Tato část je vždy součástí politické kultury, ať už rodiny, pracovního kolektivu, státu či celé společnosti.

- **politická kultura sociálních skupin a politických institucí** – politická kultura těchto skupin představuje určité vžitě způsoby myšlení a chování, soubor hodnot a politických aktivit, které v dané zemi byly v historickém vývoji přijaty a v současnosti se očekávají.
- **politická kultura celé společnosti** – není to jen součet individuálních politických kultur, ale představuje vyšší kvalitu, která odpovídá smyslu existence, strukturálním vazbám a funkčním procesům jejího politického systému.
- **individualistická kultura** – v tomto případě se na první místo kladou soukromé zájmy. Občané mají věcný přístup k politice a politiku považují za „byznys“, stejně jako podnikání.
- **moralistická kultura** – tato kultura preferuje prvky soutěže a spolupráce, tedy demokratický způsob vlády. Stát by měl zasahovat do soukromého sektoru, ale odmítá byrokracii a politickou kulturu.
- **tradicionalistická kultura** – kultura preferuje hierarchizaci a elitářství, kdy omezuje zásahy řadových občanů do politiky.

Politická kultura je kolektivní vlastnost, která se vztahuje na určité ohraničitelné skupiny, kdy každá skupina má politickou kulturu rozdílnou. Každá skupina je jiná a jedinečná – jinak se chovají občané či politici, jejich chování vychází ze zažitých tradic či z kultury. Proto existuje rozdílná politická kultura mezi skupinami. Podle J. Kroupy jde o členění na:

- **sociální skupiny** – různé sociální skupiny mají rozdílné zájmy, jinak vnímají realitu, což vede k rozdílné politické kultuře, příkladem může být skupina studentská;
- **regiony** - určitý region může mít zvláštní politickou kulturu (např. na základě historie a tradic), např. bavorský region v německé politické kultuře;
- **vrstvy či třídy** – jinou politickou kulturu má dělnická či rolnická třída, jinou mají střední vrstvy;
- **typy společností** – různou kulturu mají jednotlivé civilizační okruhy např. asijská, latinsko-americká, arabská, demokratická, islámská, křesťanská či hinduistická civilizace;

- **státy či národy** – každý národ má různou politickou kulturu. Což je dáno zejména historickým vývojem, geografickou polohou, velikostí území, počtem obyvatel, náboženstvím, sociální stabilitou, ale i například technologickou vyspělostí apod. Politická kultura bude jiná v malém a velkém státě. Rozdílná je například německá a francouzská politická kultura.

Od politické kultury je nutné odlišovat politické kulturní dědictví. Tento pojem zahrnuje pouze část politické kultury. Je to soubor politických výtvorů a hodnot, které se v minulosti využívaly, osvědčily se, a proto byly předány budoucím generacím pro další využívání. Politická kultura není určitý stav, ale je to pojem, který se neustále, i když pomalu, mění a rozvíjí. Musí se podporovat, kultivovat a vychovávat.

Součástí politiky, politických vztahů a politické kultury je také etika, která se zabývá morálkou a dobrým a správným jednáním. Politická morálka znamená schopnost politiků jednat a vykonávat činnost v politickém prostředí v souladu s uznávanými společenskými normami a hodnotami, které se ve společnosti vyvinuly a jsou obecně uznávané jako určité zvyky a obyčeje. Politická kultura je hodně ovlivněna veřejným míněním, kdy společnost očekává určité správné chování a jednání. Lidé mají vžitá názory o tom, co se dělá a co se nedělá, jsou vychováni v určité společnosti s pravidly typu: nekrade se, nepodvádí, nelže. A když tyto pravidla dodržují oni, očekávají takové chování i od politiků. A právě na základě těchto pravidel se utváří politická kultura. Při dodržování politické kultury se jednotlivci v politice chovají a jednají slušně, spravedlivě, humánně, spravedlivě a odpovědně. Osoby v politice nesmí zapomínat, že vystupují na veřejnosti, jednají před médii a mají i mezinárodní postavení, v rámci kterého spolupracují s představiteli jiných států. Jejich politická morálka je o to důležitější. Plnění mravních požadavků je pak kontrolováno ostatními subjekty politického života a veřejností. Právě chování politiků vytváří vztah veřejnosti k politice. Negativní vztah veřejnosti vytvoří politici tehdy, když k občanům nemají žádný vztah a ani se o něj nesnaží. Jejich hlavním cílem je dosažení jejich osobních cílů, ať už osobní prestiže, dostatečného finančního ohodnocení či pouze prosazování svého osobního názoru, nikoliv plnění politických slibů a společenských zájmů. Výsledkem je nezájem veřejnosti o politický život. Výsledkem je neúčast ve volbách či volba jiné, např. extrémistické strany. Pojem politika a morálka (mravnost) se nesmí zaměňovat, není to totiž stejný pojem. Ale cíl obou pojmů je stejný - spravedlnost ve společnosti.

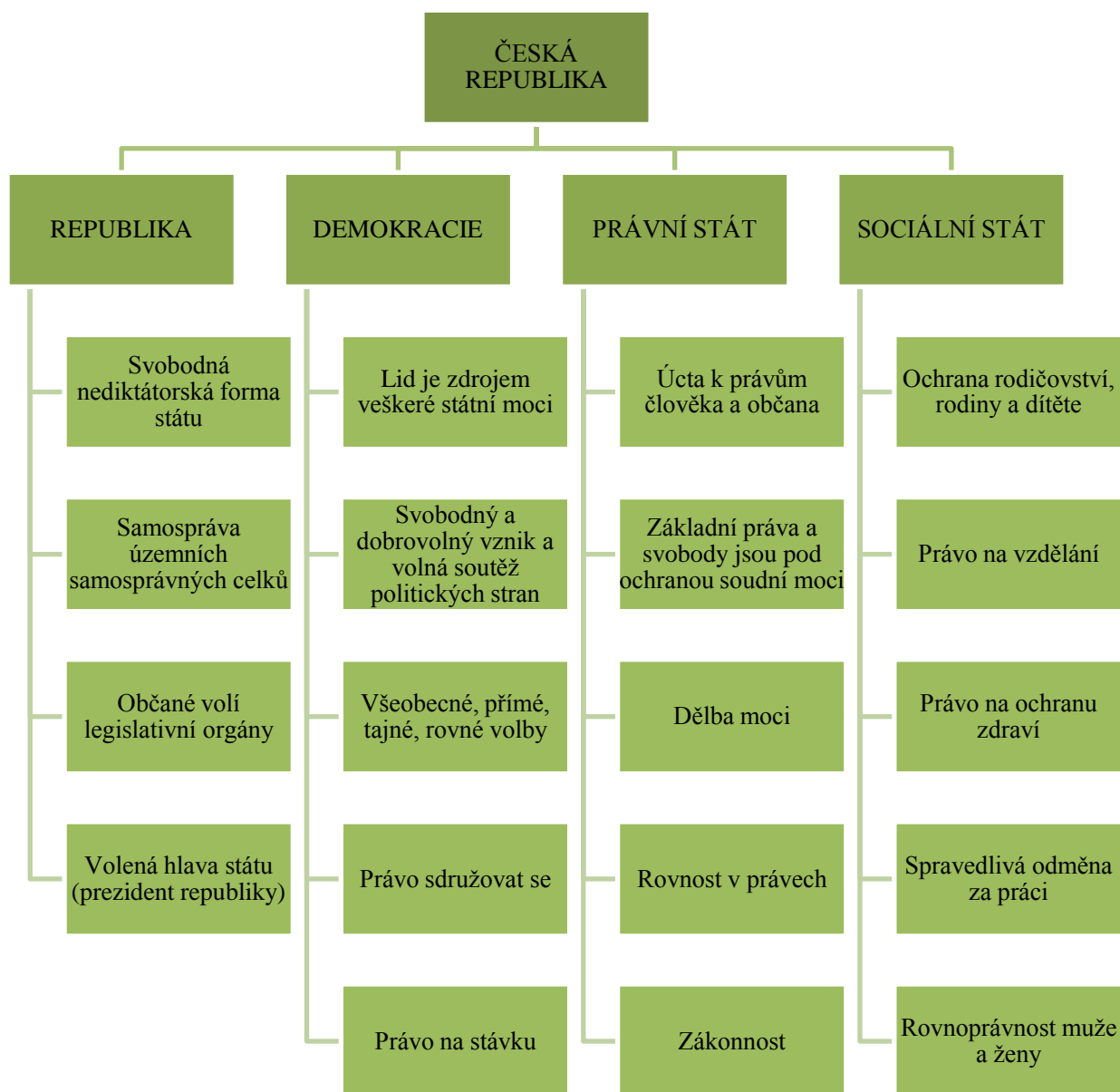
3 VÝKONNÁ MOC

Česká republika je zastupitelská demokracie. Je republikou, a to parlamentní, a mezi základní a nejvyšší dokumenty patří Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod. Ústava České republiky byla přijata 16. prosince 1992 Českou národní radou a nabyla účinnosti 1. ledna 1993, tedy dnem vzniku samostatného českého státu. Skládá se z preambule a osmi hlav, přičemž ostatní zákony s ní musí být vždy v souladu. Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon není označena, ale nahlíží se na ni jako na ústavní zákon, protože je součástí ústavního pořádku.

V těchto dvou zákonech je možné najít základní principy politického uspořádání České republiky. Za tyto principy lze považovat: [61]

- svrchovanost lidu;
- demokracii;
- většinový princip a jeho omezení;
- právní stát;
- lidská práva;
- dělbu moci;
- parlamentní systém vlády.

Na následujícím obrázku 2 jsou rozpracované principy a zásady České republiky.

Obrázek 2: Principy Ústavy České republiky

Zdroj: vlastní zpracování podle [61]

Základní struktura Ústavy České republiky vychází z Montesquieuovy teorie dělby moci, která vznikla z důvodu zabránění zneužívání moci. Na základě toho Ústava České republiky rozlišuje tři moci:

- **zákonodárnou moc** – tuto moc vykonává Parlament České republiky, který se skládá ze dvou komor - Poslanecké sněmovny a Senátu. Poslanecká sněmovna má 200 poslanců, ti jsou ve volbách voleni jednou za 4 roky. Úkolem Poslanecké sněmovny je schvalovat zákony, státní rozpočet, státní závěrečný účet a vyslovuje vládě důvěru i nedůvěru. Volit může občan České republiky starší 18 let. Senát má 81 senátorů

a vznikl až v roce 1996. Volby probíhají podle většinového volebního systému dvoukolovým způsobem, přičemž volební obvody jsou jednomandátové a za každý obvod se zvolí pouze 1 senátor. Z prvního kola poté postoupí 2 kandidáti, kteří mají nejvyšší počet hlasů a v druhém kole vítězí ten, který získal největší počet platných hlasů. Pokud v prvním kole získal některý z kandidátů více jak 50 % hlasů, druhé kolo se nekoná a takový kandidát je vítězem. Mandát senátora je 6 let, přičemž volby se konají každé dva roky, kdy se volí třetina nových senátorů. Senátorem se může stát občan České republiky starší 40 let a úkolem senátorů je projednávání a schvalování zákonů z Poslanecké sněmovny, vyslovení souhlasu se jmenováním ústavních soudců. Senátoři mají právo podat žalobu na prezidenta republiky k Ústavnímu soudu za velezradu, avšak za osud vlády nejsou odpovědni, stejně tak nerozhodují o rozpočtu. Senát má představovat určitou protiváhu vůči Poslanecké sněmovně, vytváří předpoklady kvalitnějšího legislativního procesu a má důležitou roli v případě rozpuštění Poslanecké sněmovny.

- **soudní moc** – tuto moc vykonávají nezávislé soudy. Soustavu soudů tvoří Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, dále vrchní, krajské a okresní soudy. Soudci mají být nezávislí a jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat. Ústavní soud má za úkol kontrolovat dodržování ústavy a v rámci něj působí 15 soudců jmenovaných do funkce na 10 let.
- **výkonnou moc** – tuto moc představuje prezident a vláda. Prezident republiky je hlavou státu a vrchním velitelem ozbrojených sil, zastupuje Českou republiku navenek, je volen v přímých volbách občany (byl volen Parlamentem České republiky, ale po novelizaci ústavy byl poprvé v roce 2013 volen občany). Jeho období je pětileté, přičemž nemůže být zvolen více jak dvakrát za sebou, a ve své funkci začíná dnem složením slibu. Mezi jeho pravomoce patří například podepisování zákonů, svolávání zasedání Poslanecké sněmovny, odpouštění a zmírňování trestů uložených soudem, udělování amnestií, rozpouštění Poslanecké sněmovny, jmenování a odvolání předsedy a další členů vlády a přijímání jejich demisí atd. Prezident není odpovědný Parlamentu za své politické činy, nemůže být odvolán a má také právo suspenzivního veta vůči Parlamentu, tedy možnost nepodepsat schválený zákon a vrátit ho Parlamentu České republiky. Současným prezidentem republiky je Miloš Zeman. Prezidentem se přitom může stát občan České republiky starší 40 let. Součástí výkonné moci je vláda, ale i ministerstva a jiné správní orgány, jejichž vznik, působnost a právní poměry státních zaměstnanců jsou upravené zákonem, v rámci kterého mohou i vydávat právní předpisy. Jde např.

o Český statistický úřad, orgány místní samosprávy, agentury a úřady řízené těmito orgány, např. Policie České republiky. Dalším orgánem výkonné moci je státní zastupitelství, které zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení a jeho postavení a působnost stanoví zákon. Do výkonné moci řadíme i NKÚ, který vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu, a ČNB, která provádí dohled nad finančním trhem.

3.1 Vlása České republiky

Vláda České republiky je vrcholný orgán výkonné moci, jak je definováno v Ústavě České republiky. Hlava třetí se zabývá právě výkonnou mocí, nejdříve upravuje postavení prezidenta republiky a poté vlády. Úkolem výkonné moci je vykonávání správy státu a to při dodržování zákona. Vláda se skládá z předsedy vlády, místopředsedů vlády a ministrů. Je odpovědná Poslanecké sněmovně, která jí vyslovuje důvěru. Předseda vlády má silnější postavení než ostatní členové, což se vyznačuje tím, že organizuje činnost vlády, řídí její schůze, vystupuje jejím jménem a především určuje směry politiky. Předsedu vlády jmenuje prezident republiky, ten včetně ostatních členů vlády skládá slib do rukou prezidenta republiky. Tento slib zní:

„Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony a uvádět je v život. Slibuji na svou čest, že budu zastávat svůj úřad svědomitě a nezneužiji svého postavení.“ [56]

Vláda rozhoduje ve sboru, k přijetí usnesení vlády je potřebný souhlas nadpoloviční většiny všech členů vlády. Činnost vlády je ovlivněna programovým prohlášením vlády. To předseda vlády přednese Poslanecké sněmovně a tím žádá Poslaneckou sněmovnu o vyslovení důvěry, a pokud ta program schválí, dojde tak k vyslovení důvěry vládě a ta může začít vykonávat své pravomoci.

3.1.1 Úřad vlády České republiky

Úřad vlády České republiky je ústředním orgánem státní správy a jeho působnost je upravena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon se označuje také jako tzv. kompetenční zákon. Úřad vlády slouží zejména pro činnost Vlády České republiky, plní řadu úkolů v oblasti odborné, organizační, administrativní a technické. V rámci své činnosti také komunikuje s jinými správními, státními a veřejnými orgány, s ministerstvy a dalšími úřady, jako např. s Kanceláří prezidenta republiky, Kanceláří Senátu Parlamentu a Kanceláří

Poslanecké Sněmovny Parlamentu. Tato budova má sídlo v Praze na Malé Straně, v budově Strakovy akademie. Do čela úřadu je vládou jmenován a odvoláván vedoucí Úřadu vlády České republiky, který tento úřad řídí, zastupuje navenek a je za své činnosti odpovědný vládě. Tuto funkci v současnosti zastává od 29. ledna 2014 Pavel Dvořák. Vedoucí Úřadu vlády má i určitá privilegia. Může se například účastnit celé schůze vlády a to bez omezení a bez pozvání, což ale jiní vedoucí správních úřadů nemohou. Ti se mohou účastnit pouze na základě pozvání a jen té části, která se jich týká.

Činnosti vedoucího Úřadu vlády vůči vládě jsou: [60]

- **koordinace a kontrola plnění úkolů, které vyplývají z plánu práce vlády** – do této oblasti spadá sběr podkladů od ostatních úřadů, kontrola plnění úkolů jednotlivých ministerstev a dalších ústřední správní úřady a případně řešení problémů, které jsou v jeho kompetenci;
- **odpovědnost za přípravu programu práce vlády a jejich orgánů a kontrola plnění přijatých usnesení vlády** – vedoucí úřadu je zodpovědný za přípravu podkladů pro schůzi vlády (např. formální náležitosti materiálů), za průběh jednání vlády z hlediska organizačně technického (např. za pořizování zvukových záznamů z jednání), za zveřejnění usnesení z jednání vlády na webových stránkách vlády a také za kontrolu plnění úkolů zadaných ministerstvům či dalším ústředním správním úřadům v usnesení vlády. Vládu poté o výsledku informuje
- **vytváření předpokladů pro plynulý chod práce vlády a předsedy vlády** – vedoucí úřadu vykonává činnosti spojené s organizačním a personálním řízením úřadu a věcným řízením úřadu. Také může vytvářet a předkládat materiály určené pro jednání vlády.

Činnost úřadu se dělí podle příjemců jeho služeb na: [60]

- **služby poskytované vládě jako celku** – úkoly spojené s jednáním vlády - např. příprava schůzí vlády, zpracování programu schůzí a podkladů pro jednání vlády, evidence dokumentů určených pro jednání vlády, dokumentace průběhu jednání vlády apod.;
- **služby zajišťující podmínky pro práci odborných útvarů předsedy vlády a členů vlády, kteří nedisponují vlastním úřadem**, což jsou ministři bez portfeje nebo místopředsedové vlády;

- **služby zabezpečující chod tzv. poradních a pracovních orgánů vlády** – jedná se např. o Bezpečnostní radu státu, či Legislativní radu vlády (dále jen LRV). Tyto orgány si vláda zřizuje k podpoře své činnosti, skládají se z členů vlády a dalších odborníků a mohou být zřízeny jako stálé či dočasné orgány podle důvodu, který vedl k jejich vzniku.

3.2 Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010

Česká republika je velmi stabilní a prosperující postkomunistická země střední a východní Evropy. Ekonomika je malá, otevřená a exportně orientovaná. Finanční systém je konzervativní, proto ho krize na finančních trzích nezasáhla, ale recese v České republice vznikla poklesem poptávky na zahraničních trzích a snížením exportu. Politické chování v každém státě je ovlivněno kulturou, která je důležitou součástí státu. Kultura není vrozená, přenáší se z generace na generaci a lidé se učí normy chování a hodnoty, které se ve společnosti dodržují. Autoři poté provádějí kulturní studie, na základě kterých se snaží popsat společnost, hodnoty v ní, i např. politické prostředí – chování a hodnoty politiků, jejich politické kampaně apod. Jednou takovou studií je studie kulturních rozdílů a tzv. kulturních dimenzí, kterou provedl Geert Hofstede. [50] Podle ní lze Českou republiku a její politickou scénu charakterizovat takto: [50]

- velké vyhýbání se nejistotě a spíše krátkodobá orientace,
- novátorské myšlenky a změny budou spíše odmítány,
- preference zavedených standardů a postupů,
- možné dilema mezi volbou prověřených a osvědčených a „voláním po čistotě“,
- preference krátkodobých cílů před dlouhodobými, krátkodobá řešení se znatelným efektem mají přednost před dlouhodobými řešeními, která volič ihned neocení,
- může se vyskytovat tendence obcházet a porušovat pravidla a zákony,
- aktivní účast odborů v politickém boji, nástroj politické strany,
- možnost velké koalice, spory spíše kvůli osobním ambicím.

Volby do Poslanecké sněmovny fungují na principu poměrného zastoupení, přičemž je zvoleno 200 poslanců na dobu 4 let. Česká republika je rozdělena do 14 volebních krajů - 13 krajů a hlavní město Praha. Voliči obdrží poštou na své trvalé bydliště hlasovací lístky pro

daný kraj a poté si vyberou jeden kandidující subjekt. Kromě toho mají možnost udělit preferenční hlasy. Do roku 2006 mohli použít 2 preferenční hlasy, ale v roce 2006 došlo ke změně zákona a při volbách do Poslanecké sněmovny mohou použít 4 preferenční hlasy. Změna v zákoně proběhla i u procenta nutného k postoupení do Poslanecké sněmovny, kdy se toto procento snížilo ze 7 % na 5 % z obdržných preferenčních hlasů pro volební subjekt. Tedy subjekty, které získají více než 5 % všech hlasů se tak dostanou do Poslanecké sněmovny. Poslancem může být občan České republiky starší 21 let, poslanci jsou voleni jako zástupci jednotlivých politických stran a ve sněmovně pak vytvářejí poslanecké kluby a jsou rozděleni do 18 výborů Poslanecké sněmovny.

Od ledna 2007 do jara 2009 působila v České republice vláda Mirka Topolánka, tvořící koalici ODS, KDU-ČSL a SZ. Tato vláda provedla řadu úsporných opatření, které se označují jako Topolánkuv batoh – šlo např. o sjednocení sazby daně z příjmu FO a zavedení poplatků ve zdravotnictví. Vláda však procházela řadou problémů – aféry předsedy KDU-ČSL Jiřího Čunka, nejednotnost při volbě prezidenta v únoru 2008, silný boj mezi ODS a ČSSD při volbách na podzim 2008 do krajských zastupitelstev a do 1/3 senátu. V březnu 2009 v reakci na aféru Marka Dalíka, premiérova přítele, a jeho snahu zastavit vysílání reportáže o kauze bývalého poslance ČSSD Petra Wolfa, došlo k vyslovení nedůvěry Poslanecké sněmovny vládě Mirka Topolánka (101 poslanců hlasovalo pro nedůvěru proti 96 poslancům), což vedlo k pádu koaliční vlády. Následkem byl vznik tzv. úřednické vlády v čele s Janem Fischerem. Jejím úkolem bylo dokončení předsednictví České republiky v Radě EU a příprava na předčasné volby, které se měly konat 9. a 10. října 2009. V průběhu předvolební kampaně podal ale Miloš Melčák stížnost, neboť se cítil být poškozen na svých právech. Na základě toho Ústavní soud 1. září 2009 zamítl konání voleb a ty se poté konaly v řádném termínu, tedy 28. a 29. května 2010. Přípravy na volby tak pokračovaly dál a šlo o dlouhou předvolební kampaň, jejíž hlavním tématem bylo splácení státního dluhu, což ovlivnila situace ve světě, konkrétně řecká krize. Předvolební kampaně se vzhledem k její délce účastnily nejen politické strany, ale zapojila se i občanská sdružení, která reagovala na politickou situaci a chování politiků, se kterým nebyla spokojena. Předvolební kampaně silných stran vypadaly takto: [50]

- **ČSSD** – slibovala zlepšení sociálních standardů - penzistům 13. důchody, obnovení 3 dnů nemocenské, byla proti snížení mateřské a poplatkům u lékaře, slibovala regulaci cen energií a použití dividend polostátního ČEZu na sociální účely, kritizovala konkurenty – ODS, TOP 09, VV A SPOZ.

- **ODS** – hlavním mottem kampaně bylo slovo „řešení“. Zaměřila se na nezaměstnanost, odpovědnost jednotlivce a daně. Obracela se na živnostníky a hledala řešení pro podnikatele. Kampaň vedla zejména na internetu (např. na stránkách www.facebook.com) a jako známou osobnost si zvolila Jaromíra Jágra. Kritizovala ČSSD ohledně jejich absurdních slibů.
- **KDU-ČSL** – jejich mottem bylo: „KDU-ČSL, to lepší v nás“ a heslo: „Dobry den je, kdyz...“. Pozornost směřovala na návštěvu papeže, která se uskutečnila 26. – 28. října 2009. Jejich cílem bylo kampaň spojit právě s tímto nevšedním zážitkem.
- **VĚCI VEŘEJNÉ** – tato strana zaměřila kampaň na tvář svého předsedy Radka Johna. Zdůrazňovala boj proti korupci a označila řadu politiků za politické dinosaury, kteří musí v politice skončit.
- **TOP 09** – strana vsadila na tvář předsedy Karla Schwarzenberga a řešila ekonomická témata – penzijní a zdravotnické reformy, školství, státní zadlužování a hospodaření státu, kdy se obraceli na řeckou krizi. Mottem bylo: „víc, než si myslíte“, zdůrazňovala osobní odpovědnost a byla aktivní na internetu (především na stránkách www.facebook.com).
- **SPOZ** – kampaň založila na tváři Miloše Zemana, který má podle strany zkušenosti a ví, jak zemi vyvést z krize. Kritizovala ČSSD a postavení Jiřího Paroubka.
- **Občanské iniciativy** – tyto iniciativy se zapojily, neboť byly nespokojeny s chováním politiků. Občanská iniciativa DEFENESTRACE 2010, založená prof. Františkem Janouchem a Lenkou Procházkovou, stavěla na fiktivním dopise Járy Cimrmana a vyzývala k defenestraci kroužkováním posledních 4 kandidátů na kandidátních listinách. Další občanská iniciativa, INICIATIVA „VYMĚŇTE POLITIKY“ byla založena občany, kteří se nechtěli stát politiky, pouze byli nespokojeni s politickou situací a vyzývali k volbě malých stran, což by vedlo k odstranění velkých zkorumpovaných stran.

Voleb se zúčastnilo celkem 26 politických stran a hnutí, účast voličů dosáhla 62,6 %. Výsledky voleb jsou uvedené v tabulce 1. Prvních 5 politických stran překročilo stanovenou hranici a dostaly se do Poslanecké sněmovny.

Tabulka 1: Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010

Pořadí	Politická strana	Počet hlasů	% hlasů	Počet mandátů
1	ČSSD	1 155 267	22,08	56
2	ODS	1 057 792	20,22	53
3	TOP 09	873 833	16,7	41
4	KSČM	589 765	11,27	26
5	Věci veřejné	569 127	10,88	24
6	KDU-ČSL	229 717	4,39	0
7	SPOZ	226 527	4,33	0
8	Suverenita – blok J. Bobošíkové	192 145	3,67	0
9	SZ	127 831	2,44	0
10	DSSS	59 888	1,14	0

Zdroj: vlastní zpracování podle [50], [64]

Z tabulky 1 vyplývá, že se na prvním místě umístila ČSSD s 22,08 % hlasy a těsně v závěsu za ní byla ODS s 20,22 % hlasy. ČSSD tak zvítězila s náskokem necelých 2 %, což není nijak výrazný náskok. Do sněmovny se s těmito stranami dostaly i strany TOP 09, KSČM a VV, přičemž TOP 09 a VV byly nové strany, které se na volební scéně objevily poprvé. Celkem třetinu hlasů přitom získala mimoparlamentní uskupení. Nedostatek hlasů však obdržely strany KDU-ČSL a SZ, které se tak nedostaly do Poslanecké sněmovny a z volební scény odešly. V městech Praze, Liberci a Hradci Králové vyhrála TOP 09. ODS celkově zvítězila v kraji Středočeském, Libereckém, Královéhradeckém a Jihočeském, dále vyhrála na Moravě v okrese Vsetín, kde bydlí Petr Nečas, a poté v Brně, Plzni a okrese Pardubice. V ostatních krajích a okresech vyhrála ČSSD. Levicové strany, ČSSD a KSČM, získaly celkem 82 mandátů. Výsledkem voleb byla však převaha pravice, a tak strana ODS, TOP 09 a VV vytvořily koalici, která měla 118 hlasů, což představovalo nejsilnější mandát pro vládu v historii České republiky. Na základě toho strany prohlašovaly, že jde o jedinečnou příležitost pro provedení zásadních reforem a zastavení zadlužování České republiky. Premiérem nové vlády se stal volební lídr ODS Petr Nečas a ODS v ní obsadila celkem 6 křesel. Výsledky voleb s sebou přinesly řadu změn, kdy již při sčítání hlasů rezignovali předsedové stran, u kterých bylo jisté, že se do Poslanecké sněmovny nedostanou: Cyril Svoboda - předseda KDU-ČSL, Ondřej Liška, předseda SZ a Miloš Zeman, předseda SPOZ. Došlo k rezignaci i předsedy vítězné strany - Jiřího Paroubka, předsedy ČSSD, který očekával

silnější vítězství, a v porovnání s předcházejícím stavem si strana pohoršila o 18 mandátů. Díky kroužkování se poté dostali do Poslanecké sněmovny i kandidáti ze zadních pozic kandidátek a mnozí lídři byli posunuti a stali se náhradníky, například Ivan Langer a Pavel Severa. Voliči tak vybírali své oblíbence a neoblíbené vyřazovali ze hry.

3.3 Koaliční smlouva

Dne 12. července 2010 podepsali předsedové ODS (Petr Nečas), TOP 09 (Karel Schwarzenberg) a VV (Radek John) koaliční smlouvu. Tyto strany touto smlouvou vytvořily koalici rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci. Dokument Koaliční smlouva o vytvoření koalice rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci [22], který se skládá z preambule, jednotlivých cílů koalice, principů koaliční spolupráce a závěrečného ustanovení. Cíle vlády, nejobsáhlejší část koaliční smlouvy, jsou předkládány i v dalším dokumentu, a to v Programovém prohlášení Vlády České republiky [39].

V preambuli koaliční smlouvy jsou velmi krátce uvedeny zásadní body, kterých chce koalice dosáhnout. Dále zde uvádí, že se bude řídit zásadami parlamentní demokracie a že bude sloužit zájmům země a jejím obyvatelům, bude usilovat o shodu s demokratickou opozicí a v zásadních otázkách bude respektovat rady odborné veřejnosti.

V koaliční smlouvě [22] jsou důležité dohodnuté principy fungování této koalice, které jsou uvedeny v závěru dokumentu. V této části je určeno zastoupení vlády, která má 15 členů, přičemž ODS má 6 členů, TOP 09 5 členů a VV 4 členy. Dále je zde stanovené, že vláda bude rozhodovat na principu většinového hlasování a bude postupovat jednotně, při jmenování a odvolávání členů vlády bude předseda vlády hledat předem podporu příslušné koaliční strany, za koaličně dohodnutý návrh se bere takový návrh či usnesení vlády, které podpoří alespoň polovina přítomných ministrů z každé koaliční strany. Vybrané ústavní zákony a vládní návrhy zákonů budou předkládat koaličně dohodnuté, ústavní zákony budou navíc dohodnuté Koaliční radou. Tyto návrhy budou spojeny s možností vyslovení důvěry vládě. Pokud nedojde ke koaliční dohodě ve vládě, nastane dohodovací a smířčí řízení na úrovni K3¹ nebo K9² či Koaliční rady³. Koalice bude plnit programové prohlášení vlády, což bude kontrolováno a hodnoceno jednou ročně (do 31. ledna následujícího roku) na jednání K9,

---

¹ K3 je označována schůzka předsedů koaličních stran, kteří se scházejí na požádání kteréhokoliv předsedy či koaličních orgánů, termín si dohodnou předsedové.

² K9 je schůzka zástupců vedení koaličních stran, svolává ji předseda vlády 1x za dva týdny a skládá se z předsedy strany a dalších dvou zástupců. Program vytváří předseda vlády, řeší se často personální změny, ze schůzky se pořizuje zápis.

³ Koaliční rada se schází 2x do roka, svolávají ji předsedové koaličních stran. Koaliční radu tvoří předseda strany, místopředsedové strany a předsedové parlamentních klubů.

kteřá toto plnění poté předloží Koaliční radě. Do principů koaliční spolupřáče je poté zařazena i spolupřáče na úrovni Poslanecké sněmovny, kteřá definuje K6⁴ a K118⁵.

Dalšími body v principech koaliční spolupřáče je prosazování spolupřáče odborných komisí, kdy mají koaliční strany zájem na koordinaci činností svých odborných komisí, spolupřáče ministrů s výbory, kdy ministři svolávají 2x do roka neformální setkání s koaličními poslanci s cílem řešit odborné úkoly a posílit koaliční komunikaci. Posledním řešeným bodem je smířčí a dohadovací jednání.

Závěrečné ustanovení obsahuje možnost jednostranného odstoupení od smlouvy v případě porušení závazků jednou z koaličních stran. Jakékoliv změny smlouvy musí být provedeny písemně. Dále jsou zde přiloženy přílohy: Složení Vlády České republiky, Složení orgánů Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

---

⁴ K6 představuje schůzku předsedů klubů + jednoho dalšího zástupce, schází se pravidelně ve výborových a plenárních týdnech a řeší program schůze Poslanecké sněmovny, volby parlamentních i neparlamentních orgánů.

⁵ K118 představuje setkání všech koaličních poslanců, kteří se schází na požádání koaliční strany, často před důležitým hlasováním.

4 VLÁDA PETRA NEČASE

RNDr. Petr Nečas se narodil 19. 11. 1964 v Uherském hradišti. Studoval fyziku na Univerzitě J. E. Purkyně v Brně. V roce 1988 toto studium dokončil, následně pracoval jako technolog a výzkumný pracovník v Tesle Rožnov pod Radhoštěm a po třech letech začal působit v politice. Stal se členem ODS, předsedou oblastní rady, poslancem a členem zahraničního výboru Parlamentu České republiky za ODS. Rok zastával funkci náměstka ministra obrany. V roce 1996 obhájil post poslance, od té doby byl i ve funkci předsedy sněmovního výboru pro obranu a bezpečnost, byl členem organizačního výboru a podvýboru pro zpravodajské služby a místopředsedou Společného výboru Evropského parlamentu a Parlamentu České republiky. V roce 1998 byl opět zvolen poslancem a od roku 1999 byl místopředsedou ODS a opakovaně tuto pozici obhájil. V roce 2002 se stal místopředsedou výboru pro evropské záležitosti a členem podvýboru pro reformu ozbrojených sil. V roce 2006 byl opět zvolen poslancem a v koaliční vládě působil jako ministr práce a sociálních věcí a také působil jako místopředseda vlády. 25. března 2010 Mirek Topolánek rezignoval na pozici volebního lídra ODS a 1. dubna i na funkci předsedy ODS. Novým volebním lídrem se tak stal 1. dubna 2010 právě Petr Nečas, který se stal tváří kampaně a ODS vedl do voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. V červnu 2010 se stal předsedou strany ODS a po výhře ve volbách byl 13. července 2010 jmenován premiérem a jeho vláda pak získala důvěru 10. srpna 2010. RNDr. Petr Nečas byl tak předsedou vlády od 28. června 2010 do 17. června 2013, kdy však podal demisi a ze své funkce odstoupil. Důvodem pro tento krok bylo zneužití vojenské rozvědky pro osobní sledování a podezření na uplácení poslanců výměnou za trafiky. Petr Nečas označil jako důvod odstoupení zvrát v osobním životě, který zatěžoval politické dění, a proto se rozhodl odstoupit. Od 17. června 2013 do 10. července 2013 byl předsedou vlády v demisi, přičemž byl prezidentem požádán, aby v tomto období nedocházelo k žádným důležitým změnám a nebyly schvalovány zásadní reformy.

4.1 Ministři Nečasovy vlády

Za celé období vlády Petra Nečase se členové vlády často střídali a na postu ministrů se vystřídala řada osob. Mezi členy, kteří však působili ve své funkci po celé období vlády, tj. od 13. července 2010 do 17. června 2013 patřili:

Karel Schwarzenberg – ve vládě působil jako první místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí. Narodil se roku 1937 a v roce 1990 byl jmenován kancléřem prezidenta

republiky, v roce 2006 byl zvolen senátorem, v následujícím roce se stal ministrem zahraničních věcí České republiky. Spolu s Ing. Miroslavem Kalouskem založil v roce 2009 stranu TOP 09 a předsedou strany se stal právě Karel Schwarzenberg.

Ing. Miroslav Kalousek – ve vládě byl ministrem financí. Narodil se v roce 1960, od roku 1990 pracoval ve státní správě. Nejdříve působil jako odborný poradce místopředsedy vlády, nakonec se z něj stal předseda strany KDU-ČSL, byl také předsedou Rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny České republiky. V roce 2009 vystoupil ze strany KDU-ČSL a založil s Karlem Schwarzenbergem stranu TOP 09, kde se stal prvním místopředsedou této strany.

Doc. MUDr. Leoš Heger, CSc. – zastával pozici ministra zdravotnictví. Narodil se v roce 1948 v Hradci Králové, vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, poté pracoval jako rentgenolog ve Fakultní nemocnici Hradec Králové, 4 roky působil v zahraničí, od roku 2002 je zastupitelem města Hradec Králové za ODS.

Ing. Kamil Jankovský – muž narozený v roce 1958 působil ve vládě jako ministr pro místní rozvoj. Vystudoval ČVUT, dlouhou dobu působil v soukromém sektoru, od roku 2002 byl členem Evropských demokratů.

Další ministři na svých pozicích nezůstali po celou dobu Nečasovy vlády – byli odvoláváni či podávali demisi a nahrazovali je jiné osoby. Právě tyto neustálé změny znamenaly pro vládu problém. Každý ministr měl jiné vize, cíle a plány. Výměnou ministrů docházelo ke změnám na daném ministerstvu a celková vláda byla nestabilní. Změny ministrů s sebou přinášely řadu problémů – nevyčerpané dotace, administrativní změny, nedokončené rozhodnutí předchozích ministrů atd. Mezi ministry, kteří působili jen krátké období a z určitého důvodu byli odvoláni či odstoupili, patří:

MUDr. Jiří Besser – působil jako ministr kultury do 19. prosince 2011. Besser musel rezignovat kvůli kauze, ve které se objevovalo jeho jméno. Besser spolu s Háchou vlastnil podíl ve společnosti Comoros Group, z kterého poté koupili byt na Floridě, avšak Besser tento fakt nevedl ve svém majetkovém přiznání. Tímto způsobem se snažil pomoci svému příteli, Pavlu Háchovi, který však byl odsouzen za uplácení a korupční jednání. Besser nedostal (či nechtěl) prostor tuto situaci vysvětlit a podle něj u svých kolegů ztratil podporu, proto se rozhodl podat rezignaci. Sice se tento ministr nedopustil žádného korupčního jednání, avšak spolupracoval s osobou, která za takové chování byla kdysi odsouzená, a sám o tomto faktu věděl. Takovéto chování je ale u politika nepřijatelné a narušuje politickou kulturu, proto se jeho krok očekával a považoval se za správný. Na jeho místo nastoupila 20. prosince 2011 **Mgr. Alena Hanáková** a působila zde do konce vlády. Předtím Hanáková působila jako

členka výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu a působila jako místopředsedkyně podvýboru pro kulturu. Jejím cílem bylo dosáhnout větší transparentnosti ministerstva kultury.

Mgr. Pavel Drobil – působil jako ministr životního prostředí, avšak pouze do 21. prosince 2010. Ministrem byl jen tak 5 měsíců, což je krátká doba. Drobil musel rezignovat, neboť se dostal do korupčních problémů. Jeho poradce Martin Knetig se snažil získat peníze přes státní zakázky, aby zajistil fungování ODS a Drobilovo působení ve vládě. O těchto rozhovorech s panem Knetigem, které byly tajně nahrávány, ředitel Státního fondu životního prostředí informoval Drobila, ten mu však navrhl, aby byly nahrávky zničeny. Drobil se tak nepřímo podílel na dalším korupčním skandálu, a proto na svoji funkci rezignoval. S ním byly odvolány i ostatní osoby, kterých se kauza týkala. Situace v politice byla po této události vyhrocená, strana ČSSD dokonce uvažovala o vyslovení nedůvěře vládě, po odstoupení pana Drobila od tohoto kroku ustoupila. Novým ministrem se po delší době (17. ledna 2011) stal **Mgr. Tomáš Chalupa**, který jim byl až do konce vlády Petra Nečase. Tomáš Chalupa, který byl členem ODS, neměl žádné zkušenosti s vedením ministerstva a za cíl si dal navrácení stability ministerstvu, protože po této kauze byla velmi narušená.

Mgr. Josef Dobeš – ministr školství, mládeže a tělovýchovy působil ve vládě do 30. března 2012. Ministr nesouhlasil s neustálým snižováním rozpočtu pro MŠMT, a proto odešel. Do ministerstva směřovalo o 2,5 miliardy korun méně, čímž muselo dojít ke snížení platů učitelů, což se ministrově nelíbilo. Nebyl to však jediný důvod jeho odchodu. Dobeš měl i problémy s vedením úřadu – nedostatečné čerpání evropských fondů, špatná komunikace s vysokoškolskou obcí, nepředložení kvalitního vysokoškolského zákona, zastavování probíhajících projektů a časté personální změny. Problémy byly i v obsazení ministerstva, kdy si pan Dobeš s sebou do ministerstva přivedl pana Ladislava Bátoru. Ten byl spojen s ultrapravicovou scénou a s jeho působením na ministerstvu nesouhlasila řada lidí. Ministr byl také kritizován za vyplácení vysokých odměn svým spolupracovníkům a ke konci jeho období na něj bylo podáno i trestní oznámení kvůli podezření ze spáchání trestného činu poškození cizích práv a zneužití pravomoci úřední osoby. To vše ruku v ruce vedlo k rezignaci Dobeše. Nahradil ho až 2. května 2012 politolog **Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.**, který zde působil do 17. června 2013. Tento ministr, který nebyl členem žádné politické strany a vstoupil do politiky jako odborník, se poté chtěl zaměřit zejména na lepší čerpání evropských fondů a na zpoplatnění studia.

Ing. Ivan Fuksa – tento ministr působil jako ministr zemědělství do 4. října 2011. Premiér byl ale nespokojený s výkonem ministra, a proto ho z funkce odvolal. Ivan Fuksa byl členem strany ODS, stejně jako premiér. Oba muži měli jiné názory, což ve straně způsobilo politické rozpory. Fuksa tvrdil, že svoji práci vykonával správně a nedošlo k žádnému problému ani aféře, avšak Petr Nečas zastával názor, že se málo zajímal o zemědělství, o státní podnik Lesy České republiky a o změny, ke kterým docházelo. Většina ministrů se však shodla, že šlo o vnitrostranický problém a za jeho vyřešení byl kritizován právě premiér, který podle některých řeší problémy ve straně personálními změnami. Na jeho místo nastoupil **Ing. Petr Bendl**, který zde působil od 6. října 2011 do 17. června 2013. Tento muž, člen ODS, vykonával funkci jiného ministra již v roce 2009, a to ministra dopravy, a měl tedy s ministrováním zkušenosti. V resortu zemědělství se zaměřil na restituce zemědělského majetku a především na jednání s EU a nevládními organizacemi o zemědělství.

JUDr. Vít Bárta – byl ministrem dopravy do 21. dubna 2011. Vít Bárta, člen VV, musel podat rezignaci, neboť se ho týkala velká kauza. Objevovalo se postupně více a více dokumentů s informacemi proti Bártovi. Vít Bárta byl obviněn z uplácení poslanců, kteří působili ve straně VV. Také se objevil dokument, podle kterého vstoupil Bárta do politiky jen proto, aby získal ekonomickou moc, což Bárta popíral. Bárta se hájil, že je ve všem nevinně a poskytl pouze půjčku s ústní domluvou, a podle něj dochází ve straně k puči. Na Víta Bártu bylo podáno trestné oznámení za uplácení, celá situace měla negativní dopad na politickou scénu, ale zejména na politickou stranu VV. Členové jiných stran, včetně předsedy vlády, požadovali odchod ostatních ministrů za VV, kdy nakonec došlo k odchodu i ministra vnitra Radka Johna, který byl členem VV. Vít Bárta byl nakonec v roce 2012 odsouzen za podplácení, kdy podle soudu poskytl bezúročné půjčky bez vyhotovení smlouvy, k trestu 18 měsíců odnětí svobody podmíněně na zkušební dobu 30 měsíců a dále k náhradě škody. Škárka, který od Barty vylákal peníze s úmyslem ho poté udat za podplácení, byl odsouzen nepodmíněně na 3 roky do věznice s dozorem. Po odchodu Víta Barty se ministrem dopravy stal **JUDr. Radek Šmerda, Ph.D.**, který zde působil od 21. dubna 2011 do 30. června 2011. Šmerda byl tajemníkem a náměstkem odvolaného ministra dopravy a jeho cílem jako ministra bylo zejména snižování cen dopravních staveb. Některá svá rozhodnutí a nápady konzultoval s odvolaným Bártou, protože on řadu věcí již začal. Šmerda tuto funkci přijal na dobu, než Bárta vysvětlí vzniklou kauzu. Vzhledem k tomu, že bylo nutné podepsat dodatek ke koaliční smlouvě, aby VV zůstaly v koalici, a součástí tohoto dodatku bylo obsazení 4 křesel ministry ze strany VV (což bylo uvedené již v původní koaliční smlouvě, ale nebylo to dodržováno), Šmerda musel po dohodě s premiérem rezignovat. Po Šmerdovi, který svoji práci vykonával

dobře, 1. července 2011 nastoupil **Mgr. Pavel Dobeš**, člen VV a působil zde do 3. prosince 2012. Cílem Pavla Dobeše bylo zavedení mýtného pro kamiony i na silnicích nižších tříd. Dále komunikoval s odcházejícím Šmerdou o již započatých akcích. Od svých předchůdců se chtěl ale odlišovat. Dobeš ve své funkci zahájil zavádění nového systému centrálního registru vozidel, jehož zavedení bylo nutné v souvislosti se vstupem do schengenského prostoru. Tento nový registr však dlouhou dobu nefungoval správně (přetížení, vypadávaní, chybějící údaje z jiných databází, nutné ruční kontroly pracovníků, neukládání nových informací apod.), a kvůli tomuto problému musel rezignovat. Za důvod svého odchodu však uvedl zejména nedůvěru svých spolustraníků, kdy nebyl pozván na jednání předsednictva. Zároveň ale připustil, že i problémový registr k tomuto kroku vedl. Po tomto ministrově nastoupil **Zbyněk Stanjura**, který zde působil od 12. prosince 2012 do konce vlády. Plánem Stanjury bylo zlevnit provoz, ušetřené peníze poté věnovat na investice a celkově připravit ministerstvo na sloučení s ministerstvem průmyslu a obchodu, z čehož mělo vzniknout ministerstvo hospodářství.

Dr. Ing. Jaromír Drábek – byl ministrem práce a sociálních věcí od 13. července 2010 do 31. října 2012. Tento ministr převzal odpovědnost za svého prvního náměstka Vladimíra Šiška, kterého na ministerstvo přivedl. Kolem prvního náměstka se totiž objevila aféra ohledně podplácení a nakonec byl trestně stíhaný. Ministr byl sice přesvědčen o nevině Šišky, avšak jako ministr se zachoval zodpovědně, odvolal Šišku a sám ze svého postu odešel. Během jeho působení došlo k významné důchodové reformě a změně systému sociálních dávek včetně zavedení neúspěšného projektu sKaret. Na místo Drábka nastoupila **Ing. Ludmila Müllerová**, která zde působila od 16. listopadu 2012 do 17. června 2013. Müllerová pracovala jako poradkyně Drábka a plánovala pokračovat ve změnách, které již byly zahájeny. Nakonec na svém postu musela neustále řešit projekt sKarty, se kterým byl velký problém a nakonec byl zrušen.

JUDr. Jiří Pospíšil – ministr spravedlnosti do 27. června 2012. Jiří Pospíšil, člen ODS, byl odvolán Petrem Nečasem, který zastával názor, že ministr svoji funkci nezvládal a nevykonával ji dobře. Podle premiéra měl ministr manažerské problémy, neprováděl žádné nutné reformy a hlavně nezvládal rozpočtovou oblast. V době, kdy ostatní ministerstva snižovala své výdaje, a snažila se o nižší rozpočty, ministr Pospíšil zažádal o navýšení rozpočtu, což se premiérovi nelíbilo a byl to hlavní důvod pro odvolání ministra. Nečas ztratil v ministra důvěru, že by v budoucnu vykonával funkci dobře, a proto ho nahradil **JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.**, který zde působil od 3. července 2012 do konce vlády. Tento ministr

měl v plánu změnit celou soustavu věznic, zvýšit počet udělovaných trestů domácího vězení a zaměřit se na návrh nového zákona o státním zastupitelství.

Ing. Martin Kocourek – působil jako ministr průmyslu a obchodu do 14. listopadu 2011, kdy podal demisi. Ministr byl totiž spojen s kauzou ohledně svých finančních transakcí s firmou Key Investments v roce 2008 a účtem svojí matky, kam putovaly milionové transakce. Byl tak obviněn z korupce. On však obvinění popíral a tvrdil, že této společnosti pouze předal své peníze, aby se nezahrnovaly do vyrovnání při rozvodu, kterým procházel. Ministr tak převzal politickou zodpovědnost a ze své funkce odstoupil. Na jeho místo byl 16. listopadu 2011 jmenován **MUDr. Martin Kuba**, který zde působil do konce Nečasovy vlády. Plánem nového ministra byla podpora exportu, dokončení stavby Temelína, dopracování státní energetické koncepce a zvyšování konkurenceschopnosti České republiky.

RNDr. Alexandr Vondra – působil jako ministr obrany do 7. prosince 2012. Svoji rezignaci oficiálně zdůvodnil nedůvěrou voličů, neboť neobhájil senátorský mandát za Litoměřicko v říjnových volbách. Neoficiálně byl ale spojen s dlouhodobou kauzou ProMoPro, ke které došlo v období českého předsednictví v Radě EU v roce 2009. Tehdy Vondra jako vicepremiér nechal zabezpečit ozvučení na konferencích právě firmou ProMoPro, avšak tyto zakázky byly předraženy a stát zaplatil zbytečně stovky milionů korun navíc. Novou ministryní se stala **Mgr. Karolína Peake**, která byla ministryní pouze 8 dní - od 12. do 20. prosince 2012. Hned po nástupu začala provádět rozsáhlé personální změny - odvolala Vlastimila Picka z funkce prvního náměstka, šéfa sekce vyzbrojování Pavla Bulanta a ministerského poradce Františka Šulce. S jejím jednáním nesouhlasila řada poslanců, ani prezident a premiér. Proto ji premiér odvolal a novým ministrem se stal až 19. března 2013 **Ing. Vlastimil Píček**, který v té době působil jako resortní náměstek, ale měl zkušenosti i jako náčelník generálního štábu. Tento ministr se poté zabýval pronájmem nadzvukových letounů Gripen, řešil změnu zákona o vojácích z povolání a celkovou restrukturalizaci daného ministerstva.

Radek John – byl ministrem vnitra do 21. dubna 2011. Jeho odchod byl spojen s požadavkem ODS na obsazení tohoto ministerstva nestraníkem. ODS mělo tento požadavek po aféře spojené se společností ABL a odstoupujícím ministrem dopravy Bártou. Na jeho pozici se tak dostal od 22. dubna 2011 **Jan Kubice**, který působil i jako šéf Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu. Jeho hlavním cílem, stejně jako Radka Johna, byl boj s korupcí.

Od 27. dubna 2011 působil **Radek John** také jako předseda Vládního výboru pro koordinaci boje s korupcí. Tento orgán působí jako poradní orgán vlády v souvislosti s korupcí, snaží se sbírat informace a navrhopvat vládě opatření, která povedou ke snížení korupce. Tuto pozici měl však pouze do 20. května 2011. 14. července 2011 ho nahradila **Mgr. Karolína Peake** a působila na této pozici do konce vlády.

Zástupce předsedy vlády se označuje jako místopředseda vlády, náměstek předsedy vlády či vicepremiér. Místopředsedou vlády byl od začátku vlády také **Radek John** do 20. května 2011, ten byl pak nahrazen opět **Mgr. Karolínou Peake**, která tento post zastávala od 1. července 2011 do konce Nečasovy vlády.

LRV je poradním orgánem vlády, působí v oblasti legislativní činnosti a má 30 členů. Předseda LRV za Nečasovy vlády byl do 13. července 2011 **JUDr. Jiří Pospíšil**, poté jeho místo nabídl premiér straně VV, aby dodržel koaliční dohodu a VV měly obsazená 4 ministerská křesla a tím ukončil koaliční krizi. Na jeho místo tak nastoupila 14. července 2011 **Mgr. Karolína Peake** ze strany VV, která v této funkci působila do 12. prosince 2012, a hned den na to místo ní nastoupil **JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.**, který zde působil do konce vlády. Předtím Mlsna působil jako místopředseda LRV, Mlsna byl i ministrem bez portfeje⁶ od 12. prosince 2012 do konce Nečasovy vlády. Petr Mlsna se pak zaměřil zejména na přípravu právního řádu v rámci nového občanského zákoníků, který měl vstoupit v účinnost 1. ledna 2014.

Nečasova vláda tak měla jeden velký problém - nestabilitu. Neustálé změny ministrů, kauzy a aféry, kvůli kterým jednotliví ministři odcházeli, to vše mělo na politickou scénu velký vliv. Tyto neshody, koaliční krize, personální změny, neschopnost provádět reformy a skandály ministrů vyvolávaly i negativní postavení veřejnosti vůči vládě. Premiér během své vlády vyměnil všechny ministry, kteří byli členy ODS - tedy všechny své spolustraníky, což žádná jiná předchozí vláda neudělala. Samotná strana ODS byla nestabilní, panovaly zde rozdílné názory a konflikty, které nakonec vedly k odvolání. Dále je vláda Petra Nečase jedinou vládou v historii, která má nejvyšší počet ministerských výměň. Za celou dobu vlády došlo k 17 změnám, z toho ke 13 změnám ministrů. Pouze 4 ministerstva za celou dobu vlády nezměnila své ministry.

---

⁶ Ministr bez portfeje, či ministr bez portefeuille, kde portefeuille označuje ministerské křeslo, je označení pro ministra, který nespravuje aparát žádného ministerstva. Ve vládě nemusí působit žádný ministr bez portfeje, ale může jich být i několik, či pouze jeden, což odpovídalo situaci za vlády Petra Nečase.

5 CÍLE VLÁDY PETRA NEČASE

Na začátku svého působení v politice vydává vláda programové prohlášení. Má přibližně 50 stránek a vláda v něm uvádí své cíle a plány, kterých chce dosáhnout. Programové prohlášení se skládá z několika částí – preambule, úvodu a rozpracovaných jednotlivých cílů v několika okruzích, v tomto případě v 7 částech.

5.1 Programové prohlášení Vlády České republiky a hlavní cíle v jednotlivých oblastech

V preambuli Programového prohlášení Vlády České republiky [39] vláda uvádí, že si je vědoma zodpovědnosti, kterou ji předali občané ve volbách. Rozebírá zde situaci, která je ve společnosti nastolena – nedávnou globální krizi, která odhalila chyby a slabiny ekonomik, současný hospodářský stav a hlavní problémy státu, které chce řešit reformami. Slibuje rozvoj země, rozpočtovou odpovědnost a boj proti korupci. Vláda chce zabránit zadlužování, dále např. podpoří podnikání, které je tvůrcem bohatství a posílí členství státu ve společenstvích, jako např. v EU či NATO.

V úvodu jsou poté uvedeny hlavní úkoly, kterými se vláda bude zabývat. Vláda dále uvádí následující priority:

- Provést reformu veřejných financí s cílem zastavit rostoucí veřejný dluh a v roce 2016 dosáhnout vyrovnaných veřejných rozpočtů.
- Provést reformu důchodového systému s cílem vytvořit tento systém dlouhodobě udržitelný a schopný reagovat na současnou demografickou situaci.
- Provést reformy zdravotnického systému s cílem dosáhnout větší modernizace a vyšší efektivity.
- Provést reformu terciárního vzdělávání.
- Provést taková opatření, která povedou k vyšší míře transparentnosti v oblasti veřejných zakázek s cílem snížit korupci ve veřejném sektoru.

Vláda své cíle upravovala v průběhu působení na základě vyjednávání, průběhu reforem a celkovému dění v politice. V červnu 2011 vydala Dodatek ke koaliční smlouvě: koalice rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci [9] a v dubnu 2012 upravenou programovou část Koaliční smlouvy o vytvoření koalice o rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci: Programová část [23]. V Dodatku ke koaliční smlouvě upravila

složení vlády, která bude mít 16 členů v zastoupení 6 členů ODS, 5 členů TOP 09, 4 členy VV a ministrem vnitra bude nestranický kandidát. Stanovila skupinu K 115, která představuje setkání všech koaličních poslanců, kteří se scházejí na požádání kterékoliv koaliční strany. Také stanovila, že procedury RIA (hodnocení dopadu na regulaci) a CIA (hodnocení dopadu na korupci) budou v rámci legislativního procesu spadat pod předsedu LRV. Pokud dojde k návrhu zákona, který má negativní vyhodnocení CIA, bude na jednání vlády zařazen jen po dohodě předsedy vlády a předsedy LRV. Dále se zde koalice zavazuje ke zřízení skupiny pro veřejné rozpočty, která povede diskusi nad vývojem veřejných rozpočtů do roku 2014.

V následující tabulce 2 jsou uvedeny oblasti a cíle, na které se vláda zaměřila a chtěla jich dosáhnout. Tabulka zahrnuje nejen cíle, ale i jejich plnění/neplnění.

Tabulka 2: Cíle vlády a jejich plnění

OBLAST: VEŘEJNÉ ROZPOČTY	
Cíle	Plnění
Vyrovnaní rozpočtu v roce 2016.	NE, neboť vláda nepůsobila do konce svého funkčního období.
Schodek veřejných rozpočtů v r. 2013 maximálně 3 % HDP, v dodatku tento cíl upravila: v r. 2012 na 3,5 %, 2013 2,9 % a v r. 2014 1,9 % HDP.	ČÁSTEČNĚ, snížila schodek rozpočtů, ale stanoveného cíle nedosáhla.
Předloží ústavní z. o rozpočtové kázní a odpovědnosti (finanční ústava).	NE, návrh nepodpořilo dostatečné množství poslanců.
Vytvoří Národní rozpočtovou radu zabývající se výdaji rozpočtu a hospodařením státu.	NE, tato rada by vznikla spolu s tzv. finanční ústavou, ta nevznikla.
Během druhého čtení se nebudou předkládat návrhy, které povedou k vyšším výdajům, než předpokládala předloha v prvním čtení.	NE, ale vláda prodloužila lhůtu mezi druhým a třetím čtení.
Sníží objem mezd v organizačních složkách státu a v příspěvkových organizacích nejméně o desetinu s výjimkou pedagogických pracovníků.	ANO, mzdy se snížily, pouze pedagogickým pracovníkům se zvýšily.
Sníží provozní výdaje organizačních složek státu a příspěvkových organizací min. o 10 %, sníží platy ústavních činitelů o 5 %.	ČÁSTEČNĚ, u soudců snížením platu došlo k trvalému snížení platové základny z 3 násobku mzdy na 2,5 násobek, což Ústavní soud nakonec zrušil a platy se zase zvýšily. Poslanci také zrušili odvody na zdravotní a sociální pojištění z náhrad zákonodárců.
Postupně sníží příspěvek za mandát politickým stranám o 10 %.	ČÁSTEČNĚ, příspěvek se snížil o 5 %.
Předloží legislativní úpravu financování politických stran (vč. financování volebních kampaní), sníží příspěvek na hlas politickým stranám o 10 %.	NE, byl předložen návrh zákona o dohledu nad hospodařením politických stran, ale zákon nebyl přijat.
Státní podpora stavebního spoření se sníží na polovinu a nové smlouvy se budou více vázat na bydlení.	ČÁSTEČNĚ, státní podpora se snížila, účelové provázání finančních prostředků na bydlení se neprovedlo.
V kapitole VPS sníží objem prostředků u vybraných položek o 10 %.	ANO, zejména v roce 2012 došlo k poklesu výdajů VPS.
Dokončí zřízení Státní poklady a tím zprůhlední finanční toky a zefektivnění rozhodovací procesy v oblasti veřejných financí.	ANO, byl spuštěn modul Rozpočtový informační systém.
Zdanění hazardu jednotnou sazbou 20 %.	ANO, tyto prostředky si rozdělují stát a obce.
Zdanění paušálních náhrad poslanců, senátorů, prezidenta.	ANO, tento bod vláda splnila.
Senioři, kteří pobírají starobní důchod a mají další příjmy, budou muset tyto příjmy zdaňovat.	ANO, zdaňují se příjmy, které jsou vyšší než trojnásobek průměrné mzdy.

OBLAST: ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽ, PODPORA PODNIKÁNÍ, ZJEDNODUŠENÍ LEGISLATIVY

Cíle	Plnění
Dokončení Jednotného inkasního místa (spuštění v roce 2014) pro daně a odvody soc. a zdrav. pojištění s cílem ušetřit peníze a čas.	NE, ale byl vytvořen Projekt Jednotného inkasního místa, který vznik tohoto místa řeší.
Sjednocení základu jednotlivých veřejných odvodů poplatníků, zruší daň z dividend.	NE, zrušení daně z dividend vláda sice odhlasovala, po jejím pádu ji však Senát zavrhl.
Daňová reforma: Nezvýší progresi daně z příjmů FO, u daně z příjmů FO odstraní daňovou degeneraci nad stropy sociálních a zdravotních odvodů od 1. 1. 2013, zachová daňovou úlevu na hypotéky a stanoví horní limit pro odpočet daně na výši 80 000 úroků ročně.	ČÁSTEČNĚ, daňová reforma proběhla, ale v menší míře než bylo plánováno. Vznikl solidární příspěvek, zrušila stropy na zdravotní pojištění, omezila výdajové paušály u OSVČ a základní slevy na poplatníka u vydávajících důchodců.
Upraví sazby DPH: v r. 2012 zvýší sníženou sazbu DPH z 10 na 14 %.	ANO, ale od 1. 1. 2013 došlo také ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 na 15 % a základní sazby z 20 na 21 %
V roce 2013 dojde ke sjednocení sazeb DPH na 17,5 %.	NE, tyto plány neuskutečnila.
Daň dědickou a darovací transformuje pod daň z příjmů.	ČÁSTEČNĚ, vláda schválila návrh, až po pádu vlády schválila Poslanecká sněmovna zákonná opatření Senátu, která měnila daňové zákony, tyto změny nabýly účinnosti od 1. 1. 2014.
Výdaje nad 1 milion korun budou zveřejňovány na internetu a tím zvýší transparentnost a kontrolu (i veřejnosti).	NE, ale došlo ke zřízení Registru smluv, což je jednoduchý program, ve kterém se zveřejňují smlouvy institucí, které nakládají s veřejnými financemi, užívání je však nepovinné.
Odvod za výrobu elektřiny ze slunečního záření ze zařízení uvedených do provozu v r. 2009 a 2010 a darovací daň z emisních povolenek přidělených v r. 2011 a 2012.	ANO, zavedla jak odvod za výrobu elektřiny, tak darovací daň z emisních povolenek.

OBLAST: DŮCHODOVÝ A SOCIÁLNÍ SYSTÉM

Cíle	Plnění
Podmínkou výplaty dávek bude čestné prohlášení žadatele o nutnosti dávek a řádná docházka jeho dětí do školy.	ANO, tento bod vláda splnila.
Na 3 roky prodlouží úhradu nemocenského zaměstnavatelem: 3 dny karenční doba a 12 dnů hrazených zaměstnavatelem. Poté vrátí do původního stavu: 3 + 7.	ČÁSTEČNĚ, v roce 2011 došlo k prodloužení doby ze 14 dní na 21, až od roku 2014 došlo ke změně: ze 3 dnů karenční doby a 21 dnů náhrady mzdy na 3 + 12.
Zruší sociální příplatek, zpřísnění vyplácení porodného - porodné jen pro první dítě a jen u rodin s příjmem nižší než 2,4 násobek životního minima.	ANO, zrušil se sociální příplatek a zpřísnilo vyplácení porodného.
Zrovnoprávní rodičovského příspěvku po dobu 4 let a 2 let.	ANO, zrovnoprávnila příspěvek do výše 220 tis. korun.
Příspěvek na péči v 1. stupni sníží na 800 Kč měsíčně a bude vyplácen osobě, která na něj má nárok, zvýší příspěvek na péči v 2. stupni.	ANO, snížila příspěvek na péči v 1. stupni a zvýšila i příspěvek na péči v 2. stupni.
Zdaní výsluhový příspěvek ozbrojených sborů.	ANO, ale řada osob s tímto krokem nesouhlasí a bojují proti tomu.
Příspěvek na bydlení bude redukován o 36 %.	NE, tento bod vláda nesplnila.
Rozšíří nehotovostní výplaty sociálních dávek (poukázky, elektron. karty), sníží zneužívání dávek, zajistí efektivní poskytování sociálních služeb.	ČÁSTEČNĚ, zavedly se sKarty, ale projekt byl nakonec zrušen, výplatu nepojistných dávek provádí místo 3 úřadů 1 – Úřad práce České republiky.
Zpřísní postoj k neplatičům nájemného a pořádkových pokut.	ANO, neplatičům se dluh strhává přímo ze sociálních dávek.
Výše podpory v nezaměstnanosti se bude odvíjet od aktivity nezaměstnaného, podpora se sníží pro nezaměstnané, kteří v zaměstnání skončí dobrovolně či budou propuštěni z důvodu hrubého porušení pracovních povinností, upraví definici nelegální práce vč. vyšší max. pokuty za nelegální práci, zavede sdílené zprostředkování zaměstnání a možnost volby druhu rekvalifikace.	ANO, vláda provedla novelu zákona, uchazečům evidovaným na úřadu práce déle než 2 měsíce budou nabídnuty veřejné služby v rozsahu 20 hodin týdně. Stanovila minimální hranici pokuty za nelegální zaměstnávání PO na 250 000 Kč.
Zajistí valorizaci důchodů.	ANO, ale důchody byly valorizovány ve snížené míře s ohledem na úsporná opatření.
Provede důchodovou reformu.	ANO, reforma se ale rozbíhá pomalu a je zde otázka úspěšnosti.
Sloučí dosavadní dávky sociální péče v oblasti mobility do jednoho.	ANO, vyplácí se jeden měsíčně se opakující příspěvek na mobilitu.
Zruší povinnost zaměstnavatelům hlásit každé volné pracovní místo.	ANO, tím snížila administrativní zátěž podnikatelům, ale státu snížila přehlednost o počtu zaměstnaných a volných místech.

OBLAST: ZDRAVOTNICTVÍ	
Cíle	Plnění
Vznik standardní zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a „ekonomicky náročnější varianty“ – nadstandardu.	ANO, ale Ústavní soud poté nadstandardy zrušil.
Zavede transparentní čekací seznamy	ANO, tyto seznamy se zavedly.
Zvýší finanční spoluúčast pacientů ze současných 17 %: v roce 2012 na 18 %, v roce 2013 na 20 %, v roce 2014 na 22 %.	NE, spoluúčast pacienta se stále pohybuje pod 20 %.
Posílí práva pacientů.	ANO, pacienti mají přístup ke všem potřebným informacím, možnost vybrat si ZZ, ZP a pojistný produkt.
Podpoří prevenci formou pozitivní motivace pojištěnců, bonusy za dodržení prevence.	ČÁSTEČNĚ, zahájila projekt na podporu prevence screeningových programů, zajistila očkování proti rakovině děložního čípku zdarma dívkám mezi 13 a 14 rokem apod.
Změní systém regulačních poplatků – zruší poplatek za položku na receptu, zavede poplatek za recept, vyřadí tzv. levné léky z úhrad veř. zdrav. pojiš., regulační poplatek za hospitalizaci bude ve výši min. 100 Kč za ošetřovací den.	ANO, v rámci novely zdravotnictví vyřadila léky v cenové hladině do 50 korun z úhrad veřejného zdravotního pojištění.
Transformace fakultních nemocnic na univerzitní s tvrdým rozpoč. omezením.	NE, k transformaci nemocnic nedošlo.
Hospodaření státních zdravotnických zařízení bude efektivní a vyrovnané, vznikne ucelený systém zdravotnických a sociálních služeb, sníží se korupce.	ČÁSTEČNĚ, došlo k restrukturalizaci lůžkového fondu, v ústavní péči byla zavedena tzv. platbu za diagnózu (DRG), byl schválen zákon o reklamě upravující kontakt mezi lékaři a farmaceutickými firmami s cílem snížit korupční jednání.
Zvýšení elektronizace zdravotnictví s cílem zvýšit transparentnost a efektivnost zdrav. systému, omezit korupci a zlepšit informovanost občanů.	NE, ale ukončila neúspěšný projekt IZIP, projekty jako e-recept, elektron. aukce, ePreskripce fungují na dobrovolnosti.
Zdravotnická záchranná služba bude na celostátní úrovni jednotná, definována samostatným zákonem, který bude řešit její činnost, principy, postavení apod.	ČÁSTEČNĚ, provedla novelu zákona o zdravotnické záchranné službě, kterou hlavně stanovuje dojezdové časy záchranné služby a práva a povinnosti záchranářů.
Dokončí reformu ve vzdělávání zdravotnických i nelékařských pracovníků.	ANO, upravila vzdělávání v rámci malé zdrav. reformy.
Prosadí fúzování pojišťoven, hl. rezortní pojišťovny MV a MO.	ČÁSTEČNĚ, reformou otevřela pravidla pro fúzování.
Zruší nebo upraví tabulkové platy (platové tarify) ve zdravotnictví.	ANO, došlo ke zvýšení platových tarifů.
Zavede generickou preskripci. V každé skupině bude 1 lék bez doplatku.	ANO, ale generickou preskripci zavádí nepovinně.
Systém nemocenského pojištění bude převeden na zdravotní pojišťovny.	NE, tento bod vláda neprovedla.

OBLAST: ZAHRANIČNÍ POLITIKA, EVROPSKÁ UNIE, OBRANA

Cíle	Plnění
Podpoří export a zvýší počet domácích expertů v zahraničí.	ANO, zvýšil se počet domácích expertů v zahraničních organizacích.
Upraví systém zahraničních agentur České republiky s cílem zabránit duplicitě aktivit a zvýšit efektivitu.	ANO, uzavřela 6 zastupitelských úřadů v rámci racionalizace zahraničního zastoupení.
Nová koncepce zahraniční politiky a Bezpečnostní strategie České republiky.	ANO, došlo ke stanovení strategických cílů České republiky, základní charakteristiky zahraniční politiky.
Prosadí ratifikaci protokolu č. 30.	ANO, prosadila tzv. českou výjimku.
Prosadí radikální snížení počtu operačních programů.	ANO, počet operačních programů se snížil.
Aktivní účast v systému Severoatlantické aliance s cílem rozvíjet mezinárodní obrannou spolupráci s partnerskými zeměmi.	ANO, došlo k podepsání Dohody o vzájemném pořizování materiálu a služeb pro účely obrany s USA, začaly se využívat služby alianční agentury NAMSA, která provádí společné nákupy více zemí.
Vypracuje Bílou knihu.	ANO, tato kniha obsahuje kroky k zahájení reformy armády.
Novela zákona o služebním poměru vojáků z povolání.	ANO, např. upravila kontakt s blízkými v České republice, rodičovskou dovolenou vojáků, zrušila neefektivní příspěvek na přestěhování.
Ministerstvo obrany dokončí restrukturalizaci a doplnění AČR personálem, vytvoří ucelený systém jeho přípravy, výcviku a vzdělávání s cílem zvýšit kvalitu lidských zdrojů.	ČÁSTEČNĚ, změnila organizační strukturu (zrušily se např. 2 velitelství), došlo k propouštění, ale reforma armády stále probíhá.
MO bude provádět přímé nákupy bez zprostředkovatelů.	ANO, tyto nákupy zajistily vyšší efektivnost.

OBLAST: BOJ PROTI KORUPCI

Cíle	Plnění
Zákon o lobbingu – definice lobbingu, lobbisty, jejich povinnou registraci.	NE, tento zákon nebyl schválen.
Zavede povinné hodnocení dopadů regulace (RIA) a hodnocení korupčních rizik (CIA), čímž zvýší standardizaci procesů ve veřejné správě a nastaví jasné systémy pravidel.	ANO, byl také zahájen projekt Vytvoření podmínek pro systematické zkvalitňování procesu hodnocení dopadů regulace, který stále trvá.
Posílí kontrolní pravomoci NKÚ směrem k územním samosprávným celkům.	NE, z důvodu pádu vlády nebyl tento bod projednán.
Zadá povinnost územních samosprávných celků zpracovat a veřejně publikovat vlastní etický kodex.	ČÁSTEČNĚ, etický kodex musí mít ministerstva a ústřední správní úřady, pro hejtmany, primátory a starosty se pouze doporučuje.
Zavede katalog vzorové dokumentace a roční předkládání výroční zprávy o stavu veřejných zakázek v České republice.	ANO, katalog i výroční zprávy jsou protikorupčním nástrojem.
Zřídí Vládní výbor pro koordinaci boje proti korupci.	ANO, tento výbor se snažil naplnit Strategii vlády v boji proti korupci.
Prosadí zřízení Generální inspekce bezpečnostních sborů pro nezávislé a účinné stíhání trestných činů příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů.	ANO, tato instituce nezávisle prošetřuje podezření na trestné činy policistů, hasičů, celníků nebo příslušníků veřejné služby.
Změní zákon o zvláštní ochraně svědka.	ANO, upravila postavení korunního svědka (i případnou jeho beztrestnost).
Předloží novelu trestního zákona, která zpřísní tresty za korupci u úředních osob.	ANO, novela uvádí např. trest zákazu činnosti či propadnutí majetku.
Zveřejní manuál pro osoby, které dostanou korupční nabídku a budou spolupracovat na odhalení trestné činnosti.	ANO, vydala publikaci Společně proti korupci: Protikorupční manuál pro občany.
Předloží návrh zákona o odpovědnosti právnických osob ve správní či trestní rovině.	ANO, tento návrh byl předložen.

OBLAST: VEŘEJNÉ ZAKÁZKY, DOTACE A GRANTY

Cíle	Plnění
Změní zákon o veřejných zakázkách, vytvoří jednotnou archivaci a evidenci veřejných zakázek a zajistí vyšší transparentnost celého systému.	ČÁSTEČNĚ, nový zákon dostatečně nesnížil administrativu a transparentnost, proto nová vláda chystá další novelu zákona.
Prosadí podmínku transparentního uchazeče, kdy každý uchazeč musí doložit všechny vlastníky, kteří mají podíl vyšší než 10 % a seznam statutárních orgánů nebo členů statutárních orgánů za poslední 3 roky.	ČÁSTEČNĚ, dodavatel předkládá seznam akcionářů, kteří vlastní více než 10 % základního kapitálu firmy, což se ale bude upravovat v další chystané novele novou vládou.
Na internetu zveřejní vše o veřejných zakázkách – zadávací dokumentaci, průběh výběrového řízení, členy komise atd., také odstraní výběr dodavatele prostřednictvím losování.	ANO, byl stanoven základní rámec centralizovaného zadávání veřejných zakázek pro všechny resorty, zadavatel je povinen vytvořit profil zadavatele na veřejnou zakázku.
Nákupy státní správy přesahující určitý limit budou prováděny centrálně s cílem snížit administrativu a dosáhnout nižší ceny.	ANO, byl spuštěn nový systém elektronických tržišť e-tržiště veřejné správy.
Sníží limit pro povinné vypsání veřejných zakázek nad 1 milion.	ANO, rozšířila tak okruh veřejných zakázek podléhajících kontrole.
Do 30. 6. 2011 bude upravena Centrální adresa s cílem zveřejňovat všechny informace o prodeji a pronájmu majetku státu nebo územních samospráv a veškeré údaje o veřejných zakázkách veřejných zadavatelů.	NE, Centrální adresa stále nezveřejňuje úplné informace a upravena nebyla.
Upraví zákon pro oblast dotací a grantů ze státního rozpočtu, kde budou aplikovány stejné principy jako u veřejných zakázek a všechny informace o dotačním a grantovém řízení budou zveřejňovány na Centrální adrese.	NE, tento krok vláda nesplnila.

OBLAST: VNITŘNÍ BEZPĚČENÍ STÁTU

Cíle	Plnění
Dokončí reformu Policie České republiky v moderní bezpečnostní sbor: modernizuje útvary a vybavení policistů, zvýší počet policejních služeben, sníží nadbytečná místa atd.	ČÁSTEČNĚ, docházelo i k uzavírání policejních služeben a jejich reorganizaci tak, aby rozmístění bylo co nejrovnoměrnější.
Předloží návrh zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů.	ANO, GIBS zajistí nezávislou kontrolu činnosti bezpeč. sborů.
V rámci ÚOKFK bude zřízeno pracoviště specializované na vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti.	NE, toto pracoviště nebylo zřízeno.
Vzhledem k neefektivnímu souběžnému výkonu některých kompetencí mezi PČR a obecními policiemi zřídí institut tzv. Metropolitní policie.	NE, metropolitní policie nevznikla.
Zvýší regulaci činnosti zprostředkovatelských agentur v oblasti zaměstnávání cizinců.	ANO, předložila také novou právní úpravu podmínek vstupu a pobytu cizinců na území České republiky.
Předloží návrh transformace služby cizinecké policie.	ANO, dokončila tím převod pobytových agent na ministerstvo vnitra.
Předloží novelu zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.	NE, tento bod vláda nesplnila.

OBLAST: VEŘEJNÁ SPRÁVA A EGOVERNMENT

Cíle	Plnění
Návrh zákona o rozpočtovém určení daní s ohledem na ostatní parametry pro podíl obcí na sdílených daních (počet škol v obci, zátěž ŽP, apod.).	ANO, novela má snížit rozdíly v příjmech na obyvatele mezi jednotlivými obcemi.
Schválenou institucionální fází daňové reformy dojde k reorganizaci daňové a celní správy, která přinese zefektivnění a větší pružnost jejich činnosti, což přispěje k růstu inkasa veřejných odvodů.	ANO, došlo k novelizaci zákona o finanční správě, vznikl Specializovaný finanční úřad s celostátní působností pro velké poplatníky a finanční instituce.
Návrh zákona o úřednících a dalších zaměstnancích ve veřejné správě.	NE, na zákon se musela zaměřit následující vláda.
Dokončí projekt „Základní registry veřejné správy“.	ČÁSTEČNĚ, projekt stále probíhá.
Zavede vydávání elektronických identifikačních průkazů.	ANO, v určitých případech je možné vydávat elektr. průkazy.
Zahájí přípravu projektu elektronických voleb tak, aby mohl být pilotně realizován ve volebním roce 2012 a zaveden od voleb do PS PČR v r. 2014.	NE, elektronické volby nebyly zavedeny.
Vytvoří registr přestupků s cílem zpřísnit odpovědnost za přestupkovou recidivu, předloží návrh novely zákona o přestupcích.	ČÁSTEČNĚ, provedla novelu zákona o přestupcích, která zavedla např. novou sankci zákazu pobytu.
Zajistí rozvoj informačního systému datových schránek a Czech POINTu.	ANO, Czech POINT nabízí nové služby.
Podpoří elektronizaci a novou koncepci komunikace infrastruktury veřejné správy.	ANO, státní orgány nakupují datové služby přes dynamický nákupní systém.
Předloží návrh zákona o správních poplatcích.	ANO, např. snížil správní poplatek za pořízení kopie apod.
Realizuje projekt elektronické sbírky zákonů (e-Sbírka) a elektronického legislativního procesu (e-Legislativa), které usnadní orientaci občana v právním řádu, zlepší dostupnost a srozumitelnost pramenů práva.	ČÁSTEČNĚ, tento projekt, který zvýší transparentnost legislativního procesu a zkvalitní a zefektivní tvorbu práva, byl zahájen, ale stále nebyl dokončen.
Předloží zákon o obecném referendu, vytvoří podmínky pro přímou volbu starostů v malých obcích ve volbách v roce 2014.	NE, návrh na přímé volby starostů byl odmítnut.
Připraví návrh volebního kodexu s cílem upravit organizaci voleb.	NE, volební kodex nebyl zaveden.
Nový zákon o kontrole (kontrolní řád) ve veřejné správě.	ANO, tento zákon má odstranit duplicitu a nejasnosti.
Novelou Ústavy České republiky zajistí přímou volbu prezidenta.	ANO, přímou volbou byl zvolen současný prezident M. Zeman.
Upraví podmínky pro celostátní referendum.	ANO, návrh musí např. podpořit nejméně 250 tisíc občanů.
Zavede klouzavý mandát poslance a princip vyslovení konstruktivní nedůvěry vládě.	NE, tento bod vláda nesplnila.

OBLAST: JUSTICE A LEGISLATIVA

Cíle	Plnění
Nový občanský zákoník.	ČÁSTEČNĚ, k zákoníku nestihla schválit doprovázející normy.
Nový zákon o obchodních společnostech a družstvech, který zjednoduší podnikání, svobodné rozhodování o vlastnictví apod.	ANO, zákon nejvíce mění úpravu s. r. o., posiluje osobní odpovědnost za správu obchodních korporací.
Nový zákon o mezinárodním právu soukromém.	ANO, upravuje normy pro vztahy s mezinárodním prvkem.
Nový trestní zákoník, který zvýší postavení obětí trestné činnosti, umožní přiznání nemajetkové újmy způsobené poškozenému trestnou činností.	ANO, zákoník upravuje i využití různých nástrojů jako odposlechy a videokonference, postavení agentů apod.
Elektronizaci justice (e-justice), zejména datových schránek, zavedení elektronického trestního řízení, elektronického soudního spisu a elektronického zveřejňování judikatury.	ČÁSTEČNĚ, elektronizace stále probíhá.
Nový zákon o mediaci v netrestních věcech.	ANO, zákon mimosoudně urovnává trestní, civilní i rodinné spory.
Nový zákon o bezplatné právní pomoci.	NE, tento zákon nebyl schválen.
Nový zákon o rozhodčím řízení.	ANO, novela se zaměřuje zejména na ochranu spotřebitele.
Zpřísní justiční zkoušky a požadavky na jmenování soudců - zavede nejméně 5letou právní praxi, zvýší počet vyšších soudních úředníků.	NE, k novele zákona o soudech a soudcích nedošlo.
Předloží návrh na novelu zákona o státním zastupitelství, která posílí nezávislost a odpovědnost Nejvyššího státního zástupce.	NE, vláda sice schválila návrh zákona o státním zastupitelství, ale po pádu vlády nová vláda tento zákon přepracovala.
Předloží novelu občanského soudního řádu, kde zavede pro některé typy soudního řízení lhůty tak, aby nedocházelo ke zbytečným průtahům v řízení.	ANO, došlo i k omezení dovolacích důvodů.
Provede analýzu soudních poplatků a na jejím základě je upraví.	ANO, došlo ke zvýšení některých poplatků a ke vzniku nových.
Zmírní dopady tzv. „náhubkového zákona“, který umožní poskytování informací, kdy veřejný zájem převáží nad skupinovým či soukromým.	ANO, došlo k novele trestního řádu (tzv. náhubkového zákona).
Zamezí tzv. poslaneckým přílepkům zákonů.	NE, z důvodu pády vlády se návrh nestihl ani projednat.
Předloží změnu ústavy a novelu jednacího řádu PS PČR a Senátu, ve kterých navrhneme omezení imunity poslanců a senátorů.	ČÁSTEČNĚ, došlo ke zrušení doživotní imunity, novela Jedacího řádu však projednána nebyla.
Upraví zákon o střetu zájmů s cílem omezit vyplácení odměn pro politiky v dozorčích a správních radách podniků se státní, krajskou a obecní účastí.	NE, zákon o úřednících vláda nestihla projednat a schválit.

OBLAST: REGIONÁLNÍ A TERCÍÁRNÍ ŠKOLSTVÍ

Cíle	Plnění
Omezi nadměrnou byrokracií ve školách.	ANO, byla provedena novela školského zákona.
Připraví nový model financování regionálního školství s termínem implementace 1. 1. 2013.	NE, nové financování, které mělo zabránit neefektivnímu vynakládání finančních prostředků, nebylo zavedeno.
Připraví nový zákon o vzdělávání – upraví činnost pedagogických pracovníků, vytvoří podmínky a nástroje pro vstup mladých kvalifikovaných pedagogů, např. náborový příspěvek.	ČÁSTEČNĚ, došlo k novele zákona o pedagogických pracovnících obsahující změny v získávání odborné kvalifikaci. Nezavedl se náborový příspěvek pro mladé pedagogy. Probíhají projekty zaměřené na vzdělávání (např. projekt Kariérní systém).
Zvýší objem platových prostředků v resortu v roce 2011 o 2,1 mld. Kč a v roce 2012 o další 4 mld. Kč, poté objem prostředků zamrazí až do roku 2015.	ČÁSTEČNĚ, došlo ke zvýšení objemu mzdových prostředků pro školství, upravily se platové tarify zejména nastupujícím pedagogům.
Zavede státní maturitu, pravidelné zjišťování výsledků vzdělávání v 5. a 9. ročníku ZŠ a zveřejní se pro možnost porovnávání, státní maturity budou do 1. 1. 2013 v elektronické podobě.	ČÁSTEČNĚ, byly zavedeny státní maturity, které se neustále mění s cílem snižovat jejich náklady. Elektronické státní maturity byly odloženy s možným zavedením až v roce 2015.
Podpoří rozvoj odborného středního vzdělávání a formu zakončování jednotnou závěrečnou zkouškou.	ČÁSTEČNĚ, došlo k přípravě jednotných učňovských zkoušek, které budou poprvé provedeny ve školním roce 2013/2014.
Zkrátí trvání funkčního období ředitelů ZŠ a SŠ na 6 let, posílí roli školských rad, odpovědnost rodičů za vzdělávání dítěte.	ANO, v novele školského zákona se podpořilo i zakládání firemních mateřských škol.
Reforma terciárního vzdělávání s cílem zvýšit diverzifikaci systému, aby se zvýšila kvalita vysokoškolského vzdělání.	ČÁSTEČNĚ, byl zahájen projekt Reforma terciárního vzdělávání od 2012 do 2015 s cílem zajistit vyšší uplatnění.
Vypracuje mechanismy financování, které posilují závislost jejich rozpočtů na kvalitě poskytovaného vzdělání, uplatnitelnosti absolventů, výsledcích výzkumu a vývoje.	ČÁSTEČNĚ, vypracovala Zásady a pravidla financování veřejných vysokých škol, kde jsou uvedeny změny ve financování.
Zavede finanční spoluúčast studentů formou tzv. odloženého školného s termínem zavedení od akademického roku 2013/2014 při stropních nákladech 10 000 Kč na jeden semestr (zároveň zavede účinný systém finanční pomoci studentů – půjčky, granty). Nebo dojde k hrazení nákladů formou tzv. zápisného od akad. roku 2012/2013.	NE, o reformě se diskutovalo, avšak nakonec finanční spoluúčast nebyla zavedena.

OBLAST: VĚDA A VÝZKUM, SPORT A KULTURA

Cíle	Plnění
Zavede nový systém hodnocení pracovišť výzkumu a vývoje, který nahradí stávající institucionální financování za výsledky v Rejstříku informací o výsledcích kombinací kvantitativního a kvalitativního hodnocení se zapojením zahraničních expertů.	NE, vláda pouze vytvořila dokument Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů 2013 – 2015.
Bude posouzena role a postavení Technologické agentury České republiky.	NE, role Technologické agentury České republiky se nezměnila.
Zváží přijetí nového zákona o sportu vč. způsobu financování a čerpání z fondů EU.	NE, vláda jen schválila Koncepti státní podpory sportu v České republice.
Podpoří sportování mládeže, systém péče o talentovanou mládež, podpoří sportovní tréninková střediska pro mládež a střediska vrcholového sportu, podpoří systém lékařské péče o talentovanou mládež.	ČÁSTEČNĚ, vytvořila program Excellence středních škol 2011-2015. Poté vytvořila Rozvojový program pro rok 2013, kterým podpořila přípravu sportovních talentů podporou pedagogů pracujících s nadanými žáky.
Předloží návrh zákona o kinematografii.	ANO, nový zákon podporuje výrobu filmů a zvyšuje konkurenceschopnost českých filmů, provedla také novelu zákona o České televizi a o provozování rozhlasového a televizního vysílání.
Prosadí změny v systému voleb zástupců veřejnosti do mediálních rad.	NE, tento krok vláda neschválila.
Bude pokračovat v přípravě novely autorského zákona k zajištění plné harmonizace autorského zákona s evropským a mezinárodním autorským právem.	ANO, vláda vypracovala návrh, po pádu Nečasovy vlády ji nová vláda schválila. Novela se přizpůsobuje dvěma evropským směrnicím. Schválila se i změna tiskového zákon, který zabraňuje zneužívání radničních periodik.
Předloží nový památkový zákon (zákon o památkové péči), který zajistí jednodušší a přitom účinný, transparentní, předvídatelný a odborně garantovaný způsob ochrany památek bez ohledu na jejich vlastnictví.	ANO, vláda schválila Koncepti památkové péče v České republice na období 2011 – 2016, vytvořila novelu památkového zákona týkající se např. archeologické péče apod.
Dokončí vyrovnání mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi	ANO, k vyrovnání došlo.

OBLAST: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOV

Cíle	Plnění
Zlepší kvalitu ovzduší a vytvoří nový zákon o ochraně ovzduší (hlavně nejhorší oblasti – např. Moravskoslezský kraj), sníží emise znečišťujících látek a skleníkových plynů.	ANO, MŽP přispělo na ozdravné pobyty, ekologickou výchovu dětí, poskytla dotace na výměnu kotlů v Moravskoslezském kraji.
CHKO Brdy se má zřídit do 30. června 2014.	NE, CHKO Brdy nevznikla.
Podpoří energetické úspory, efektivní hospodaření s energií ve výrobě, distribuci i spotřebě.	ANO, provedla novelu energetického zákona, který umožní vstup konkurence na trh s energiemi, posílí pravomoce a nezávislost Energetického regulačního úřadu, pokračuje v programu Zelená úsporám.
Vytvoří nový zákon o výrobcích s ukončenou životností.	NE, zákon o odpadech měl být rozdělen na dva, a tím měl vzniknout nový zákon, to však nenastalo.
Novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu pro účinnější systém ochrany půdy před záboru a působením degradačních faktorů.	NE, novelu schválila až nová vláda v roce 2013.
Nový zákon o odpadech s důrazem na dodržování ekologických a technických standardů EU s cílem snížit administrativní zátěž.	ČÁSTEČNĚ, došlo ke schválení tzv. ekoauditové novely zákona o odpadech.
Sníží byrokracii a zjednoduší administrativu spojením kontrolních institucí. Provede novelu státního pozemkového úřadu.	ANO, dokončila transformaci Zemědělské vodohospodářské správy, transformaci Pozemkového fondu na Státní pozemkový úřad.
Zavede nový Program rozvoje venkova, pomocí kterého zvýší konkurenceschopnost.	ANO, podpořila Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond.
Podpoří realizaci pozemkových úprav, investice v krajině s protipovodňovým a protierozním efektem, zahájí přípravu III. etapy realizace protipovodňových opatření.	ANO, tyto body vláda splnila.
Novela zákona o ekologickém zemědělství.	ANO, odstranila některé poplatky a snížila administrativu.

OBLAST: PLATEBNÍ PODMÍNKY, PODNIKÁNÍ A PRACOVNÍ MÍSTA

Cíle	Plnění
Navrácení odvedené DPH dodavateli, pokud mu nebude zaplacená dodávka.	NE, tento bod vláda nesplnila.
V rámci EU odvádění DPH až po zaplacení faktury.	NE, tento bod se neschválil.
Doba splatnosti faktur ve veřejném sektoru do 30 dnů.	ANO, výjimkou zůstalo čerpání z evropských fondů.
Sníží administrativní zátěž v oblasti živnostenského podnikání.	ANO, sjednotila pro podnikatele poradenské systémy ProCoP, SOLVIT, JKM v jeden.
Zjednoduší vstup do podnikání a jeho ukončení - živnostník nebude muset platit daň z příjmu z faktur, které jsou více než 4 roky po splatnosti.	ANO, zavedla programy na pomoc začínajícím podnikatelům, úřady nevyžadují při ukončení životnosti další doklady od fyzických osob.
Přijme Strategii Digitální Česko – zvýší konkurenceschopnost.	ANO, rozšířila elektronickou komunikaci, snížila administrativu.
Vytvoří nové podmínky pro přímé zahraniční investice.	ANO, provedla novelu zákona o investičních pobídkách, kterým ztrátila atraktivitu systém pobídek.
Dokončí proces úplné liberalizace českého poštovního trhu.	ANO, vláda zrušila poslední monopol České pošty na drobné zásilky.
Novela zákoníku práce: rozsah dohod o provedení práce se zvýší ze 150 na 300 hodin, výše odstupného závisí na počtu odpracovaných let, tedy do 1 roku práce – 1měsíční odstupné, do 2 let práce – 2měsíční odstupné, nad 2 roky práce 3měsíční odstupné, prodlouží zkušební dobu na dobu delší než 3 měsíce.	ANO, v novém zákoníku práce prodloužila zkušební dobu u vedoucích pracovníků na 6 měsíců, umožnila zkrácení výpovědní lhůty, umožnila půjčování zaměstnanců mezi firmami, zrušila ustanovení o nekolidujícím zaměstnání.
Zavede pružnější pracovní dobu úřadů pro snadnější komunikaci s firmami.	ANO, snaží se přizpůsobovat podnikatelům.
Podpoří nezaměstnané v začátcích podnikání, kteří budou pobírat plnou výši podpory v nezaměstnanosti po celou podpůrnou dobu.	ANO, tento cíl vláda splnila.
Uvolní opakované uzavírání a délku smluv u nově vzniklých pracovních poměrů na dobu určitou (na období 5 let).	ČÁSTEČNĚ, pracovní poměr na dobu určitou lze sjednat na období maximálně třikrát tři roky.

OBLAST: ENERGETIKA A VNĚJŠÍ ENERGETICKÁ BEZPEČNOST, DOPRAVA

Cíle	Plnění
Podpora výstavby plynovodů Gazela a Nabucco s cílem zvýšit energetickou bezpečnost.	ČÁSTEČNĚ, plynovod Gazela byl dokončen, projekt Nabucco ne.
Novela horního zákona a energetického zákona.	NE, před projednáváním novely vláda skončila.
Zachová územní limity těžby hnědého uhlí.	ANO, územní limity se neměnily.
Podpora jaderné energetiky: zajistí výstavbu nových bloků jaderné elektrárny Temelín a modernizaci jaderné elektrárny Dukovany.	NE, výstavba bloků nebyla dokončena a nyní je to úkolem nové vlády.
Zachová výši investic do dopravní infrastruktury na úrovni roku 2012, zapojí PPP projekty.	NE, výše investic do dopravní infrastruktury se měnily.
Výběrovým řízením vytvoří konkurenční prostředí v železniční dopravě a tak otevře trh i soukromým dopravcům.	ANO, tento krok vláda splnila.
Provedení personálního auditu a auditu hospodaření u ČD a. s.	ANO, audit byl proveden.
Odloží zavedení elektronických vinět místo dálničních známek pro osobní automobily do doby přijetí celoevropského řešení nebo výkonového zpoplatnění.	ANO, elektronické viněty nebyly zavedeny.
Rozšíření mýtného na silnice nižších tříd pro nákladní dopravu, stanoví kritéria pro využívání dálnic jako obchvaty obcí.	NE, mýtné se nerozšířilo.
Novela zákona o silničním provozu: změna bodového systému, udělování řidičského oprávnění.	ANO, zpřísnila pravidla, aby nedocházelo k dvojímu chápání a zvýšila postih za delikty spojené s agresivitou řidičů.
Získá sídlo agentury GSA (Agentura pro evropský globální navigační satelitní systém).	ANO, agentura má nyní sídlo v České republice.

OBLAST: PODPORA EXPORTU A EVROPSKÉ FONDY, ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ, STAVEBNÍ ŘÁD A BYDLENÍ	
Cíle	Plnění
Přijme novou proexportní strategii: podpoří oživení české ekonomiky a proexportní ekonomiku, zajistí konkurenceschopnost a kvalitnější služby exportérům.	ANO, podpořila liberalizaci obchodu, v platnost vešly Dohody o volném obchodu s Korejskou republikou a Ukrajinou.
Dokončí realizaci projektu Elektronické licenční správy.	ČÁSTEČNĚ, došlo k zavedení elektronického systému ELIS.
Navýší pojistné fondy a pojistnou kapacitu Exportní garanční a pojišťovací společnosti a základní kapitál České exportní banky.	ANO, k navýšení došlo.
Zefektivní čerpání peněz z EU s cílem naplnit Národní strategický referenční rámec, jehož cílem je posílit konkurenceschopnost a harmonický rozvoj regionů, zjednodušit administrativu, změny financování projektů na tzv. průběžné financování.	ANO, tento bod vláda splnila.
Zahájí realizaci projektu „Sjednocení postupů a digitalizaci územních stavebních a dalších vybraných řízení a postupů podle stavebního zákona“.	ANO, tento projekt zahájila.
Novela stavebního zákona (stavebního řádu) - sníží administrativní zátěž a korupci, odstraní bariéry v rámci územního plánování, územního rozhodování a stavebního řádu, sjednotí rozhodovací praxi.	ANO, usnadnila a urychlila komunikaci v rámci orgánů veřejné správy a mezi veřejnou správou a veřejností, omezí regulaci povolování staveb v souladu se zásadou 1 úřad – 1 rozhodnutí.
Předloží návrh novely zákona o vlastnictví bytů: ukončí regulaci nájmu bytů, zpřehlední vyúčtování služeb poskytovaných společně s bydlením, nová koncepce bytové politiky.	ANO, tento zákon o vlastnictví bytů byl zrušen novým občanským zákoníkem.
Podpoří výstavbu startovacích bytů pro mladé rodiny formou rychlejších odpisů malometrážních bytů s cenovým limitem určeným pro nájemní bydlení.	NE, tento bod vláda nesplnila.

Zdroj: vlastní zpracování podle [7], [9], [10], [22], [23], [39], [60]

5.2 Zhodnocení vybraných cílů Programového prohlášení Vlády České republiky

Vláda svým působením ovlivňovala hospodaření státu a tím i základní makroekonomické ukazatele. V následující tabulce 3 je zaznamenán vývoj základních makroekonomických ukazatelů v letech 2010 - 2013.

Tabulka 3: Základní makroekonomické údaje České republiky v letech 2010 – 2013

Ukazatele	Rok			
	2010	2011	2012	2013
HDP v mld. Kč, b. c.	3 790,9	3 823,4	3 845,9	3 883,8
HDP na 1 obyvatele v Kč, b. c.	360 444	364 249	365 955	369 507
Výdaje státního rozpočtu v mld. Kč	1 156,8	1 155,5	1 152,4	1 173,1
Příjmy státního rozpočtu v mld. Kč	1 000,4	1 012,8	1 051,4	1 091,9
Saldo státního rozpočtu v mld. Kč	-156,4	-142,8	-101,0	- 81,3
Saldo státního rozpočtu/HDP (%)	-4,1	-3,7	-2,6	-2,1
Vládní dluh v mld. Kč	1 454,4	1 583,3	1 775,1	1 788,2
Vládní dluh/HDP (%)	38,4	41,4	46,2	46,0
Vládní deficit v mld. Kč	-179,1	-122,3	-162,1	-56,4
Vládní deficit/ HDP (%)	-4,7	-3,2	-4,2	-1,5
Státní dluh v mld. Kč	1 344,1	1499,4	1667,6	1683,3
Státní dluh/HDP (%)	35,5	39,2	43,4	43,3

b. c. – běžné ceny

Zdroj: vlastní zpracování podle [8]⁷, [31]

Během Nečasovy vlády došlo k nárůstu výdajů, ale i k nárůstu příjmů státního rozpočtu. Saldo státního rozpočtu, tedy rozdíl mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu, klesalo, což je pozitivní jev. Saldo kleslo v roce 2013 oproti roku 2010 o 75,1 mld. Kč, podíl salda státního rozpočtu na HDP se tak také snížil, čehož se dosáhlo právě díky vázaní výdajů. Vládní dluh zahrnuje závazky sektoru vládních institucí a tento dluh dlouhodobě roste. Podíl vládního dluhu na HDP by neměl podle maastrichtských kritérií překročit hodnotu 60 % HDP. Česká republika tento bod splňuje a nachází se tak v normě, i když velikost tohoto podílu se již pohybuje kolem 50 % HDP a je nutné ukazatel sledovat. V roce 2013 ale tento podíl poklesl, což vzniklo díky nedluhovému financování deficitu, zejména ve formě snížení objemu vkladů. Pokles je velmi pozitivní krok, protože kdyby vláda takto hospodařila dále, vývoj

⁷ Údaje byly čerpány z dokumentu ČSÚ Makroekonomické údaje k 27. 4. 2014 a z webové stránky Notifikace vládního deficitu a dluhu. ČSÚ [online]. 2014-04-23 [cit. 2014-04-27]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/notifikace_vladniho_deficitu_a_dluhu_20140423.

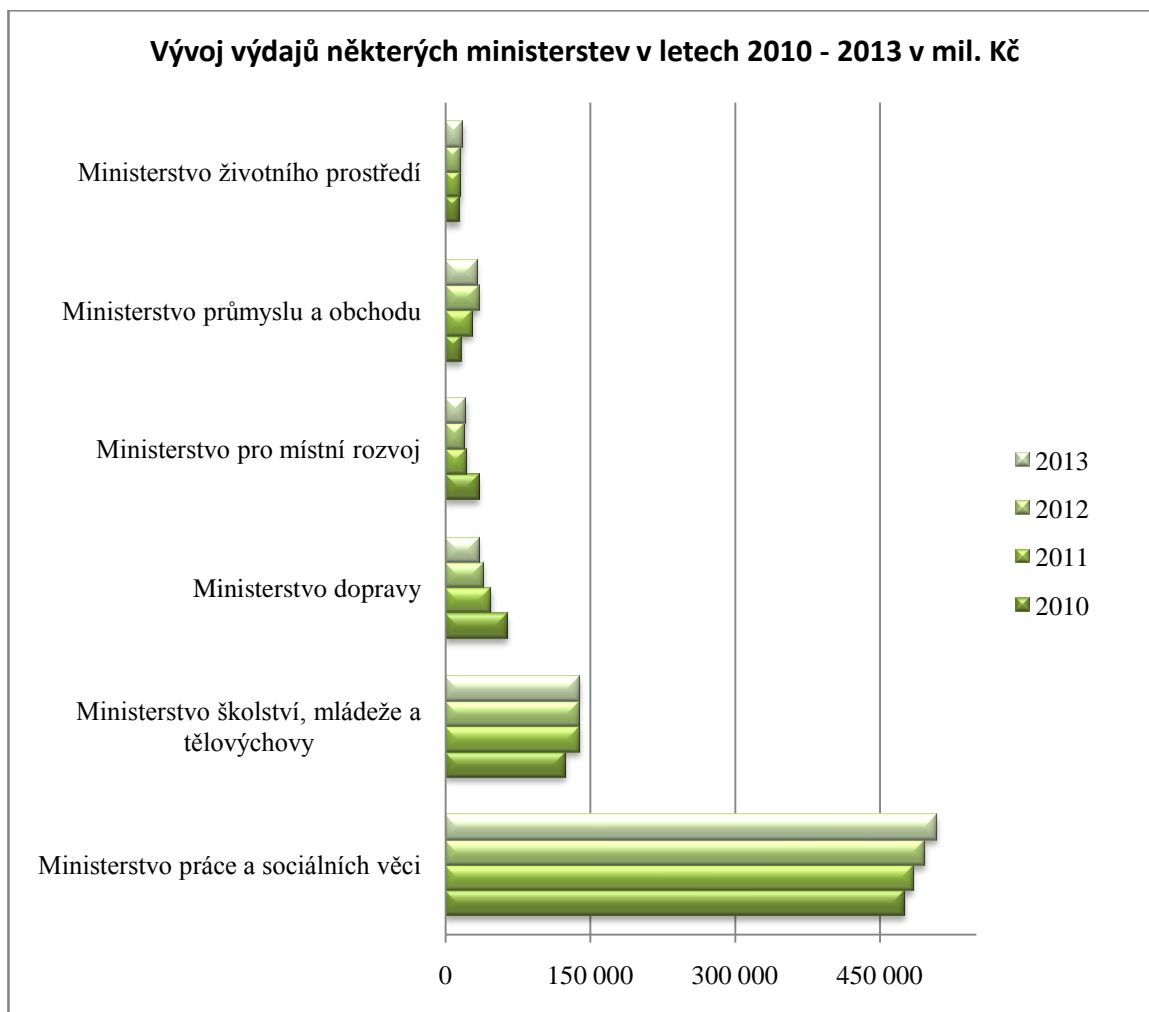
veřejných financí by byl udržitelný, dluh v poměru k HDP by již nerostl a stabilizoval by se na úrovni 46 % HDP, tedy na přiměřeně nízké hodnotě. Vládní deficit je výsledek hospodaření nejen v rámci státního rozpočtu, ale i ostatních státních institucí a organizací, tedy celého sektoru vládních institucí. Vláda ve svém období snížila vládní deficit. V roce 2013 byl nižší o 122,7 mld. Kč než v roce 2010, což je snížení o 68,5 % a lze to považovat za úspěch. V roce 2012 vzrostl vládní deficit na úroveň 162,1 mld. Kč. Toto zvýšení ale způsobilo zaúčtování církevních restitucí ve výši 59 mld. Kč a úpravy v čerpání fondů EU (konkrétně vracení dotací) ve výši 12 mld. Kč. Podíl vládního deficitu na HDP by neměl podle maastrichtských kritérií překročit 3 % HDP. Bohužel, i když měla vláda plány dosáhnout této hranice a dokonce se dostat i pod ní už v roce 2012, nepovedlo se jí to. V roce 2011 bylo ale dosaženo velmi dobrého výsledku, a to 3,2 % HDP a oproti předchozímu roku je to pozitivní změna. V roce 2013 vláda již dosáhla určeného cíle a stát se dostal pod stanovenou úroveň, a to dokonce na 1,5 % HDP. I když v roce 2013 vládla Nečasova vláda jen půl roku, na tomto úspěchu se značnou mírou podílela. Výše deficitu byla totiž ovlivněna meziročním růstem celkových příjmů díky růstu objemu vybraných daní, a meziročním poklesem celkových výdajů díky poklesu investičních výdajů na úrovni centrální i místní vlády. Investiční výdaje klesly, neboť nebyly provedeny určité projekty, u kterých se zpřísnily pravidla, a také kvůli probíhajícím korupčním kauzám. Přitom by mělo docházet spíše k poklesu výdajů v běžném provozu než k poklesu investičních výdajů, protože ekonomika prochází recesí a potřebuje opět nastartovat, a je tedy nutné investice podporovat. Přitom v roce 2013 byly investice jen ve výši 108,1 mld. Kč, pro porovnání v roce 2009 byly ve výši 191,8 mld. Kč. Státní dluh představuje souhrn státních finančních pasiv a jeho velikost neustále roste, stejně jako jeho podíl na HDP, i když tento podíl v posledním roce nepatrně klesl. Cílem vlády bylo dosažení poklesu výdajů státu a snížit tempo zadlužování. Vládě se tento bod podařilo naplnit a tím stabilizovala státní rozpočet, což se projevilo, i v době krize, zvýšením ratingu. Úsporná opatření vlády v rámci veřejných financí tak měla úspěch. Na druhou stranu však se stabilizací veřejných financí došlo i k prodloužení recese ekonomiky.

V šetření začala ministerstva právě u sebe, a to snižováním svých výdajů. Počet zaměstnanců v organizačních složkách státu poklesl o více než 10 tisíc. Každé ministerstvo snížilo své výdaje např. propouštěním či rušením nadbytečných poboček. V následující tabulce 4 je uveden vývoj výdajů jednotlivých ministerstev. Na obrázku 3 jsou poté znázorněny výdaje některých ministerstev v letech 2010 – 2013.

Tabulka 4: Vývoj výdajů jednotlivých ministerstev v letech 2010 – 2013 v mil. Kč

Ministerstvo	Výdaje v mil. Kč			
	2010	2011	2012	2013
Ministerstvo práce a sociálních věcí	476 344	484 572	496 758	509 121
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	124 266	138 959	138 184	138 443
Ministerstvo dopravy	63 727	47 339	39 220	34 669
Ministerstvo vnitra	59 464	53 783	53 510	54 620
Ministerstvo zemědělství	52 859	47 848	51 069	52 348
Ministerstvo obrany	50 845	45 708	42 935	41 464
Ministerstvo pro místní rozvoj	34 804	22 213	20 240	21 468
Ministerstvo spravedlnosti	20 918	20 312	20 645	21 283
Ministerstvo průmyslu a obchodu	17 032	27 988	34 575	32 778
Ministerstvo financí	16 713	16 495	18 577	18 903
Ministerstvo životního prostředí	14 829	16 336	16 574	18 285
Ministerstvo kultury	7 706	7 863	8 499	10 482
Ministerstvo zahraničních věcí	6 363	5 872	5 757	6 156
Ministerstvo zdravotnictví	9 422	7 848	5 992	7 369

Zdroj: vlastní zpracování podle [31]

Obrázek 3: Vývoj výdajů vybraných ministerstev v letech 2010 – 2013 v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [31]

Z tabulky 4 a obrázku 3 vyplývá, že se vláda snažila snižovat výdaje ministerstev. Zejména mezi roky 2010 - 2011 a 2011 - 2012 došlo k výraznějšímu poklesu výdajů, což bylo dáno zejména propouštěním, uzavíráním nadbytečných poboček a úřadů či dalšími úspornými opatřeními. Bohužel ke snižování výdajů nedocházelo každý rok. Některá ministerstva sice snížila svoje výdaje v roce 2011 či 2012, ale v roce 2013 často došlo zase k nárůstu těchto výdajů. To je velký nedostatek, ministerstva se měla snažit zachovat výši výdajů na již stanovené nižší úrovni. V tabulce 4 jsou červeně označená ministerstva, u kterých došlo k poklesu výdajů pouze v jednom roce či k poklesu ani nedošlo. Např. výdaje neustále rostou MPSV, což je dáno zejména vyššími výdaji na výplatu důchodů. Nárůst způsobila valorizace důchodů i vyšší počet důchodců. Také se více vyplácelo na pomoc v hmotné nouzi, tedy příspěvek životního a existenčního minima, kdy došlo i ke zvýšení počtu uchazečů o tyto příspěvky. MŠMT rostly výdaje zejména z důvodu zvýšení platů učitelů, MK zase kvůli vyrovnání státu s církvemi. Neoznačeným ministerstvům výdaje klesaly od roku 2010 nebo

alespoň klesaly min. 2 roky. Těchto ministerstev je pouze 6, což není ani polovina z celkového počtu ministerstev. Cíl tak vláda podle mého názoru splnila pouze částečně. Sice se snížily výdaje, ale často to bylo snížení provedené pouze v jednom či dvou letech a poté došlo k opětovnému nárůstu výdajů. Vláda měla více kontrolovat výdaje a zajistit snížení výdajů v delším období či zabránit dalšímu výraznému růstu.

Jedním z cílů je i snížení mezd v organizačních složkách státu, což vedlo k propouštění nadbytečného personálu. Rozpočet mzdových výdajů ministerstev byl totiž snížen o 10 %, na což každé ministerstvo muselo reagovat. Počty pracovníků se proto snížily, zejména přechod z roku 2010 na rok 2011. V tabulce 5 je uveden počet zaměstnanců v organizačních složkách státu – tedy konkrétně v jednotlivých ministerstvech včetně uvedené změny v roce 2012 vůči roku 2010 v %. Počty zaměstnanců v ministerstvech zahrnují i podřízené organizační složky.

Tabulka 5: Vývoj počtu zaměstnanců v jednotlivých ministerstvech v letech 2010 – 2012

Ministerstvo	2010	2011	2012	Podíl r. 2012 vůči r. 2010 v %
Ministerstvo práce a sociálních věcí	19 085	18 271	19 909	4,2
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1 317	1 305	1 405	6,7
Ministerstvo dopravy	938	851	844	-10,0
Ministerstvo vnitra	69 573	65 464	62 978	-9,5
Ministerstvo zemědělství	6 190	5 383	5 183	-16,3
Ministerstvo obrany	32 040	30 522	30 219	-5,7
Ministerstvo pro místní rozvoj	626	579	594	-5,1
Ministerstvo spravedlnosti	23 577	22 874	23 192	-1,6
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 638	1 563	1 508	-7,9
Ministerstvo financí	24 186	23 155	23 054	-4,7
Ministerstvo životního prostředí	2 019	1 875	1 749	-13,4
Ministerstvo kultury	277	268	274	-1,1
Ministerstvo zahraničních věcí	2 012	1 765	1 734	-13,8
Ministerstvo zdravotnictví	3 234	2 946	2 940	-9,1

Zdroj: vlastní zpracování podle [28], [49], [69], [70]

Z tabulky 5 vyplývá, že většina ministerstev snížila počet svých zaměstnanců. Výjimkou jsou dvě ministerstva, a to MPSV a MŠMT (červeně vyznačená čísla). U těchto ministerstev došlo sice ke snížení v roce 2011, ale v roce 2012 došlo zase k nárůstu počtu zaměstnanců.

U MPSV došlo k nárůstu počtu zaměstnanců na úřadech práce (v roce 2012 o 1030 oproti roku 2011), ale i např. na Státním úřadu inspekce práce či České správě sociálního zabezpečení. Na MŠMT stoupl počet zaměstnanců hlavně v ústředním orgánu, ale i v České školní inspekci. Ostatní ministerstva počet zaměstnanců snížila, nejvíce se to dařilo MZe, MZV a MŽP (zeleně vyznačená čísla).

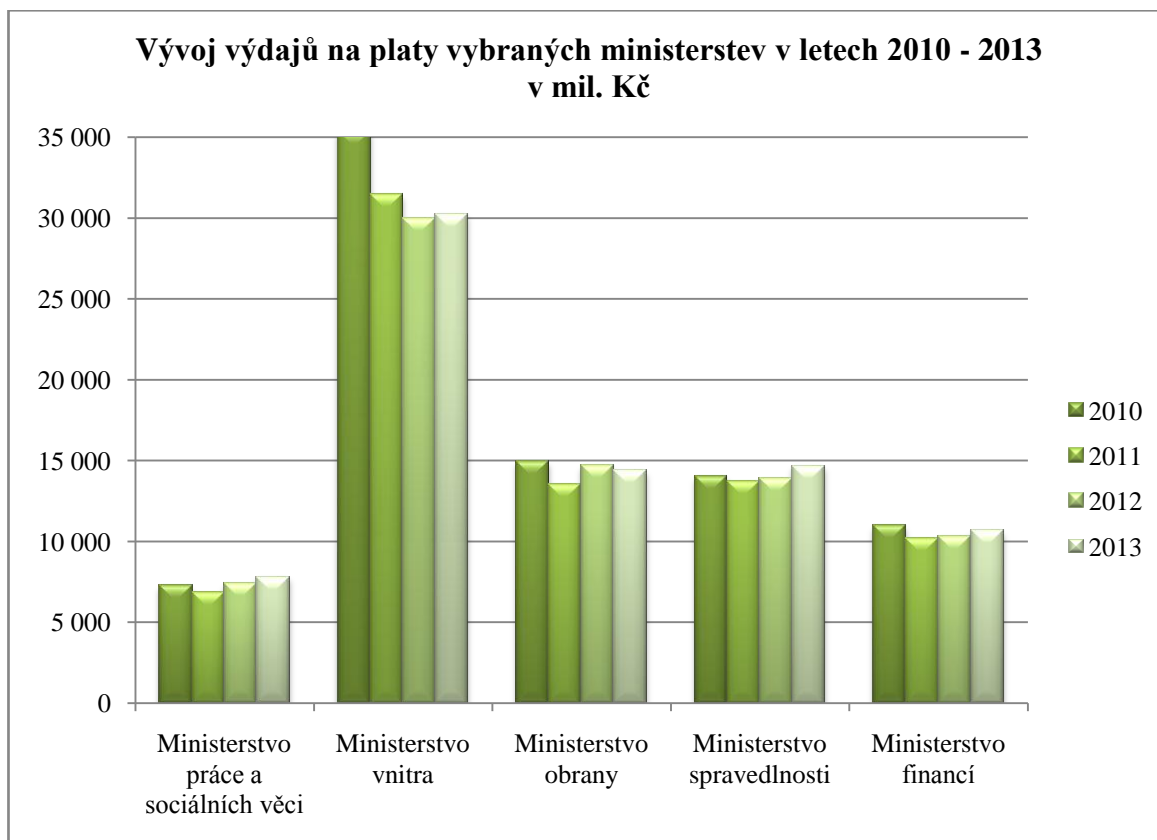
V následující tabulce 6 jsou vidět výdaje jednotlivých ministerstev v letech 2010 – 2013 na platy. Tyto výdaje zahrnují výdaje na platy (platy zaměstnanců v pracovním poměru), povinné pojistné placené zaměstnavatelem a poté ostatní platby za provedenou práci, kam patří odstupné, platy představitelů státní moci a některých orgánů a ostatní výdaje. Rok 2011 byl zásadní, skoro v každém ministerstvu (výjimkou je MŠMT a MK) došlo ke snížení výdajů na platy.

Tabulka 6: Vývoj výdajů na platy jednotlivých ministerstev v letech 2010 – 2013

Ministerstvo	2010	2011	2012	2013
Ministerstvo práce a sociálních věcí	7 284	6 812	7 421	7 808
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	793	797	928	946
Ministerstvo dopravy	522	476	474	476
Ministerstvo vnitra	35 318	31 459	30 005	30 256
Ministerstvo zemědělství	2761	2 359	2 272	2 556
Ministerstvo obrany	14 962	13 556	14 713	14 377
Ministerstvo pro místní rozvoj	384	358	384	394
Ministerstvo spravedlnosti	14 012	13 723	13 879	14 696
Ministerstvo průmyslu a obchodu	969	895	897	903
Ministerstvo financí	10 966	10 212	10 344	10 693
Ministerstvo životního prostředí	951	884	873	819
Ministerstvo kultury	164	166	170	175
Ministerstvo zahraničních věcí	954	867	872	878
Ministerstvo zdravotnictví	1 612	1 448	1 464	1 516

Zdroj: vlastní zpracování podle [31]

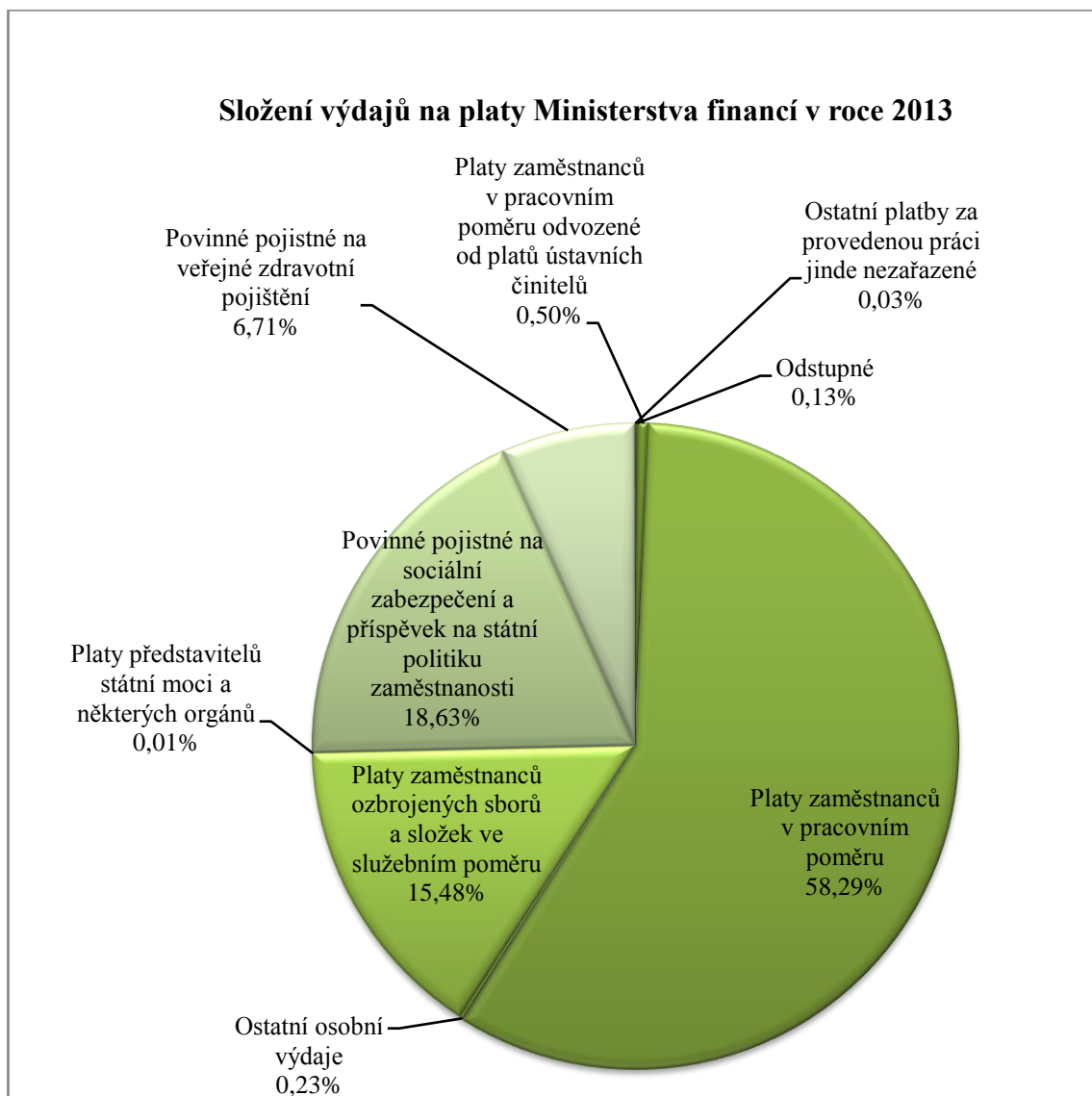
Tento bod byl tak naplněn. Sice výdaje na platy u některých ministerstev vzrostly, ve většině případů ale klesaly, především v roce 2011. Dále je na obrázku 4 znázorněný vývoj výdajů na platy jen u těch ministerstev, jejichž výdaje jsou nejvyšší. Jedná se o MPSV, MV, MO, MS a MF.

Obrázek 4: Vývoj výdajů na platy vybraných ministerstev v letech 2010 – 2013 v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [31]

Výdaje na platy se skládají z několika položek. Na následujícím obrázku 5 je vidět rozložení výdajů na platy MF. Největší část tvoří platy zaměstnancům v pracovním poměru, skoro 60 % z celkových výdajů na platy. Další velkou položku představuje povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a dále výdaje na platy zaměstnanců ozbrojených sborů a složek ve služebním poměru.

Obrázek 5: Složení výdajů na platy Ministerstva financí v roce 2013

Zdroj: vlastní zpracování podle [31]

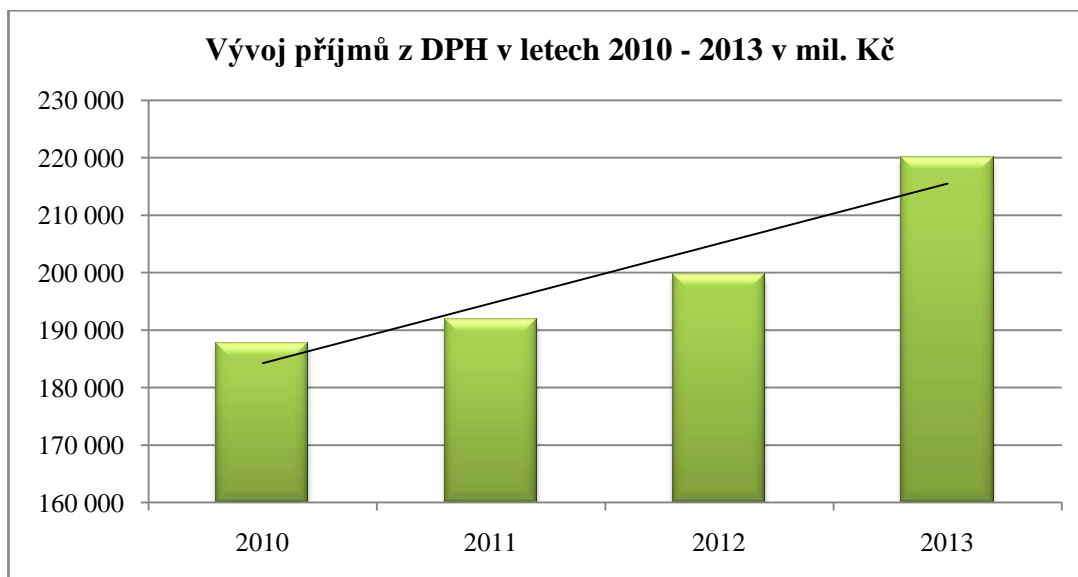
Nečasova vláda se, jako každá jiná vláda, snažila naplnit cíle v programovém prohlášení. Provedla tak řadu důležitých změn. Vláda se snažila šetřit, a proto přijala řadu úsporných balíčků, dále provedla důležitou důchodovou reformu a aktivně se snažila o napravení vztahu mezi státem a církvemi, jelikož spor mezi těmito subjekty existoval již dlouhou dobu. Řešila tedy problémy, kterými se dlouhou dobu řada vlád nezabývala, neboť se jednalo o problémy, jejichž řešení bylo značně komplikované.

Jedním z důležitých kroků byla důchodová reforma, která byla nutná, ale prozatím žádnou vládou neprovedená. Vláda zvýšila věk pro odchod do důchodu, v rámci důchodové reformy zavedla druhý pilíř penzijního systému, kam si lidé mohou z důchodového pojištění (I. pilíře) odvést 3 % + přidat k tomu 2 % z vlastních prostředků a převést do 2. pilíře (penzijních fondů) bez možnosti to poté změnit. Také upravila fungování prvního a třetího pilíře.

Např. účast ve třetím pilíři umožní za splnění určitých podmínek odchod do předdůchodu. Samozřejmě i následující vláda se musí důchodovou reformou zabývat a reagovat na současnou demografickou situaci. Důchodová reforma Nečasovy vlády totiž nedopadla tak, jak vláda očekávala, reforma byla pouhým kompromisem tří stran, špatná komunikace vedla k nedostatečné informovanosti lidí o projektu, do druhého pilíře nakonec vstoupilo mnohem méně lidí, než vláda předpokládala a řada lidí stále zůstává pouze v prvním pilíři a bojí se riskovat a investovat do fondů. Vláda tak sice reformu provedla a zahájila důležitý první krok, avšak reforma je v počátcích a nedopracovaná, další vláda se jí proto musí zabývat.

Vláda kvůli svým úsporným opatřením nebyla u veřejnosti oblíbená. Dalším krokem, který provedla, byla totiž daňová reforma. V původním programovém prohlášení sice slíbila, že nedojde k navýšení DPH, v dodatku v koaliční smlouvě už tuto možnost ale připustila. Během svého působení došlo ke zvýšení dvakrát. Nejdříve zvýšila pouze nižší sazbu DPH z 10 % na 14 %, poté nižší sazbu na 15 % a vyšší na 21 %. V plánu měla i sjednocení DPH na jednu sazbu (17,5 %), což ale neuskutečnila. Tento krok lze zařadit mezi pozitivní – nepřímé daně jsou daňově neutrální a zasáhly tak všechny občany. Jsou i méně citlivé na vývoj ekonomiky a státu tak toto zvýšení daně přineslo velké zvýšení příjmů. Došlo sice ke zdražení veškerého zboží a vliv daní byl regresivní, občané se s tím ale museli smířit. Naštěstí nedošlo k vytvoření jedné daně, čímž by došlo k výraznému zvýšení cen produktů (zejména potravin, léků a knih) a pro občany by byl tento krok již hodně extrémní a vývoj ekonomiky by to velmi zpomalilo. Podle mého názoru by to již znamenalo problém, protože ekonomika v současnosti potřebuje po krizi nastartovat, zvýšit výdaje na spotřebu domácností a zvýšit investice, nikoliv utlumit. V rámci daňové reformy se omezily výdajové paušály pro živnostníky, zavedla se ale i solidární daň u osob s vyššími příjmy, což je další pozitivní krok. I když je v České republice rovná daň, jsou zde nastaveny podmínky, které vytvářejí spíše skokově progresivní zdanění. A to např. právě zavedením solidární daně, možnosti odpočtů pro rodiny s dětmi apod. Domnívám se, že těmito kroky vytvořila prostředí v rámci zdaňování spravedlivější, nyní záleží na další vládě, jaké změny provede. Vzhledem k nejvíce diskutovanému tématu zvyšování DPH je na následujícím obrázku 6 uveden vývoj příjmů z DPH v letech 2010 – 2013. K 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení DPH na 15 % a 21 %. Toto zvýšení přineslo do rozpočtu 20 250 mil. Kč a došlo ke zvýšení oproti roku 2012 o 10,14 %.

Obrázek 6: Vývoj příjmů z DPH v České republice v letech 2010 – 2013 v mil. Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle [31]

Dalším důležitým bodem, který se vláda snažila naplnit, byl boj proti korupci. Schválila speciální strategii, kterou se snažila naplnit, a z velké části se jí to podařilo. K naplnění cílů také vytvořila Výbor pro boj proti korupci. Bohužel naplnění tohoto cíle je velmi obtížné a provedené kroky byly nedostačující. V následující tabulce 7 jsou uvedeny výsledky boje proti korupci. Bylo vybráno 5 základních činů, které jsou do korupce řazeny, a byl evidován počet zjištěných a objasněných činů.

Tabulka 7: Vývoj vybraných korupčních činů v letech 2010 – 2013

ČIN	ROK							
	2010		2011		2012		2013	
	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno	zjištěno	objasněno
Maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti	16	9	23	22	20	12	13	11
Zneužívání pravomoci veřejného činitele/úřední osoby	198	155	240	152	207	140	213	163
Úplatkářství – přijetí úplatku	53	31	85	61	63	49	90	69
Podplácení	124	100	169	148	221	204	184	162
Nepřímé úplatkářství	4	2	13	9	8	8	8	8
Celkem vybraná korupce	395	297	530	392	519	413	508	413
Změna	56	48	135	95	-11	21	-11	0
Změna v %	16,5	19,3	34,2	32	-2,1	5,4	-2,1	0

Zdroj: vlastní zpracování podle [24]

V roce 2009 bylo zjištěno 339 činů a objasněno 249. Z tabulky 7 vyplývá, že se korupce rozrůstá, a to je velký problém. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2011, kdy došlo k nárůstu korupce o 34,2 %, tedy bylo zjištěno o 135 více korupčních činů než v předchozím roce (v tabulce 7 vyznačená červená čísla). Ve stejném roce došlo k vysokému objasnění těchto činů, a to o 32 % více než v roce 2010. Tyto výsledky můžeme přisuzovat aktivnímu boji vlády proti korupci. Stejně tak pozitivně můžeme vnímat další roky, kdy došlo ke snížení počtu zjištěných korupčních činů a zvýšení objasněných činů. Je to sice velmi nízké číslo oproti nárůstu počtu činů, ale do budoucna je to dobrý krok. Boj vlády proti korupci byl tak do určité míry úspěšný, tyto kroky však nestačily. Vláda např. neschválila potřebné zákony, což byl jeden z hlavních problémů. Proto je nutné pokračovat v dalších způsobech snižování

korupce a např. více bojovat proti zneužívání veřejných zakázek a veřejných projektů a efektivněji čerpat evropské fondy.

V České republice bohužel dochází k neustálému nárůstu korupčního chování. Ve zprávě Evropské komise [11], která vyšla v roce 2014 a zabývá se korupcí, se uvádí, že 95 % Čechů si myslí, že je korupce v České republice velmi rozšířená. I přes vládní snahy bojovat proti korupci uvedlo 76 % Čechů, že se korupce neustále rozšiřuje a zhoršuje, zejména v posledních letech. Toto zjištění je právě zajímavější tím, že vláda Petra Nečase byla protikorupční a slibovala zlepšení v oblasti korupce i v programovém prohlášení, ale podle průzkumu občané vládou nebyli přesvědčeni. Dále je zde uvedeno, že 51 % firem v České republice si myslí, že pro úspěšné podnikání jsou nutné “dobré politické kontakty“. 8 % respondentů uvedlo, že byli o úplatek požádáni, evropským průměrem jsou přitom pouze 4 %.

Paradoxně, právě korupce dovedla vládu k pádu. Jedna z kauz byla natolik velká, že pro vládu znamenala konec. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (dále jen ÚOOZ) původně sledoval lobbisty Romana Janouška a Ivo Rittiga a jejich propojení s jinými případy. Při tom však objevila zneužívání vojenské rozvědky pro osobní sledování (sledovanou osobou byla i např. Nečasova manželka Radka), ve kterém vystupovala osoba Jana Nagyová, což byla podřízená Petra Nečase a zastávala post vrchní ředitelky Sekce kabinetu předsedy vlády. V rámci této kauzy poté Petr Nečas uvedl, že o tomto sledování nikdy nerozhodl ani nebyl informován, ale i přesto to mělo dopad na celou politickou scénu. Vedle této kauzy ÚOOZ měl i podezření na uplácení poslanců, kteří se vzdali svého mandátu výměnou za jisté funkce ve státních podnicích. Jednalo se o Ivana Fuksu, Petra Tluchoře a Marka Šnajdra – tito rebelové byli proti daňové reformě, zejména zvýšení DPH, kdy hlasování o ní bylo spojeno s vyslovením důvěry vládě. Ivan Fuksa také bojoval o předsednické křeslo ODS, které však nezískal, a proto se poté tito tři poslanci svých mandátů vzdali, daňová reforma prošla a exposlanci poté získali posty ve státních podnicích. Úplatek měl přitom poskytnout Petr Nečas prostřednictvím Jany Nagyové a Romana Bočka. Všechny tyto kauzy se objevily v jednu dobu a byly propojené jednou osobou – Janou Nagyovou. Kauzy významně ovlivnily politickou situaci, Petr Nečas se sice snažil upevnit svoji pozici, odolat nátlaku opozice na podání demise a snažil se zdůvodnit situaci a odchody poslanců. To se mu ale nepovedlo, nakonec podal demisi a vláda padla.

Vláda zavedla i body, které v programovém prohlášení neměla, ale reagovala na aktuální dění, opoziční návrhy či tlak ze zahraničí. Například proběhla novela zákona o pohonných hmotách, kterou zavedla veřejnou registraci čerpacích stanic. V rámci silničního zákona

upravila sazby mýtného, zpřísnila podmínky pro umístování reklamních zařízení u silnic, zavedla nový institut tzv. silničních technických kontrol, umožnila značky na přání, kde si žadatel může volit vlastní kombinaci znaků, samozřejmě za platbu. Schválila novelu zákona na ochranu zvířat proti týrání a novelu zákona o veterinární péči, který přispívá k ochraně zdraví zvířat, ale i třeba novelu zákona o vinohradnictví a vinařství, kterým zvyšuje ochranu před falšováním vín.

Vláda neuskutečnila vše, co si předsevzala. Některé zavedené zákony a provedené kroky měly negativní důsledky. Návrhy byly často vráceny k přepracování a některé projekty nevyšly podle představ, což vedlo k neefektivnímu hospodaření s veřejnými prostředky. Ve zdravotnictví byla např. schválena nadstandardní péče, zvýšení poplatků za pobyt v nemocnici z 60 Kč na 100 Kč a pokuty za nevybírání regulačních poplatků. To vše však Ústavní soud v roce 2013 zrušil, čímž zrušil část reformy ve zdravotnictví provedenou vládou Petra Nečase, a tyto oblasti začala nově projednávat další vláda. Problematická byla i reforma v sociální oblasti a nepovedený projekt sKaret. Tyto karty sloužily k distribuci sociálních dávek s cílem zefektivnit výplatu dávek a ušetřit tak náklady. Projekt začal fungovat, ale řada věcí nebyla dořešena – povinné či nepovinné užívání karet, nezákonné nakládání s osobními údaji, které byly dostupné provozovateli sKaret (České spořitelně), špatně funkční software, nespolehlivý informační systém, nedostatečná data o nezaměstnanosti, nedostatek čteček sKaret, komplikace pro osoby zdravotně postižené atd. O sKarty také nebyl takový zájem, jaký se očekával, stejně tak o povinný účet u spořitelny, na kterém byly dávky vedeny a lidé si už při přebírání karty nastavily přeposílání dávek z účtu u České spořitelny na svůj vlastní účet. Karta měla fungovat i jako identifikační průkaz, což se také nenaplnilo. Z počátku bylo snahou nedostatky a chyby napravovat, avšak jelikož se objevovaly stále nové a nové problémy a komplikace, vláda se rozhodla projekt ukončit, přičemž sám premiér Petr Nečas uvedl, že nejlepším krokem je právě ukončení projektu. Sice karta několik milionů ministerstvu ušetřila, ale náklady na projekt byly mnohem větší - rozjezd projektu stál něco přes 82 milionů, jeho ukončení kolem 5,24 milionů.

K některým svým cílům se vláda ani nedostala. Důvodem nebyl jen nečekaný konec vlády, ale i pomalejší průběh změn a reforem či samotné uvědomění si vlády, že daný projekt by byl neefektivní, a proto raději hledala cestu jinou. Dalším problémem nedosahování cílů byly i časté výměny ministrů, kdy každý ministr přistupoval k dosažení cílů jiným způsobem. To vedlo k protahování zaváděných reforem a ke komplikacím. Za celou dobu vlády, tedy necelých tří let, se vystřídal na těchto postech 13 ministrů, což je vysoké číslo vyjadřující nestabilitu vlády a lze to označit za její největší problém.

Například reforma školství byla zdlouhavá a problematická. Průběh komplikovala opozice i protesty odborné veřejnosti, která např. ani nebyla dostatečně informovaná o reformě, což poté způsobovalo odmítavý postoj veřejnosti. Původně vláda plánovala zavést školné. Od tohoto kroku ustoupila a chtěla zavést alespoň zápisné. Avšak ani jeden z těchto kroků nebyl splněn a novela školství nebyla provedena. Dále nebyl přijat zákon o úřednících. Tento zákon je důležitý zejména při boji proti korupci, protože odpolitizuje státní správu a vyřeší konflikty zájmů. Tento zákon neměla Česká republika jako jediná země v EU, přičemž EU si stanovila podmínku: přijetí zákona do konce roku 2013, jinak Česká republika přijde o dotace z eurofondů v hodnotě asi 500 miliard korun. Na základě i této podmínky se vláda na tento zákon měla zaměřit a schválit ho, což ale neudělala. Dalším problémem byl i občanský zákoník, ten sice byl schválen a prošel sněmovnou už v roce 2011, ale nebyly schváleny další normy, bez kterých zákoník fungovat nemůže. Také nebyl schválen zákon o státním zastupitelství, jehož úprava by zvýšila postavení a pravomoci NKÚ, což by vedlo k lepšímu boji proti korupci. Stejně tak nebyl přijat zákon o financování politických stran, který měl vytvořit transparentní hospodaření politických stran.

Nečasova vláda působila na politické scéně necelé tři roky. Ovlivnila hospodaření České republiky a tak vývoj celé české ekonomiky. Dopady působení vlády lze znázornit na hodnotách magického čtyřúhelníku. Tabulka 8 zaznamenává hodnoty magického čtyřúhelníku od začátku působení vlády, tedy za rok 2010, do konce působení vlády, tedy až po rok 2013.

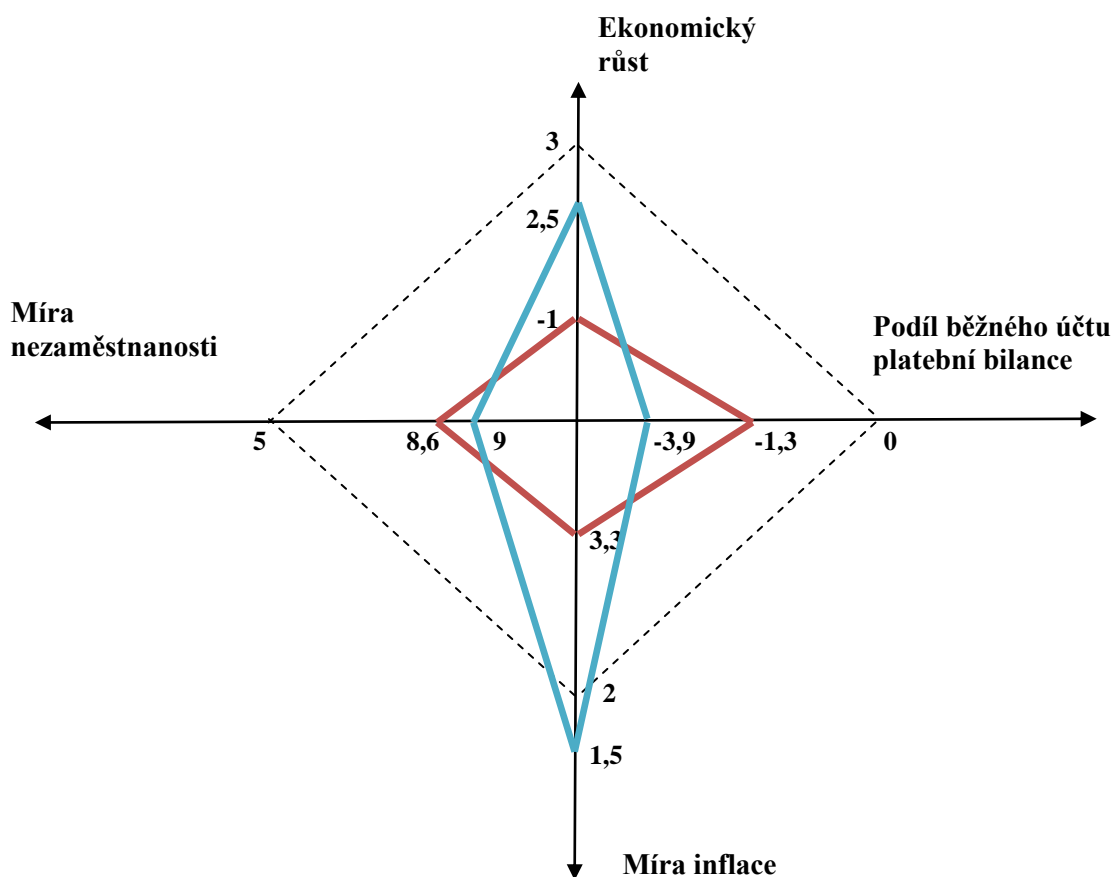
Tabulka 8: Hodnoty magického čtyřúhelníku pro Českou republiku v letech 2010 – 2013

Hodnoty ukazatelů	2010	2011	2012	2013
Průměrná roční míra inflace v %	1,5	1,9	3,3	1,4
Meziroční tempo růstu reálného produktu v %	2,5	1,8	-1	-0,9
Podíl salda běžného účtu PB na nominálním produktu v %	-3,9	-2,7	-1,3	-1,4
Roční míra registrované nezaměstnanosti podle stávající metodiky v %	9,0	8,6	8,6	.

. údaj není k dispozici

Zdroj: vlastní zpracování podle [8]⁸

⁸ Údaje jsou čerpány z dokumentu ČSÚ Makroekonomické údaje, aktualizované k datu 27. 4. 2014.

Obrázek 7: Magický čtyřúhelník České republiky za rok 2010 a 2012

Zdroj: vlastní zpracování podle [8], [44]

Na obrázku 7 jsou znázorněny hodnoty jednotlivých ukazatelů České republiky v roce 2010 (modrá čára) a 2012 (červená čára). Čárkovaná čára znázorňuje optimální hodnoty magického čtyřúhelníku. Vláda působila i polovinu roku 2013, avšak jelikož stále nejsou všechny hodnoty ukazatelů k dispozici, obrázek 7 porovnává rok 2010 a 2012. Z obrázku 7 vyplývá, že magický čtyřúhelník České republiky v roce 2012 i 2010 je menší než optimální. Optimálních hodnot stát tak nedosahuje ani v jednom cíli. Čtyřúhelník v roce 2012 je do šířky větší než v roce 2010. Míra nezaměstnanosti se v roce 2012 zlepšila a oproti roku 2010 poklesla. To způsobila např. podpora jiných typů pracovních vztahů, jako částečné úvazky, práce na dohody, ale i např. podpora zaměstnávání rodičů s dětmi. Tento vývoj se dá očekávat i v roce 2013, kdy se stále využívaly „nestandardní“ formy pracovních úvazků. Podíl salda běžného účtu platební bilance se výrazně zlepšil a vnější ekonomické vztahy byly lepší. Příčinou byla vysoce kladná obchodní bilance, což způsobil větší pokles tempa dovozů zboží než vývozu. Během roku 2013 se zahraniční obchod státu stále pohyboval na podobné úrovni jako v roce 2012 a k vyrovnanému saldu to nebylo daleko. Čtyřúhelník v roce 2012 je na výšku ale nižší než v roce 2010. Ukazatelé, míra inflace a hospodářský růst, se tak zhoršily.

Míra inflace byla v roce 2012 3,3 % a oproti roku 2010 došlo k nárůstu. Vývoj cen byl ovlivněn růstem cen potravin či nákladů na bydlení, ale také hospodářským poklesem. V roce 2013 se ale zase navrátila na skoro původní hodnotu jako v roce 2010. Ekonomický růst zažil v roce 2012 propad a česká ekonomika výrazně poklesla, přičemž tempo růstu HDP se dostalo do záporných hodnot na -1 %. Oproti roku 2010 to bylo zhoršení, v roce 2012 začal hospodářský pokles a recese ekonomiky, došlo ke snížení spotřeby českých domácností a bylo nutné ekonomiku nastartovat. V roce 2013 se míra hospodářského růstu trochu vylepšila a výkonnost ekonomiky se postupně zlepšovala, ale recese české ekonomiky stále pokračovala. Výdaje na spotřebu českých domácností i investic se tedy nepatrně zlepšily, avšak ekonomiku je nutné stále podporovat a opět ji nastartovat. Z magického čtyřúhelníku nelze přímo vyvodit, zda vláda Petra Nečase byla úspěšná či ne. Jeho vývoj je ovlivněn nejen rozhodnutími a činy této vlády, ale i ekonomickým vývojem ve společnosti a situací ve světě.

ZÁVĚR

Vláda Petra Nečase působila na politické scéně od 13. července 2010 do 17. června 2013. Ve volbách získala historicky nejsilnější mandát, a proto slibovala i velké změny, reformy a důležité kroky, které České republice pomohou. Některé z těchto slibů se jí podařilo splnit, některé se jí splnit nepodařilo, podobně na tom ale byly i jiné vlády.

Vláda dosáhla jednoho důležitého cíle - úspor. Ty byly jejím cílem už v programovém prohlášení, kde vláda uváděla, že utrácení na dluh není řešením, a neustálé zvyšování výdajů a dluhu by mohlo vést ke dluhové krizi. Snížily se tak výdaje ve státní správě. Např. se snížil počet státních zaměstnanců, čímž byly nižší výdaje na platy zaměstnanců. Zadluženost České republiky klesla, snížil se rozpočtový schodek a v roce 2013 dosáhl dokonce podíl vládního deficitu na HDP 1,5 %, což představuje splnění maastrichtského kritéria, který je stanoven ve výši 3 %. Důvěryhodnost státu se tak zvýšila a stát měl lepší postavení vůči zahraničí. Na základě těchto výsledků byla i Nečasova vláda oceněna. Ratingová agentura Moody's zvýšila České republice rating z A1 na AA2. Tím se zvýšila fiskální důvěryhodnost státu a vláda dosáhla úspěchu. V rámci úspor však došlo i ke zvýšení DPH, a to dvakrát za sebou. Sice tak vláda dosáhla dalších úspor, ale v období krize a hospodářské recese snížila rychlost nastartování naší ekonomiky a zpomalila růst HDP, což si vláda měla uvědomit a přizpůsobit svá rozhodnutí aktuální situaci ve státě.

Vládě se nepovedla řada kroků. Podle mého názoru to bylo zejména z důvodu nedokončování reforem. Vláda nedotahovala svá rozhodnutí, a tím i reformy do konce. Provedené kroky nedokázala odůvodnit, a tím obhájit nutnost reforem. Ani přesné dopady nebyla schopná uvádět, a právě kvůli tomu klesala i její oblíbenost u občanů. Reformy školství a zdravotnictví byly velmi zdoluhavé, rozbíhaly se pomalu, lidé o nich nebyli dostatečně informováni, což následně vedlo k demonstracím a protestům. Výsledkem byly odklady reforem, případně jejich úpravy a v nejhorším případě i jejich neprovedení. I špatná komunikace ve vládě způsobovala problematické zavádění reforem, jejich rušení a úpravy – např. nepovedený projekt sKaret a otázka jejich zrušení se řešila dlouhou dobu.

Problém, se kterým se ale vláda potýkala po celé období, byla korupce, nedostatečná odpovědnost politiků, stále neupravené financování politických stran (i když to bylo cílem vlády), slabá kontrola ohledně chování politiků, nepřijatý zákon o úřednících, který by právě odstranil střety zájmů, což by vedlo ke snížení korupce. Sice vláda proti korupci bojovala, vytvořila strategii i speciální útvar a vyvinula tak úsilí k řešení korupce, avšak tyto kroky byly nedostatečné. Nutností bylo přijetí dalších zákonů, které by korupci snížily, což se ale

nedařilo. Domnívám se, že i propojení vlády s různými kauzami bylo velkým problémem. Lidé si poté vládu spojovali jen s problémy, kauzami, uplácením a korupcí. Samotná vláda byla tímto ovlivněná a každá kauza její postavení narušila. Otázkou je, zda tyto aféry byly odhaleny díky tomu, že vláda umožnila policii a justici pracovat na odhalování korupce, nebo se naopak tyto kauzy objevovaly bez ohledu na boj proti korupci. Největším problémem této vlády shledávám ve velkém množství vládních krizí, koaličních neshod či neúspěchů ve sněmovně. Během vlády zůstala pouze 4 ministerstva beze změny, tedy se stejnými ministry, v ostatních docházelo ke změnám. Tak velkou nestabilitu žádné jiné vlády předtím nevykazovaly a další vlády by si z toho měly vzít ponaučení.

Závěrem lze tedy uvést, že vláda podle mého názoru byla přínosem a ve státě provedla některé pozitivní kroky a změny, ale měla i nedostatky, které společnost hodně ovlivnily, zejména kauzy a korupce. Většina kroků, které vláda provedla, byla ale nevyhnutelná. Vláda uskutečnila řadu zásadních změn, které byly ve společnosti nutné, potřebné a ve státě se řešily už delší dobu (např. církevní restituce). K určitým cílům se ale bohužel ani nepřiblížila a některé důležité reformy neprovedla. Jiné změny zase naopak neprobíhaly podle očekávání (např. důchodová reforma), což vláda do jisté míry nemohla předpokládat, avšak na aktuální situaci mohla zareagovat. Proto se domnívám, že vzhledem k cílům, které si vláda Petra Nečase předsevzala a podle jejich plnění či spíše neplnění, byla činnost této vlády nedostačující. Nyní je otázkou, jaké dopady na společnost budou mít změny, které provedla vláda Petra Nečase, a jak na ně zareaguje následující vláda.

Při vypracovávání práce jsem využívala odbornou literaturu, v prvních dvou kapitolách zejména odborné knihy, ve zbylé části především internetové zdroje. V práci jsem využívala metody lineární rešerše a komparativní analýzy, a to v prvních třech kapitolách. V dalších dvou kapitolách jsem použila metodu analýzy, syntézy, abstrakce a dedukce.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] ADAMOVIČ, Karolina a Ladislav KRÍŽOVSKÝ. *Politologie*. 1. vyd. Praha: Codex, 1997. ISBN 80-85963-22-1.
- [2] *Atlas Česka* [online]. 2007-2014 [cit. 2013-12-13]. Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz>.
- [3] *Boj s korupcí v České republice. Vládní výbor pro koordinaci boje s korupcí: Od korupce k integritě* [online]. 2013-2014 [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz>.
- [4] *Co to je inflace?*. Česká národní banka [online]. 2003-2014 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/faq/co_to_je_inflace.html.
- [5] ČERBA, Otakar. Politické strany: Kapitola 11. Geografie voleb. *Databázové systémy GIS: Západočeská univerzita, Fakulta aplikovaných věd, Katedra matematiky* [online]. 2003-2004 [cit. 2013-12-10]. Dostupné z: <http://gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch11s04.html>.
- [6] Česká republika: Veřejný dluh v roce 2013 klesl na 46 % HDP z 46,2 % HDP, deficit rozpočtu byl 1,4 % HDP. *Investičníweb* [online]. 2014-04-01 [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/zpravy-z-trhu/2014/4/1/ceska-republika-verejny-dluh-v-roce-2013-klesl-na-46-hdp-z-462-hdp-deficit-rozpocet-byl-14-hdp/>.
- [7] *Česká televize: ČT24* [online]. 1996-2014 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/>.
- [8] *Český statistický úřad* [online]. 2014 [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://www.czso.cz>.
- [9] *Dodatek ke koaliční smlouvě: koalice rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje a boje proti korupci. Vláda České republiky: Vláda Petra Nečase* [online]. 2011-06-30 [cit. 2014-04-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Dodatek-koalicni-smlouvy-30-6-11.pdf>.
- [10] *Dva roky vlády: 13. července 2010 – 13. července 2012. Vláda České republiky* [online]. 2012 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Dva-roky-vlady-13-7-12_final.pdf.
- [11] European commission. *Report from the commission to the council and the European parliament: EU anti-corruption report*. Brussels, 2014-02-03. Dostupné z: <http://www.tagesschau.de/wirtschaft/eukorruptionsbericht100.pdf>.

- [12] FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal, 1998. ISBN 80-85947-31-5.
- [13] Gymnázium a Střední odborná škola. *Studijní opory: ZSV*. Nový Jičín, 2007.
- [14] HEYWOOD, Andrew. *Politologie*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 80-86432-95-5.
- [15] Historie a poslání MŽP. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008-2012 [cit. 2014-01-08]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/ministerstvo>.
- [16] Historie ministerstva. *Ministerstvo kultury* [online]. 2007 [cit. 2014-01-08]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1839>.
- [17] Hrubý domácí produkt (HDP). *Finance.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/makrodata-eu/hdp/informace/>.
- [18] KÁBELOVÁ, Andrea. Politický systém České republiky. *Česká republika: Objevte ČR* [online]. 2010-01-25 [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Objevte-CR/Fakta-o-CR/Politika/Politicky-system-Ceske-republiky>.
- [19] Klasifikace stran, právní postavení politických stran. *Základy společenských věd: maturitní otázky* [online]. 2011 [cit. 2013-11-06]. Dostupné z: <http://zsv-maturita.blogspot.cz/2011/05/13-klasifikace-stran-pravni-postaveni.html>.
- [20] KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Ostrava: Sokrates, 2003. ISBN 80-86572-04-8.
- [21] KLÍMA, Michal. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. 1. vyd. Praha: Radix, 1998. ISBN 80-86031-13-6.
- [22] Koaliční smlouva: o vytvoření koalice rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci. *Vláda České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/koalicni_smlouva_ods_top09_vv.pdf.
- [23] Koaliční smlouva: Programová část: o vytvoření koalice rozpočtové odpovědnosti, vlády práva a boje proti korupci. *Vláda České republiky* [online]. 2012-04-10 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Koalicni-smlouva-10-4-12.pdf>.

- [24] Kriminalita: Statistické přehledy kriminality 2009 - 2013. *Policie České republiky: Služba veřejnosti a prestižní povolání* [online]. 2014 [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>.
- [25] KROUPA, Jiří. *Politologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0593-9.
- [26] KRÍŽOVSKÝ, Ladislav a Karolina ADAMOVIČ. *Základy politologie*. Praha: Svoboda, 1992. ISBN 80-205-0290-4.
- [27] MAREK, David. Vládní deficit a dluh v roce 2013 - Dlouhodobě udržitelné veřejné finance na dohled. *Patria* [online]. 2014-04-01 [cit. 2014-04-24]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/zpravodajstvi/2601599/d-marek-vladni-deficit-a-dluh-v-roce-2013---dlouhodobne-udrzitelne-verejne-finance-na-dohled.html>.
- [28] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2005-2013 [cit. 2014-01-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz>.
- [29] Ministerstvo se připravuje na ukončení projektu sKaret. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2013-09-16 [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/16243>.
- [30] *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2013-2014 [cit. 2014-02-08]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz>.
- [31] *Monitor: Státní pokladna* [online]. 2014 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/>.
- [32] Nejvyšší kontrolní úřad: Postavení a působnost. *NKÚ* [online]. 2014 [cit. 2013-11-22]. Dostupné z: <http://www.nku.cz/cz/urad/default.htm>.
- [33] NOVÁK, Miroslav. *Systémy politických stran: Úvod do jejich srovnávacího studia*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-22-2.
- [34] O ČNB. *Česká národní banka* [online]. 2003-2014 [cit. 2013-11-25]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/.
- [35] PECKA, Emanuel. *Politická kultura v ČR*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. ISBN 80-245-0017-5.
- [36] Politické strany a systémy politických stran. *Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova: Politologie, politologie venkova* [online]. 2010-10-15 [cit. 2013-11-06]. Dostupné z: <http://ksr.ef.jcu.cz/dokumenty/profilu/doc-phdr-jaroslav-cmejrek-csc-dokumenty/politologie-politologie-venkova/3-politicke-strany-a-systemy-politickych-stran.pdf/>.

- [37] Politologie. *GYBON: Gymnázium Boženy Němcové v Hradci Králové: Základy společenských věd* [online]. 2014 [cit. 2014-01-06]. Dostupné z: <http://www.gybon.cz/~rusek/zsv/index-politologie.html>.
- [38] Pravomoci prezidenta. *Pražský hrad* [online]. 2014 [cit. 2014-01-06]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/pravomoci-prezidenta.shtml>.
- [39] Programové prohlášení Vlády České republiky: 4. srpna 2010. *Vláda České republiky* [online]. 2010-08-04 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/Programove_prohlaseni_vlady.pdf.
- [40] PROROK, Vladimír a Aleš LISA. *Politologie*. 1. vyd. Praha: Aleš Čeněk, 2003. ISBN 80-86473-31-7.
- [41] PROROK, Vladimír a Aleš LISA. *Úvod do politologie*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2003. ISBN 80-7194-568-4.
- [42] PROROK, Vladimír a Aleš LISA. *Základy politologie*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-7079-935-8.
- [43] RNDr. Petr Nečas. *ODS: Občanská demokratická strana* [online]. 1991-2014 [cit. 2013-12-02]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/profil/petr-necas>.
- [44] SLANÝ, Antonín a Aleš FRANC. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 106 s. ISBN 80-2103-476-9.
- [45] SLANÝ, Antonín a Milan ŽÁK. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1999. ISBN 80-7179-237-3.
- [46] Stanovy politické strany. *Dělnická strana sociální spravedlnosti* [online]. Praha, 2013-01-19 [cit. 2013-11-06]. Dostupné z: <http://www.dsss.cz/o-nas/stanovy>.
- [47] Stanovy Strany zelených. *Strana zelených* [online]. 2006-2014 [cit. 2013-11-06]. Dostupné z: <http://strana.zeleni.cz/42/clanek/stanovy-strany-zelenych/>.
- [48] Statistiky platební bilance. *Eurostat* [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Balance_of_payment_statistics/cs.
- [49] Státní závěrečný účet za rok 2011. Ministerstvo financí České republiky [online]. 2012-06-14 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny->

[sektor/monitoring/plneni-statniho-rozpoctu/2011/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2011-2068.](#)

- [50] ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Politika a politický marketing*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-448-3.
- [51] ŠULC, Zdislav. *Hospodářská politika*. Praha: Consus, 1993. ISBN 80-901004-7-3.
- [52] Trh práce a nezaměstnanost. *Finance.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/makrodata-eu/trh-prace/nezamestnanost/>.
- [53] TROUSILOVÁ, Andrea. Ústava České republiky. *Novinky.cz* [online]. 2003-2014 [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/ustava-ceske-republiky>.
- [54] Tržní selhání a stát. *Ekonomie a ekonomika* [online]. 2006 [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.ecorp.euweb.cz/Trzni%20selhani.html>.
- [55] URBAN, Luděk. *Hospodářská politika*. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85865-01-7.
- [56] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [57] VESECKÝ, Zdeněk. Vláda Petra Nečase. *Aktuálně.cz* [online]. 1999-2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/wiki/politika/vlada/r~i:wiki:703/>.
- [58] VESECKÝ, Zdeněk. Změny v DPH matou podnikatele, za posledních 20 let už šestkrát. *Podnikatel.cz* [online]. 2013-01-29 [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-v-dph-matou-podnikatele-za-poslednich-20-let-uz-sestkrat/>.
- [59] VÍT, Hloušek a Lubomír KOPEČEK. *Politické strany: Původ, ideologie a transformace politických stran v západní a střední Evropě*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3192-6.
- [60] *Vláda České republiky* [online]. 2009-2014 [cit. 2013-11-15]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz>.
- [61] VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-337-6.
- [62] Volby 2010. *Aktuálně.cz* [online]. 2010-05-10 [cit. 2013-12-10]. Dostupné z: <http://wiki.aktualne.centrum.cz/volby-2010/>.

- [63] Volby do Poslanecké sněmovny ČR 2010. *IDNES.cz: Volby* [online]. 1999-2014 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/poslanecka-snemovna-2010.asp?kraj=0&typ=vse>.
- [64] Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010. *ODS: Občanská demokratická strana* [online]. 1991-2014 [cit. 2014-01-06]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/volebni-vysledky/2010-parlamentni>.
- [65] VORLÍČEK, Jan a Zdenka VOSTROVSKÁ. *Úvod do hospodářské a sociální politiky*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0954-7.
- [66] Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2012. *Český statistický úřad* [online]. 2013-03-19 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/33001F7B87/\\$File/110911q4a.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/33001F7B87/$File/110911q4a.pdf).
- [67] Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2013. *Český statistický úřad* [online]. 2014-03-17 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9E0022BAA6/\\$File/110913q4a-1%20po%20úpravě.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9E0022BAA6/$File/110913q4a-1%20po%20úpravě.pdf).
- [68] Založení politické strany. *IKoalice.cz* [online]. 2014 [cit. 2013-11-06]. Dostupné z: <http://www.ikoalice.cz/strany.php>.
- [69] Závěrečný účet kapitoly 396 - Státní dluh za rok 2012. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2014-02-13 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/plneni-statniho-rozpoctu/2012/zaverecny-ucet-kapitoly-396-statni-dluh-16921>.
- [70] Závěrečný účet kapitoly 398 - Všeobecná pokladní správa za rok 2012. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2014-06-12 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/plneni-statniho-rozpoctu/2012/zaverecny-ucet-kapitoly-398-vseobecna-12925>.
- [71] ZEMÁNEK, Josef. John Maynard Keynes (1883-1946): osobnost, která svou teorií převrátila pohled na státní finance. In: *Euroekonom.cz: ekonomický portál* [online]. 2003-02-11 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.euroekonom.cz/osobnosti-clanky.php?type=jz-keynes>.
- [72] Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2013: I. Ekonomický vývoj. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2014-02-19 [cit. 2014-03-10].

Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/plneni-statniho-rozpocetu/2013/vlada-zprava-plneni-sr-1-pol2013-14574>.

- [73] ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-04-2.
- [74] ŽÁK, Milan. *Velká ekonomická encyklopedie*. 2., rozš. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-381-5.